

A photograph taken from the deck of a ship, looking forward along the side. The ship's hull is white with a blue and red logo. A yellow safety line runs along the edge of the deck. In the distance, another ship is visible on the horizon under a clear blue sky.

'Van, voor en door
(ex-)loodsen'

Jaarverslag 2018

Inhoud

Bestuursverslag	7
Personalia	7
Uitbesteding	9
Voorwoord	10
Kerncijfers	11
Algemeen	14
• Activiteiten	14
• Missie, visie en strategie	14
• Organisatie	16
Bestuur	18
• Algemeen bestuur	18
• Dagelijks bestuur	20
• Balansmanagementcommissie	20
• Integraal risicomanagement werkgroepen	20
• Samenwerkingsverbanden	22
• Uitvoering pensioenadministratie	22
• Uitvoering financiële administratie	22
• Uitvoering flexioenregeling	23
• Adviseurs	23
• Integraal vermogensbeheerder	23
• Bewaarbank	23
• Accountant	24
• Certificerend actuaris	24
Financieel Beleid	26
• Risicohouding	26
• Risicohouding kwalitatief	26
• Kwantitatieve uitgangspunten	27
• Beleggingsbeleid	27
• Toetsing ALM resultaten aan kwantitatieve uitgangspunten	28
• Risicohouding lange termijn: ondergrenzen pensioenresultaat	28
• Risicohouding korte termijn	29

• Beleggingen	30
• Terugblik	30
• Gevoerd beleid	31
• Performance totale portefeuille	31
• Performance zakelijke waarden	31
• Performance vastrentende portefeuille	33
• Benchmark portefeuille onderdelen	36
• Algemene restricties	36
• Maatschappelijk verantwoord beleggen	37
• Strategische assetmix en benchmarkverdeling	38
• Rebalance beleid	38
• Pensioenen	39
• Premies	39
• Ontwikkeling dekkingsgraad	39
• Ontwikkeling voorziening	40
• Herstelplan	41
• Indexatie- en kortingsbeleid	41
• Indexering 1988 t/m 2018 in vergelijking met stijging Consumentenprijsindex (CPI)	42
Risicobeleid	44
• Doelstellingen en uitgangspunten	44
• Gemanifesteerde risico's	48
• Werkzaamheden 2018	49
• Focus 2019	50
• Crisisplan	51
Bestuurszaken	54
• Bestuurlijke inrichting	54
• Deelnemersonderzoek	54
• Toekomstparagraaf	54
• Geschiktheid	55
• Evaluatie functioneren bestuur	56
• Toezicht en verantwoording	56
• Code pensioenfondsen	56
• Klachten- en geschillenprocedure	57
• Gedragscode	57
• Compliance	57
• Compliance officer	57
• Extern toezicht	58
• Btw-ontwikkelingen	58
Pensioenbeleid	61
• Kenmerken pensioenregelingen	61

Actuariële analyse	63
• Analyse van het resultaat	63
• Resultaat op beleggingen/marktrente	63
• Resultaat op premies	64
• Resultaat op flexioen	64
• Resultaat op waardeoverdracht	64
• Resultaat op kosten	64
• Resultaat op sterfte	64
• Resultaat op arbeidsongeschiktheid	65
• Resultaat aanpassing actuariële grondslagen	65
• Mutaties en correcties	65
Code pensioenfondsen	67
• Visitatiecommissie	67
• Verantwoordingsorgaan	67
• Adviezen verantwoordingsorgaan	69
• Oordeel verantwoordingsorgaan	69
• Compliance	69
• Communicatie	71
• Nevenfuncties	71
• Kostentransparantie	71
Jaarrekening	75
Balans per 31 december 2018	75
Staat van baten en lasten over 2018	76
Kasstroomoverzicht 2018	77
Analyse van het resultaat	77
Toelichting op de balans en staat van baten en lasten	78
Resultaat bestemming	105
Gebeurtenissen na balansdatum	105
• Herstelplan	105
Overige gegevens	107
Actuariële verklaring certificerend actuaris	107
Controle verklaring van de onafhankelijke accountant	109

Bijlagen		112
Bijlage 1	Rapport visitatiecommissie over Beroepspensioenfonds Loodsen 2018 (samenvatting)	112
Bijlage 2	Reactie bestuur op rapport visitatiecommissie 2018	115
Bijlage 3	Oordeel van het verantwoordingsorgaan over het door het BPL-bestuur gevoerde beleid in 2018	116
Bijlage 4	Reactie van het bestuur op het oordeel van het verantwoordingsorgaan over het gevoerde beleid in 2018	117
Bijlage 5	Verslag compliance officer 2018 (samenvatting)	118

BESTUURSVERSLAG

Personalia

Bestuur

Achterste rij van links naar rechts: M. van Kuik, M. Louwerens, P. Hogendorf, R. de Jonge (voorzitter)
Voorste rij van links naar rechts: L. Kazemier, A.N.B. Eggink, H.J.T. Ruijten, R.F. Grobbe, J.H.P. Waasdorp,
P.B. Schoe (secretarissen/penningmeester), Th.A. Wittkamp, L. Thissen (actuaris)

Bestuursleden

A.N.B. Eggink
L. Kazemier
M.A. van Kuik
M. Louwerens
H.J.T. Ruijten

Dagelijks bestuur

Voorzitter
R. de Jonge

Secretaris/penningmeester
P.B. Schoe

Frontoffice

Manager Pensioenen
Th.A. Wittkamp

Bestuursbureau BPL
Per 1 januari 2019
R.F. Grobbe
P. Hogendorf

Visitatiecommissie

Voorzitter
Mevr. Mr. M. Meijer-Zaalberg

Leden
Dhr. A.Th.M. van Hulst
Dhr. Drs. H.J.J. Debrauwer

Verantwoordingsorgaan

Voorzitter
G.Y.M. van Rooij

Secretaris
H.B.W. Broers

Leden
P.J.J. van den Berg
J.M. Groenendijk
R.M. Hesselink
J.N. Muntjewerff

Uitbesteding

Partijen waaraan het BPL werkzaamheden heeft uitbesteed

Accountant

H. van der Rijst
PricewaterhouseCoopers Accountants
Rotterdam

Adviserend actuaris

L. Thissen
Sprenkels & Verschuren
Amsterdam

Beleggingsadviseur

M. Euverman
Sprenkels & Verschuren
Amsterdam

Certificerend actuaris

R. Meijer
Triple A-riskfinance
Amsterdam

Compliance officer

A. de Jong
Nederlands Compliance Instituut
Capelle aan den IJssel

Integraal vermogensbeheerder

Robeco Institutional Asset Management B.V.
(RIAM)
Rotterdam

Bewaarbank

Northern Trust
Amsterdam

Herverzekeraar

Zwitserleven
Amstelveen

Pensioenbeheer & Financiële Administratie

PGGM
Zeist

Uitvoerder Flexioenregeling

Robeco Institutional Asset Management B.V.
Rotterdam

Facilitaire diensten

Nederlands Loodswezen B.V.
Hoek van Holland

Website provider

Goos Online
Rotterdam

In geval van verwerking van persoonsgegevens is met de uitbestedingspartij een verwerkersovereenkomst gesloten in de zin van de AVG.

Voorwoord

Beste lezer(es),

Het jaar 2018, 30 jaar na de oprichting van ons fonds, kende een grillig verloop van onze dekkingsgraad. Deze daalde in de eerste twee maanden van het jaar circa 4% en bleef stabiel op 110% tot aan het laatste kwartaal.

Daarna zorgde de handelsoorlog tussen de VS, China en de EU, de moeizame onderhandelingen rondom de Brexit en de zorgen over de begroting van Italië voor grote onrust op de aandelenmarkten. Mede dankzij die ontwikkelingen en een nog verdere daling van de rente daalde onze actuele dekkingsgraad naar 104,6% eind 2018.

Een lichtpuntje is het herstel dat de markten in 2019 tot nu toe hebben laten zien. Wat daar wezenlijk op achterblijft is de rente waarmee we onze verplichtingen moeten berekenen. Per saldo is tot nu toe het vermogen iets meer gestegen dan onze verplichtingen waardoor de dekkingsgraad licht is verbeterd.

Verder stond 2018 in het licht van transitie en implementatie.

PGGM, onze pensioenuitvoerder, heeft aangegeven niet langer haar diensten aan ons te willen verlenen met de reden dat wij niet langer binnen de strategische doelstellingen van PGGM passen. Na een zorgvuldig traject hebben wij gekozen voor de Blue Sky Group (BSG). De transitie is in volle gang, per 1 januari 2020 zal zowel de pensioen- als de financiële administratie door BSG verzorgd gaan worden.

Per 30 juni 2019 gaat onze pensioenmanager Theo Wittkamp met pensioen. Gezien de kwetsbaarheid van onze frontoffice, dat volledig op hem draaide, heeft het bestuur besloten op zoek te gaan naar een externe partij om deze werkzaamheden onder te brengen. Die hebben we gevonden in MN Services. Deze partij heeft in overleg met het bestuur Rajesh Grobbee en Paul Hogendorf aangesteld om per 1 januari 2019 invulling te geven aan ons (nieuwe) bestuursbureau.

Theo Wittkamp draagt nog zorg voor de afsluiting van het boekjaar 2018 waarna wij hem het afscheid zullen geven die hem na achttien jaar trouwe dienst toekomt.

Bij de invoering van de IORP II richtlijn, die verlangt dat het fonds drie zogenoemde sleutelfuncties inricht, is ook besloten om van certificerend actuaris te wisselen.

Ik heb persoonlijk met al deze nieuwe gezichten die we hebben mogen begroeten een hoop vertrouwen in de toekomst.

Graag wil ik hier nog een groot woord van dank uitspreken aan al degenen die zich in het verslagjaar hebben ingezet voor het fonds en zijn deelnemers, zowel professioneel als vrijwillig.

Veel leesplezier toegewenst.

Hoek van Holland, 13 juni 2019
Robert de Jonge, voorzitter

Kerncijfers

Aantallen

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Deelnemers BPL 2015	464	466	450	450	452	456	458	443	442	437
Deelnemers BPL 1988	191	165	104	62	14	6	4	3	3	1
Totaal aantal deelnemers	655	631	554	512	466	462	462	446	445	438
Gewezen deelnemers	4	4	5	5	5	5	8	7	8	8
Ouderdomspensioen	413	455	535	598	661	675	684	681	672	670
Arbeidsongeschiktheids- pensioen	6	4	4	3	2	2	2	2	4	8
Partnerpensioen	78	82	85	85	102	110	110	128	136	141
Wezenpensioen	11	11	12	10	10	10	9	10	10	10
Totaal	1190	1194	1212	1246	1266	1275	1275	1274	1275	1275

Premie per jaar BPL 1988 (in Euro's)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Basisregeling	14.448	14.928	17.904	19.128	21.936	18.240	22.080	22.272	23.232	27.000
Premieregeling	3.624	3.744	4.488	4.800	5.496	4.584	5.520	5.568	5.800	6.744
FLP- gerechtigden	7.224	7.464	8.952	9.564	10.968	9.120	11.040	11.136	11.616	13.500

Premie per jaar BPL 2004/2015 (in Euro's)

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
29.484	30.456	37.092	39.060	44.796	37.272	23.640	23.856	24.888	28.920

Premie: verhoging/daling (in procenten)

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
5,90	3,30	20,00	5,30	14,70	-16,80	-36,60	0,90	4,30	14,30

Ontvangen premies per jaar (x 1.000 Euro)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Actieven	13.658	14.167	16.916	17.783	20.233	17.109	10.857	10.687	11.092	12.727
FLP- gerechtigden	1.489	1.314	1.140	790	397	80	12	0	40	36
Aspirant registerloodsen	109	65	84	120	200	71	50	36	n.v.t.	n.v.t.
Totaal feitelijke premie	15.247	15.546	18.140	18.693	20.830	17.260	10.919	10.723	11.132	12.763

Betaalde uitkeringen per jaar (x 1.000 Euro)

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
34.800	35.263	35.129	34.663	34.896	35.174	35.168	35.254	35.204	35.372

BPL 1988, Pensioengrondslag (in Euro's)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Pensioen-grondslag	81.308	81.308	85.536	87.845	89.865	92.067	87.358	88.566	90.194	91.731

BPL 2004/2015, Pensioengrondslag (in Euro's)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Pensioen-grondslag	113.524	113.524	119.427	122.652	125.473	128.547	87.358	88.566	90.194	91.731

Solvabiliteit (in procenten)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Vereiste dekkingsgraad	113,8	116,4	112,3	115,6	116,1	116,2	121,1	120,6	120,7	118,2
Actuele dekkingsgraad	97,5	100,6	97,5	101,6	104,6	108,3	104,3	103,5	111,2	104,6
Beleidsdekkingsgraad	-	-	-	-	-	108,4	105,5	100,1	108,6	110,1
Reële dekkingsgraad	-	-	-	-	-	-	86,2	82,8	88,0	90,4

Belegd vermogen ultimo jaar (x1.000 Euro)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	535.405	617.580	733.341	842.694	779.281	1.001.287	932.794	979.804	1.017.186	958.124

Technische voorziening voor risico fonds (x1.000 Euro)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	538.769	603.571	693.157	753.518	726.966	852.101	877.019	937.500	905.220	907.967

Netto rendement (in procenten)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	8,04	17,10	11,87	14,04	0,02	23,15	1,40	8,60	6,20	-3,4

Rijpingsgraad (verhouding deelnemers OP-gerechtigden) (in procenten)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	63	72	97	117	142	146	148	153	151	153

Algemeen

Algemeen

Activiteiten

Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen (BPL), statutair gevestigd in Rotterdam is opgericht op 1 september 1988. De Stichting is ingeschreven bij het stichtingenregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 41130603. De statuten zijn laatstelijk gewijzigd op 17 juli 2018.

BPL voerde in 2018 twee pensioenregelingen uit, te weten:

- het pensioenstatuut 2015 (geldend van 1 januari 2018) van toepassing op registerloodsen;
- het pensioenstatuut 1988 (geldend van 1 januari 2018) voor degenen die met FLP zijn gegaan.

Alle verplichtingen die voortkomen uit de pensioenregelingen bij het BPL worden in eigen beheer gehouden. BPL loopt daarbij verschillende risico's.

Missie, visie en strategie

Missie

Het BPL voert de door de NLc vastgestelde pensioenregeling uit en streeft ernaar om alle huidige en toekomstige belanghebbenden te voorzien van de pensioenuitkeringen, zoals in de Pensioenstatuten zijn vastgelegd. Het BPL is van, voor en door (ex-)loodsen en handelt klantgericht, kostenbewust, transparant, integer en evenwichtig.

Visie

Het BPL is een pensioenfonds van, voor en door (ex-)loodsen en onderhoudt nauw contact met de beroepsgroep. Hierbij hecht het BPL veel waarde aan transparante communicatie over de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten, de toekomstige pensioenopbouw en eventuele indexatie en kortingen van deze aanspraken en -rechten en aan betrokkenheid van de belanghebbenden.

Het BPL streeft naar een goede en betaalbare pensioenvoorziening die past bij de beroepsgroep en speelt in op de ontwikkelingen binnen de pensioensector. Het bestuur heeft hierbij de ambitie om de opgebouwde pensioenen te indexeren, voor zover dit op basis van de financiële positie van het BPL en gegeven de risicohouding van de deelnemers mogelijk is.

Het bestuur handelt in het belang van de belanghebbenden en voert de regeling op evenwichtige wijze uit, in lijn met de risicohouding van de belanghebbenden en rekening houdend met de kenmerken van de beroepsgroep en de opbouw van het deelnemersbestand.

De kernwaarden

- Van, voor en door (ex-)loodsen
- Klantgericht
- Kostenbewust
- Integer
- Evenwichtig

Strategie

Het bestuur heeft de navolgende beleidsuitgangspunten geformuleerd om de uit de missie voortvloeiende doelstelling te kunnen verwezenlijken:

- Het bestuur ziet erop toe dat de uitvoering van de pensioenregeling op een correcte en (kosten)bewuste wijze geschiedt.
- Het bestuur waarborgt, dat ongeacht de keuze met betrekking tot (her)verzekeren en/of uitbesteden, de uitvoering van de pensioenregeling op elk moment in de tijd in overeenstemming is met de geldende wet- en regelgeving.
- Het bestuur streeft naar een evenwichtig en zorgvuldig vormgegeven beleid, waarbij risico's worden afgewogen en adequaat worden gemanaged en processen goed en adequaat worden ingericht en op beheerste wijze worden uitgevoerd en vastgelegd.
- Het bestuur legt, daar waar sprake is van een uitbestede relatie, haar eisen ten aanzien van de kwaliteit van de uitvoering en de mate van interne beheersing vast in alle uitbestedingsovereenkomsten en de bijbehorende SLA's. Het bestuur waarborgt de beschikbaarheid van informatie met betrekking tot de kwaliteit van de uitvoering van de regeling en de daarmee gepaard gaande risico's, zodat het bestuur in staat is om in de besluitvorming hiermee rekening te houden. Het bestuur maakt desgewenst gebruik van externe deskundigen om de benodigde informatie in kaart te brengen en de beschikbare informatie te beoordelen.
- Het bestuur streeft naar transparante, begrijpelijke, zorgvuldige en tijdige communicatie over het beleid en over het realistisch te verwachten pensioenresultaat.
- Het bestuur stelt een beleggingsbeleid vast dat aansluit bij het risicoprofiel van de deelnemers.
- Het bestuur bestaat uit (ex-)loodsen.

Het beleid van het bestuur is hiermee in overeenstemming.

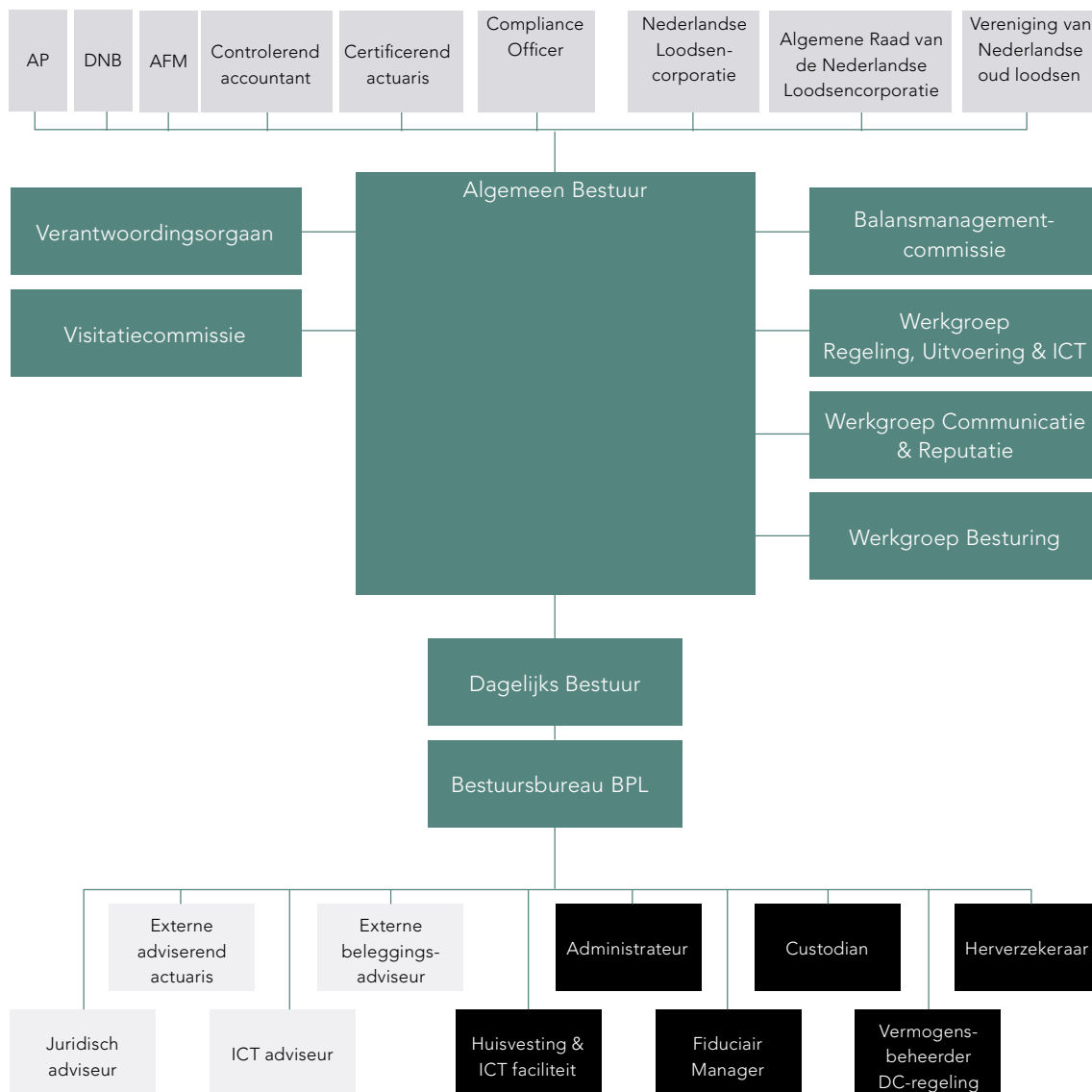
Dit beleid is vastgelegd in beleidsdocumenten, waarvan de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN) de belangrijkste is. Hierin zijn het te voeren beleid, waaronder de financiële opzet en de grondslagen waarop het beleid berust, gemotiveerd beschreven. Het beleid is erop gericht met een bij het karakter van het BPL passend risico een optimaal resultaat te behalen, mede in aanmerking genomen de voorwaardelijk geïndexeerde verplichtingen van het BPL. De ABTN is het laatst gewijzigd op 20 december 2018.

Het bestuur constateert dat in 2018 de gestelde doelen, ondanks het behaalde rendement van netto -3,4%, gegeven de marktomstandigheden, in voldoende mate zijn gehaald.

In deze paragraaf wordt onder belanghebbenden verstaan deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en hun nabestaanden, overeenkomstig de bepalingen van de Pensioenstatuten.

Organisatie

Organigram van het BPL

Zie voor een overzicht van de partijen waaraan zaken zijn uitbesteed op bladzijde 9.

Bestuur

Bestuur

Algemeen bestuur

Het Algemeen Bestuur bestaat uit zeven bestuursleden, waarvan twee ex-registerloods zijn. Deze bestuursleden worden benoemd, treden af of worden ontslagen volgens de in de Pensioenverordening registerloodsen en statuten van BPL vastgelegde regels.

Er wordt gewerkt met een aparte profielschets voor voorzitter en een algemene profielschets voor bestuurslid.

Naam	Functie	Bestuurslid vanaf	Bestuurslid tot	Nevenfunctie	Betaald	Niet betaald
R. de Jonge (man, 30-5-1968) IJmond	- Voorzitter - Lid BMC - Lid IRM-groep besturing	Mei 2008	Juni 2020	Registerloods	X	
P. B. Schoe (man, 27-9-1970) Scheldemonden	- Secretaris/ Penningmeester - Voorzitter BMC - Lid IRM-groep besturing	Juli 2012	Juli 2020	Registerloods Bestuurslid 51 International Bestuurslid Hintra	X	X X
A.N.B. Eggink (man, 08-9-1972) Noord	- Bestuurslid - Aspirant-lid BMC	Juli 2016	Juli 2020	Registerloods Bestuurslid Loodsen Sociëteit Noord	X	X
L. Kazemier (man, 2-5-1944)	- Bestuurslid - Lid IRM-groep RU&ICT en werkgroep toekomst	Juli 2012	Juli 2020	Bestuurslid Ned. Ver. Kapiteins ter Koopvaardij		X
M.A. van Kuik (man, 29-4-1972) Rijnmond	- Bestuurslid - Lid IRM-groep C&R en werkgroep toekomst	Juni 2010	Juni 2018	Registerloods	X	
M. Louwerens (man, 07-7-1973) Rijnmond	- Bestuurslid - Lid IRM-groep C&R	Januari 2016	Januari 2020	Registerloods Examinator Regionale Loodsencorporatie Rotterdam- Rijnmond	X X	
H.J.T. Ruijten (man, 11-5-1948)	- Bestuurslid - Lid IRM-groep RU&ICT	Juni 2011	Juni 2019	Lid ledenraad van de VNOL		X

IRM: Integraal risicomanagement.

BMC: Balansmanagementcommissie.

RU&ICT: Regeling, uitvoering & ICT.

C&R: Communicatie & reputatie.

Vanaf juni 2018 is J.H.P. Waasdorp als aspirant bestuurslid mee gaan lopen in het bestuur met de bedoeling H.J.T. Ruijten per juni 2019 op te volgen.

Het bestuur heeft eind 2018 besloten de sleutelfuncties in het kader van IORP II als volgt in te vullen:

Sleutelfunctie	Houderschap	Vervulling
Actuariële functie	R. Meijer van Triple A (sinds 1 januari 2019 certificerend actuaaris)	R. Meijer van Triple A
Risicobeheer functie	M. van Kuik	- Gebruik makend van bestaande risicobeheerrapportages - Operationele ondersteuning door bestuursbureau
Interne audit functie	R. de Jonge	Interne (bij uitvoeringsorganisatie aanwezige) of externe (specifiek door het BPL ingehuurd) audit experts.

Het bestuur streeft er naar om bij de bezetting van de zetels door actieve loodsen zoveel mogelijk rekening te houden met een verdeling over de regio's en bij de samenstelling van het bestuur als geheel er voor te zorgen dat verschillende leeftijdscategorieën vertegenwoordigd zijn. Alle regio's en leeftijdscategorieën zijn in het bestuur vertegenwoordigd. Het bestuur meent dat deze samenstelling, gelet op samenstelling van fonds, voldoende divers is.

Het bestuur vergadert circa 18 maal per jaar. De in deze vergaderingen genomen besluiten zijn vastgelegd in verslagen. Het bestuur wordt uitvoerig geïnformeerd en beleidsstukken, veelal opgesteld door de Manager Pensioenen en/of de adviserend actuaire, worden uitgebreid tijdens bestuursvergaderingen besproken.

Vergaderingen 2018

X = aanwezig

- = afwezig

Vergaderdata	De Jonge	Schoe	Eggink	Louwerens	Kazemier	Van Kuik	Ruijten	Waasdorp (m.i.v. 5/7/2018)
11-01-2018	X	X	X	X	X	X	X	-
16-02-2018	X	X	X	X	X	X	X	-
15-03-2018	X	X	X	X	X	X	X	-
11-04-2018	X	X	X	-	X	X	X	-
12-04-2018	X	X	X	X	X	X	X	-
26-04-2018	X	-	X	X	X	X	X	-
15-05-2018	X	X	X	X	X	X	X	-
14-06-2018	X	X	X	X	X	X	X	-
28-06-2018	X	X	X	X	X	X	X	-
05-07-2018	X	X	X	X	X	X	X	X
07-09-2018	X	X	X	X	X	X	-	X
20-09-2018	X	X	X	X	X	X	X	X
27-09-2018	X	X	X	X	X	X	X	X
11-10-2018	X	X	X	X	X	X	X	-
08-11-2018	X	X	X	X	X	X	-	X
23-11-2018	X	X	X	X	X	X	X	X
06-12-2018	X	X	X	X	X	X	X	X
7-12-2018	X	X	X	X	X	X	X	X
20-12-2018	X	X	X	X	-	X	X	X

Dagelijks bestuur (DB)

Het dagelijks beleid van het fonds wordt uitgeoefend door de voorzitter en de secretaris/penningmeester gezamenlijk. Deze twee bestuursleden vormen het Dagelijks Bestuur. Het Dagelijks Bestuur komt minimaal 1x per maand bijeen en is verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken bij het pensioenfonds. Daarnaast is het Dagelijks Bestuur verantwoordelijk voor:

- Het uitdragen van de missie, visie, strategie en kernwaarden.
- Het identificeren van de strategische risico's.
- Het opstellen en het evalueren van de kostenraming.
- Het vaststellen en monitoren van de risicohouding.
- Het monitoren van de kostenontwikkeling in relatie tot de begroting en het beoordelen en beheersen van het kostenrisico.
- Het inventariseren, het beoordelen en het beheersen (opzet en werking) van de risico's op het gebied van operationele kosten en liquiditeit. Deze risico's zijn nader uitgewerkt in het risicomangementhandboek.
- De effectieve werking en evaluatie van het integraal risicomangement.
- Het beoordelen en het evalueren van de kwaliteit van dienstverlening van:
 - o De adviserend actuaire (Sprenkels & Verschuren).
 - o De certificerend actuaire (Triple A).
 - o De controlerend accountant (PWC).
- Het onderhouden van de relaties met de media en alle partijen.

Het Dagelijks Bestuur ontleent zijn bevoegdheden aan de statuten, het bestuursreglement, de ABTN, de pensioenstatuten en de vastgelegde taakverdeling tussen DB en AB.

Balansmanagementcommissie (BMC)

De balansmanagementcommissie bestaat uit twee bestuursleden en een toehoorder, de relatiemanager van de fiduciair beheerder en een onafhankelijke externe beleggingsadviseur. De balansmanagementcommissie heeft een voorbereidende, beoordelende en adviserende rol richting het bestuur ten aanzien van:

- Het inventariseren, het beoordelen en het beheersen (opzet en werking) van strategische risico's op het gebied van kapitaalmanagement, vermogensbeheerkosten en liquiditeit. Deze risico's zijn nader uitgewerkt in het risicomanagementhandboek.
- Het inventariseren, het beoordelen en het beheersen (opzet en werking) van operationele risico's op het gebied van kapitaalmanagement, zijnde: matching- en renterisico, marktrisico, kredietrisico, verzekeringstechnisch risico, omgevingsrisico, operationeel risico m.b.t. kapitaalmanagement en vermogensbeheer, uitbestedingsrisico m.b.t. kapitaalmanagement en vermogensbeheer, juridische risico m.b.t. kapitaalmanagement en vermogensbeheer. Deze risico's zijn nader uitgewerkt in het risicomanagementhandboek.
- Het opstellen, het evalueren en het eventueel aanpassen van (de uitgangspunten) van het beleggingsbeleid, waar onder de "Verklaring inzake beleggingsbeginselen", de beleggingscyclus, de wijze van risicometing, de waarderingsgrondslagen, het maatschappelijk verantwoord beleggen en de beleggingsrichtlijnen.
- Het opstellen, het uitvoeren en het evalueren van het beleggingsplan.
- Het monitoren en het evalueren van de prestaties van de bij vermogensbeheer betrokken partijen (Robeco Institutional Asset Managers, Northern Trust, assetmanagers en Sprenkels & Verschuren beleggingsadvies) waaronder het benoemen respectievelijk het ontslaan van bij kapitaalmanagement en vermogensbeheer betrokken partijen.
- Het vormgeven en het beoordelen van de rapportages op het gebied van vermogensbeheer en kapitaalmanagement.
- Het actueel houden van het financieel crisisplan.

Het bestuur kan de commissie mandateren voor het uitvoeren van bestuursbesluiten.

Integraal management werkgroepen

Het BPL heeft 3 integraal management werkgroepen ingericht namelijk:

- de werkgroep Regeling, Uitvoering & ICT (RU&ICT);
- de werkgroep Communicatie & Reputatie (C&R);
- de werkgroep Besturing.

De werkgroepen bestaan ieder uit twee bestuursleden.

Regeling, Uitvoering & ICT

De werkgroep RU&ICT heeft een voorbereidende, beoordelende en adviserende rol richting het bestuur ten aanzien van:

- Het monitoren en het evalueren van het premie-, kortings- en toeslagenbeleid.
- Het inventariseren, het beoordelen en het beheersen (opzet en werking) van de strategische risico's op het gebied van regeling, uitvoering & ICT. Deze risico's zijn nader uitgewerkt in het risicomanagementhandboek.
- Het inventariseren, het beoordelen en het beheersen (opzet en werking) van de operationele risico's op het gebied van regeling, uitvoering & ICT, zijnde:
 - o Het omgevingsrisico.
 - o De operationele risico's m.b.t. de pensioenregeling, de financiële- en pensioenadministratie en ICT.
 - o Het uitbestedingsrisico m.b.t. pensioenregeling, de financiële- en pensioenadministratie en ICT.
 - o Het IT-risico m.b.t. pensioenregeling, de financiële- en pensioenadministratie.
 - o Het juridisch risico m.b.t. pensioenregeling, de financiële- en pensioenadministratie en ICT.

Deze risico's zijn nader uitgewerkt in het risicomanagementhandboek.

- Het uitvoeren van de pensioenstatuten.
- Het monitoren en het evalueren van de kwaliteit van dienstverlening inzake het pensioenbeheer (zowel DB alsook DC) en de financiële administratie.
- het beoordelen van de uitbestedingspartijen inzake pensioenbeheer (zowel DB alsook DC) en financiële administratie (SLA-rapportage, ISAE 3402 rapportages, evaluatiegesprekken) zijnde:
 - o Robeco Flexioen.
 - o PGGM.
 - o Zwitserleven.

Het opstellen van het ICT-beleid voor het BPL en het in kaart brengen of de beheersing van het ICT-risico door uitbestedingspartijen voldoet aan het BPL-beleid.

Communicatie & reputatie (C&R)

De werkgroep C&R heeft een voorbereidende, beoordelende en adviserende rol richting het bestuur ten aanzien van:

- Het inventariseren, het beoordelen en het beheersen (opzet en werking) van de strategische risico's op het gebied van communicatie en reputatie. Deze risico's zijn nader uitgewerkt in het risicomanagementhandboek;
- Het inventariseren, het beoordelen en het beheersen (opzet en werking) van operationele risico's op het gebied van communicatie en reputatie, zijnde:
 - o Het reputatierisico in verband met omgevingsrisico.
 - o De operationele risico's inzake communicatie en reputatie.
 - o Het uitbestedingsrisico inzake communicatie en reputatie.
 - o Het reputatierisico in verband met het IT-risico.
 - o Het reputatierisico in verband met het integriteitsrisico.
 - o Het juridisch risico inzake reputatie en communicatie.Deze risico's zijn nader uitgewerkt in het risicomanagementhandboek.
- Het opstellen en het uitvoeren van het communicatiebeleidsplan.
- Het opstellen en uitvoeren van het communicatiejaarplan.
- Het monitoren van de communicatie zoals deze door de pensioenuitvoerder wordt verricht richting (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden.
- De monitoren en beoordelen van de (beleidsmatige) communicatie naar deelnemers en pensioengerechtigden, waaronder nieuwsbrieven en het actueel houden van de website van het BPL.
- Het anticiperen bij incidenten door het inzichtelijk maken van de gevolgen voor de reputatie en door het doen van (communicatie)voorstellen tot mitigering van de reputatiegevolgen.

Besturing

De samenstelling van de werkgroep besturing is gelijk aan de samenstelling van het Dagelijks Bestuur. De werkgroep Besturing heeft een voorbereidende, beoordelende en adviserende rol richting het bestuur ten aanzien van:

- Het inventariseren, het beoordelen en het beheersen (opzet en werking) van de strategische risico's op het gebied van besturing. Deze risico's zijn nader uitgewerkt in het risicomanagementhandboek.
- Het inventariseren, het beoordelen en het beheersen (opzet en werking) van de operationele risico's op het gebied van besturing, zijnde:
 - o Het omgevingsrisico.
 - o De operationele risico's inzake besturing.
 - o De integriteitsrisico's.
 - o De juridische risico's inzake besturing.Deze risico's zijn nader uitgewerkt in het risicomanagementhandboek.
- Het volledige en adequaat bemensen van de fondsorganen van BPL.
- Het bewaken van de deskundigheid en de geschiktheid van de leden van bestuur en de leden van het Verantwoordingsorgaan.
- De monitoren en beoordelen van de (opzet en werking van) de bestuurlijke inrichting en het beheersingskader van de organisatie;
- Het actueel houden van het geschiktheids- en opleidingsplan voor het bestuur.
- Het actueel houden en het toezien op de naleving van de fondsdocumenten inzake compliance (charter en program), de gedragscode, het integriteitsbeleid, de klokkenluidersregeling, de incidentenregeling en de noodprocedure.
- Het toezien op de naleving van wet- en regelgeving (compliance rapportage).
- Het actueel houden en toezien op de naleving van de statuten, het bestuursreglement, de uitvoeringsovereenkomst, de ABTN, het uitbestedingsbeleid en andere fondsdocumenten;
- De naleving van de Code Pensioenfondsen.
- De naleving van Aanbevelingen van de Pensioenfederatie.

De directeur bestuursbureau ondersteunt vanuit zijn regiefunctie het bestuur, dagelijks bestuur, BMC en werkgroepen.

Samenwerkingsverbanden

BPL is aangesloten bij de vereniging Pensioenfederatie. Deze vereniging stelt zich ten doel goede pensioenen te realiseren voor de bij hun aangesloten deelnemers. De vereniging behartigt de belangen van de leden met lobby, communicatie en verbetervoorstellen voor beleid en uitvoering.

Alle pensioenfondsen in Nederland kunnen zich bij de Pensioenfederatie aansluiten. De financiële risico's van het lidmaatschap beperken zich tot de jaarlijks te betalen contributie. Zie www.pensioenfederatie.nl

BPL werkt daarnaast samen met negen andere beroepspensioenfondsen. Vanaf 1 januari 2014 overleggen deze beroepspensioenfondsen in de kring van beroepspensioenfondsen. Dit overleg heeft tot doel te komen tot afstemming over algemene bij de Pensioenfederatie aan de orde zijnde onderwerpen en specifieke onderwerpen die het werkkterrein van de beroepspensioenfondsen raken. De kring wordt gefaciliteerd door PGGM.

Uitvoering pensioenadministratie

Vanaf 1 januari 2015 is het Pensioenbeheer, inclusief de standaard communicatie, ondergebracht bij PGGM. Het contract expireert per 1 januari 2020 en zal door PGGM niet worden verlengd. Het bestuur heeft begin 2019 de Blue Sky Group als nieuwe pensioenuitvoerder geselecteerd die op genoemde datum de werkzaamheden van PGGM overneemt.

Van PGGM wordt op kwartaalbasis een SLA rapportage ontvangen alsmede jaarlijks een ISAE 3402 type II rapportage. Deze rapportages zijn besproken in de werkgroep RU&ICT. Vervolgens heeft de werkgroep RU&ICT zich over de kwaliteit van dienstverlening van PGGM verantwoording afgelegd aan het bestuur.

In 2018 zijn vooraf extra controles uitgevoerd (Internal Audit) PGGM voor wat betreft:

- a. de UPO's 2018
- b. de conversie van de pensioenaanspraken ingaande 67 jaar naar pensioenaanspraken ingaande 68 jaar.

Op basis van de ontvangen rapportages en de extra controles kan gezegd worden dat de relevante aspecten van interne controle adequaat zijn en naar redelijkheid waarborgen dat de gestelde procedures worden nageleefd.

In de 2^e helft 2018 is begonnen met de voorbereiding van de overdracht van de pensioenadministratie in 2019. De daarvoor opgestelde documenten, de overdrachtsovereenkomst, de IST-pensioenadministratie en de IST-financiële administratie zijn in maart 2019 afgerond. In april 2019 start de overdracht naar de nieuwe uitvoerder.

Uitvoering financiële administratie

Vanaf 1 januari 2015 is de financiële administratie ondergebracht bij PGGM. Het contract expireert per 1 januari 2020 en zal door PGGM niet worden verlengd. De financiële administratie gaat op genoemde datum over naar de Blue Sky Group. PGGM rapporteert op kwartaalbasis over de kostenontwikkeling in relatie tot de raming.

Uitvoering flexioenregeling

De uitvoering van de flexioenregeling is uitbesteed aan Robeco Institutional Asset Management (RIAM). Van RIAM wordt op kwartaalbasis een rapportage over de uitvoering van de regeling ontvangen alsmede jaarlijks een ISAE 3402 type II rapportage. Deze rapportages zijn besproken in de werkgroep RU&ICT. Vervolgens heeft de werkgroep RU&ICT zich over de kwaliteit van dienstverlening verantwoording afgelegd aan het bestuur. Op basis van deze rapportages kan gezegd worden dat de relevante aspecten van interne controle adequaat zijn en naar redelijkheid waarborgen dat de gestelde procedures worden nageleefd.

Adviseurs

Het pensioenfonds wordt voor actuariaat en risicobeheersing op lange termijn ondersteund door de externe adviserende actuaris en een ALM-adviseur. Met ingang van 1 januari 2013 is de adviserend actuaris L. Thissen van Sprenkels & Verschuren.

De adviserend actuaris stelt onder andere het actuarieel jaarrapport op dat wordt besproken in het bestuur. Dit rapport en de acties die naar aanleiding hiervan worden genomen door het bestuur, worden door het bestuur besproken met het verantwoordingsorgaan.

Het bestuur heeft per 1 juli 2012 M. Euverman van Sprenkels & Verschuren aangesteld als beleggingsadviseur ter versterking van onze countervailing power op het terrein van beleggingen en risicomanagement, in bijzonder voor het beoordelen van voorstellen of adviezen van de integraal vermogensbeheerder.

Integraal vermogensbeheerder

De integraal vermogensbeheerder is Robeco Institutional Asset Management. RIAM is verantwoordelijk voor de uitvoering van het contractueel vastgelegde mandaat. De beleggingsresultaten worden gemonitord en beoordeeld door de balansmanagementcommissie. De beleggingsresultaten worden één keer per kwartaal besproken in het bestuur.

Van de integraal vermogensbeheerder is een ISAE 3402 type II rapportage ontvangen. Tevens wordt één keer per jaar van RIAM een SLA-rapportage ontvangen. Deze rapportages zijn besproken in de balansmanagementcommissie en in het bestuur. Op basis van deze rapportages kan gezegd worden dat de relevante aspecten van interne controle adequaat zijn en naar redelijkheid waarborgen dat de gestelde procedures worden nageleefd.

Bewaarbank

De bewaarbank is Northern Trust (NT). NT is verantwoordelijk voor de beleggingsadministratie en daarmee verband houdend werkzaamheden. Van NT wordt een ISAE 3402 type II rapportage ontvangen. Tevens wordt vier keer per jaar een SLA rapportage ontvangen. Deze rapportages zijn besproken in de balansmanagementcommissie. Op basis van deze rapportage kan gezegd worden dat de relevante aspecten van interne controle adequaat zijn en naar redelijkheid waarborgen dat de gestelde procedures worden nageleefd.

Het bestuur heeft in april 2017 een bedrijfsbezoek afgelegd bij Northern Trust en daarover een evaluatierapport opgesteld. Daarbij is Northern Trust als goed beoordeeld met een gemiddelde score van 7.8 (op een schaal van 10).

Accountant

De accountant is H. van der Rijst van PricewaterhouseCoopers Accountants.

De accountant dient een oordeel te geven over de jaarrekening op basis van een controle en beoordeelt de opzet en de werking van de door het fonds getroffen beheermaatregelen voor zover deze relevant zijn voor de controle van de jaarrekening. De accountant controleert daarnaast of het bestuursverslag materiële onjuistheden bevat.

Het oordeel van de accountant is opgenomen in het onderdeel “overige gegevens” van dit jaarverslag.

Daarnaast stelt de accountant een verslag op voor het bestuur. Dit verslag en de acties die naar aanleiding hiervan worden genomen door het bestuur, worden door het bestuur besproken met het verantwoordingsorgaan.

Certificerend actuaris

De certificerend actuaris is R. Meijer van Triple A (vanaf 1 januari 2019 ook sleutelfunctiehouder actuariel). De certificerend actuaris dient een onafhankelijk deskundig oordeel te geven over de jaarrekening met inachtneming van de geldende wettelijke eisen. Het oordeel betreft de technische voorzieningen en andere actuariële waarderingen, significante risico's en de mate waarin alsmede de condities waaronder het fonds zijn pensioenverplichtingen in de toekomst al dan niet kan nakomen.

Het oordeel van de certificerend actuaris is opgenomen in het onderdeel “overige gegevens” van dit jaarverslag.

Daarnaast stelt de certificerend actuaris een verslag op voor het bestuur. Dit verslag en de acties die naar aanleiding hiervan worden genomen door het bestuur, worden indien nodig besproken met het verantwoordingsorgaan.

De werkzaamheden van alle uitbestedingspartijen worden tenminste één keer per jaar door het bestuur geëvalueerd, waarbij een rapport wordt opgesteld over de kwaliteit van de dienstverlening.

Financieel beleid

Financieel beleid

Risicohouding

Het bestuur heeft in 2015, uitgaande van een onderzoek onder de deelnemers en gepensioneerden, in overleg met het verantwoordingsorgaan en de beroepspensioenvereniging de risicohouding van het BPL vastgesteld. De verkregen informatie is gebruikt om het beleggingsbeleid van het BPL nader te onderzoeken. Dit heeft in 2015 geleid tot een aanpassing van het beleggingsbeleid op het gebied van de renteafdekking.

De beleidskeuzes zijn nader uitgewerkt in de ABTN.

In 2018, 2017 en 2016 zijn de beleidskeuzes getoetst in de jaarlijkse haalbaarheidstoets.

De risicohouding zal in 2020 worden geëvalueerd. Daarvoor wordt in 2019 wederom een deelnemersenquête gehouden.

Het bestuur heeft naast de risicohouding voor de DB-regeling in 2018 ook de risicohouding voor de (gesloten) premie-(flexioen)regeling vastgesteld. Deze risicohouding vormt de basis voor (de afbouw van de) beleggingen in het kader van deze regeling. De risicohouding voor de premie- (flexioen) regeling zal worden geëvalueerd, indien gewijzigde omstandigheden daar aanleiding toe geven.

Risicohouding kwalitatief

Het bestuur van het BPL heeft een risicobewuste houding. Het BPL streeft ernaar nominale aanspraken waardevast na te komen. Inflatie holt de waarde van de nominale uitkeringen uit en gezien het lange termijn karakter van pensioenen is het belangrijk dat de koopkracht van het pensioen via indexatie behouden blijft. Beleggingsrisico kan acceptabel zijn in het streven naar koopkrachtbehoud, zelfs indien dit betekent dat de nominale aanspraken tijdelijk niet na kunnen worden gekomen.

De mate van risicoacceptatie van het bestuur is o.a. gebaseerd op de volgende kwalitatieve overwegingen:

Het BPL streeft naar een waardevast pensioen

- Het BPL hanteert daarom een dekkingsgraadafhankelijke indexatiestaffel als leidraad voor toeslagverlening. De toeslagverlening die volgt uit deze staffel komt overeen met de wettelijk maximale toegestane toeslagverlening, gegeven de dekkingsgraad.
- Een afgewogen balans tussen te nemen risico's en het naar verwachting te realiseren beleggingsrendement is noodzakelijk om op langere termijn invulling te kunnen geven aan de pensioenambitie. Voor het nastreven van de pensioenambitie dient het bestuur bereid te zijn om beleggingsrisico te nemen en een beleggingsrendement na te streven dat hoger is dan de risicovrije marktrente.
- Bij slechte economische omstandigheden acht het bestuur het uitlegbaar dat indexatie wordt gekort. Kortingen op de pensioenaanspraken en –uitkeringen dienen zoveel mogelijk voorkomen te worden en gespreid te worden over een zo lang mogelijke termijn.

De premie staat niet vast

- De uit het Pensioenstatuut voortvloeiende premieomvang is klein in relatie tot de pensioenverplichtingen, waardoor de sturingskracht van premie-aanpassingen beperkt is.
- Er bestaan geen bijstortverplichtingen bij lage dekkingsgraden.
- Bij een daling van verwacht rendement of stijging van de levensverwachting zijn partijen bereid extra premie te betalen om de huidige pensioenopbouw te financieren.

De risicobereidheid is gerelateerd aan de volgende uitgangspunten:

- Het BPL kent relatief meer gepensioneerden en een kortere duration dan het gemiddeld pensioenfonds in Nederland.
- De deelnemers van het BPL zijn meer risicotolerant dan gemiddeld.
- Als de financiële positie van het BPL verbetert, wordt bij voorkeur minder risico genomen indien de ambitie van het BPL in evenveel of meer gevallen haalbaar is met minder risico.

De risicobereidheid van het bestuur kan worden beïnvloed door de actuele financiële positie van het BPL. Periodiek wordt beoordeeld of de ambitie van het BPL nog haalbaar is. Het vasthouden aan een onmogelijke ambitie is immers niet zinvol. Bij de keuze voor een bepaald beleid wordt niet alleen een verwachte ontwikkeling beoordeeld maar ook scenario's die gunstiger of minder gunstig zijn dan de verwachte ontwikkeling. De ambitie dient in de meeste scenario's te kunnen worden behaald.

De risicobereidheid is geconcretiseerd door de vaststelling van kwantitatieve risicogrenzen (het Vereist Eigen Vermogen en de grenzen van de haalbaarheidstoets).

Kwantitatieve uitgangspunten

Het bestuur heeft de volgende kwantitatieve uitgangspunten vastgesteld, uitgaande van een 15-jaars horizon:

Dekkingsgraad

- Onder extreem slechte marktomstandigheden wil het fonds bij voorkeur niet onder het minimaal vereist eigen vermogen en de kritische dekkingsgraad terechtkomen.
- Het pensioenfonds wil niet sturen op 'buitengewoon' hoge dekkingsgraden. Alle dekkingsgraden binnen 5 jaar boven 130% worden als gelijk beoordeeld.
- De kans op onderdekking uitgaande van een dekkingsgraad gelijk aan het Vereist Eigen Vermogen mag bij voorkeur maximaal 10% zijn.

Pensioenresultaat

- Het pensioenresultaat uitgaande van een dekkingsgraad gelijk aan het Vereist Eigen Vermogen dient bij voorkeur minimaal 80% te zijn.
- Het pensioenresultaat uitgaande van de huidige dekkingsgraad dient bij voorkeur minimaal 80% te zijn. Het pensioenfonds vindt een koopkrachtverlies van meer dan 20% na 15 jaar in beginsel onwenselijk.

De bovenstaande kwantitatieve uitgangspunten zijn gebaseerd op een horizon van 15 jaar en de in de ALM-studie per eind 2018 gehanteerde veronderstellingen. De kwantitatieve uitgangspunten worden periodiek geëvalueerd. De laatste evaluatie heeft plaatsgevonden in 2018.

Beleggingsbeleid

Het BPL heeft in 2018 een ALM-studie uitgevoerd waarin het strategisch beleggingsbeleid is onderzocht. Er is onderzocht of het huidige beleggingsbeleid voldoende robuust is en of voldaan kan worden aan de ambities en risicohouding van het fonds.

Het fonds heeft aan de hand van genoemde ALM-studie beleidskeuzes gemaakt ten aanzien van

- de strategische portefeuille;
- de mate van renteafdekking.

Besloten is het risicoprofiel van de portefeuille te verlagen door de allocatie naar zakelijke waarden met 5%-punt te verlagen van 42,5% naar 37,5%. De vrije ruimte komt ten gunste van de allocatie naar vastrentende waarden.

Tevens is besloten om de dynamische staffel voor de renteafdekking van het fonds uit te breiden voor dekkingsgraden boven 115%. Een dynamische staffel tot een dekkingsgraad van 115% vindt het fonds ontoereikend bij een dekkingsgraad van 111,2% per eind 2017.

Het pensioenfonds is van mening dat zowel bij lage dekkingsgraden (onder 100%) als bij hoge dekkingsgraden (boven 140%) een lager risicoprofiel en dus een hoger rentafdekkingspercentage past.

De nieuwe dynamische staffel luidt als volgt:

Actuele (UFR) dekkingsgraad									
20-jaars rente	100% (en lager)	105%	110%	115%	120%	125%	130%	135%	140% (en hoger)
1,0%	40%	30%	20%	20%	20%	20%	20%	30%	40%
1,5%	50%	40%	30%	20%	20%	20%	30%	40%	50%
2,0%	60%	50%	40%	30%	20%	30%	40%	50%	60%
2,5%	70%	60%	50%	40%	30%	40%	50%	60%	70%
3,0%	80%	70%	60%	50%	40%	50%	60%	70%	80%
3,5%	90%	80%	70%	60%	50%	60%	70%	80%	90%
4,0%	90%	90%	80%	70%	60%	70%	80%	90%	90%

De staffel geeft de normafdekking weer bij actuele (UFR) dekkingsgraad en 20-jaars swaprente. De staffel heeft een signaalfunctie, het bestuur beslist of en wanneer de normafdekking dient te worden gewijzigd.

Toetsing ALM resultaten aan kwantitatieve uitgangspunten

Het bestuur realiseert zich dat de gekozen beleggingsstrategie in combinatie met de huidige dekkingsgraad niet in alle scenario's voldoet aan alle vooraf gestelde beoordelingscriteria. Zo is volgens de ALM-prognose de kans op een dekkingsgraad lager dan de kritieke dekkingsgraad van 93,9% in enig jaar maximaal 6,5% en is de kans op een pensioenresultaat lager dan 80% in jaar 15 circa 16%. Het bestuur is van mening dat dit acceptabel is.

Risicohouding lange termijn: ondergrenzen pensioenresultaat

Het bestuur heeft de volgende risicohouding (lange termijn) vastgesteld met betrekking tot het pensioenresultaat:

- Ondergrens 1: Vanuit de situatie waarbij beleidsdekkingsgraad gelijk is aan Vereist Eigen Vermogen dient de mediaan van het pensioenresultaat tenminste gelijk te zijn aan 90%.
- Ondergrens 2: Vanuit de feitelijke beleidsdekkingsgraad dient de mediaan van het pensioenresultaat tenminste gelijk te zijn aan 85%.
- Ondergrens 3: Vanuit de feitelijke beleidsdekkingsgraad dient de maximale afwijking ten opzichte van de mediaan in het geval van een "slechtweerscenario" (lees: 5e percentiel) 35% te bedragen.

Bij de vaststelling van de ondergrenzen is rekening gehouden met de toeslagachterstand van 13,2% per 31 december 2014 voor alle deelnemers en de voorgeschreven scenarioset zoals door DNB gepubliceerd is voor Q1-2015. Indien er op enig moment in de tijd sprake is van een lagere toeslagachterstand of een significante andere voorgeschreven scenarioset kan dit reden zijn om de ondergrenzen te herijken.

te worden.

Haalbaarheidstoets

Op grond van de Wet verplichte beroepspensioenregeling dient een pensioenfonds periodiek een haalbaarheidstoets uit te voeren. De haalbaarheidstoets geeft inzicht in de samenhang tussen de financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden. In het Besluit FTK wordt beschreven hoe de haalbaarheidstoets wordt uitgevoerd en de Regeling Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling bevatten nadere voorschriften. Daar wordt de berekeningswijze van het centrale begrip pensioenresultaat bepaald evenals de wijze waarop de uitvoering plaatsvindt en de te hanteren normen, die binnen de haalbaarheidstoets worden toegepast.

Het BPL heeft in 2018 een nieuwe haalbaarheidstoets uitgevoerd. Onderstaande tabel geeft de resultaten van de haalbaarheidstoets 2018, 2017, 2016 en de resultaten van de aanvangshaalbaarheidstoets 2015. Tussen haakjes zijn de vastgestelde ondergrenzen weergegeven, die onder de tabel worden toegelicht.

Resultaten haalbaarheidstoets op fondsniveau

Vanuit de feitelijke dekkinggraad	2018	2017	2016	2015	Vastgestelde grenzen
Mediaan	103,0%	98,4%	97,8%	99,6%	Min. 85%
5 ^e percentiel	75,3%	67,6%	69,0%	69,3%	-
Relatieve afwijking	27,2%	30,6%	29,6%	30,3%	Max. 35%

De resultaten van de haalbaarheidstoetsen overschrijden de vastgestelde grenzen niet.

Risicohouding korte termijn

Het bestuur heeft de volgende risicohouding (korte termijn) vastgesteld met betrekking tot het Vereist Eigen Vermogen: het Vereist Eigen Vermogen van het BPL mag niet lager zijn dan 18% en niet hoger dan 25%.

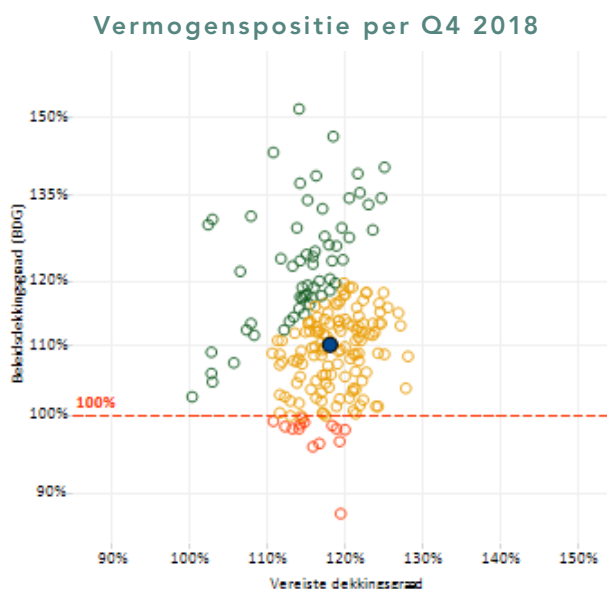
De bandbreedte is gerelateerd aan het dynamisch rentebeleid van BPL:

20 jaars marktrente	Dekkinggraad (schatting)	Renteafdekking	Bandbreedte
0,5%	95%	40%	18%-23%
1,0%	97%	45%	19%-23%
1,5%	100%	50%	19%-23%
2,0%	103%	54%	19%-23%
2,5%	106%	58%	19%-23%
3,0%	109%	61%	19%-23%

In bovenstaande tabel is geen variatie in de samenstelling van de credits, valuta exposure of actief risico aangebracht. Derhalve is gekozen om de bandbreedtes voor het vereist eigen vermogen ruimer vast te stellen op 18%-25%.

Eind 2018 bedroeg het vereist eigen vermogen 18,2% en ligt daarmee binnen de vastgestelde bandbreedte van het bestuur.

In de peergroep vergelijking is het vereist eigen vermogen van het BPL vergeleken met het vereist eigen vermogen van andere fondsen per 31-12-2018. De fondsen waarvoor de beleidsdekkinggraad zich boven de vereiste dekkinggraad bevindt, zijn groen gekleurd. Indien de beleidsdekkinggraad zich tussen de vereiste dekkinggraad en 100% bevindt, zijn de fondsen geel gekleurd. De fondsen met een beleidsdekkinggraad lager dan de vereiste dekkinggraad en 100% zijn oranje gekleurd (bron: DNB).

Beleggingen

Terugblik

Het jaar 2018 bleek een keerpunt te zijn voor de wereldwijde financiële markten en de wereldeconomie. De groeifase van de economische cyclus, die in 2009 begon, bereikte namelijk eind 2018 zijn hoogtepunt. In 2017 was de groei bijzonder sterk en evenwichtig, maar afgelopen jaar was de groei van de wereldwijde economische activiteit minder gebalanceerd en sloeg de versnelling van de economische expansie om in een vertraging. Dit is typerend voor een laatcyclische economische omgeving. Toch bleef de wereldwijde economische activiteit solide, met een verwachte wereldwijde groei van 3,7% in 2018 (schatting IMF).

Een belangrijk thema dat de wereldwijde economische groei in de tweede helft van 2018 belemmerde, was de impact van handelssconflicten, en dan vooral die tussen de VS en China. De angst voor een escalerende handelsoorlog in combinatie met een toename van (geo)politieke risico's drukte het ondernemersvertrouwen. In het Verenigd Koninkrijk (VK) leek geen einde te komen aan de wendingen in de discussie over de Brexit. Daardoor bleef de onzekerheid groot, terwijl de deadline waarop het VK de EU zou moeten verlaten (29 maart 2019) steeds dichterbij kwam. Op het moment van schrijven was de weg naar een oplossing nog niet duidelijk.

De consumptie was de meest stabiele factor die in 2018 heeft bijgedragen aan de wereldwijde groei. Vanuit cyclisch oogpunt heeft de wereldeconomie een vergevorderd stadium bereikt, waarin een verdere daling van de werkloosheid geleidelijk leidt tot een grotere loongroei. In China en andere opkomende markten waren de consumentenbestedingen matig en de Chinese economie verzwakte in 2018. Wat betreft economische groei zijn de opkomende markten er niet in geslaagd om de achterstand op de ontwikkelde economieën zichtbaar in te lopen.

Ook vanuit het oogpunt van monetair beleid was 2018 een overgangsjaar, van duidelijk ondersteunend naar meer neutraal. De Fed verhoogde de beleidsrente ieder kwartaal met 25 basispunten naar 2,4%. Ook werd de balans van de Fed per maand met USD 50 miljard verkleind. Als gevolg van deze maatregelen heeft de Amerikaanse korte rente een inhaalslag gemaakt ten opzichte van de langere rente en is een inverse yield curve was in beeld gekomen. Deze inverse yield curve (de situatie waarin kortlopende Treasuries een hoger rendement hebben dan Treasuries met een langere looptijd) is sinds het einde van de Tweede Wereldoorlog een betrouwbare recessie-indicator gebleken, maar wel met een lange en variabele vertraging (de tijd tussen het moment van de eerste inversie en een recessie is gemiddeld 17 maanden). In Europa beëindigde de ECB haar maandelijkse netto-aankopen van obligaties (die begin 2015 van start zijn gegaan), onder vermelding van evenwichtige risico's voor de economische groei in de eurozone. De bank sprak het vertrouwen uit dat het inflatiedoel van "net onder de 2%" op de middellange termijn haalbaar is.

Wereldwijde staatsobligaties (afgedekt naar euro's) maakten weliswaar een comeback tijdens de vlucht naar veiligheid in het laatste kwartaal, maar realiseerden over heel 2018 wel een verlies van 0,3%. Duitse staatsobligaties lieten, ondanks de bemoedigende woorden van de ECB, echter een winst zien. De Duitse 10-jaars rente daalde met 18 basispunten en eindigde het jaar op 0,24%. In een klimaat waarin de wereldwijde economische activiteit vertraagt en centrale banken de overtollige liquiditeit verminderen, hebben aandelenmarkten een turbulent jaar achter de rug. Dat bleek vooral in het laatste kwartaal van 2018. De MSCI World Total Return Index kende een verlies van 4,1% in Euro's, het eerste verlies over een kalenderjaar sinds 2011. De MSCI Emerging Markets Total Return Index bleef achter met een rendement van -10,3% in Euro's. De bewegingen van belangrijke indices van piek naar dieptepunt tonen aan dat de bullmarkt die in maart 2009 is begonnen, is omgeslagen in een bearmarkt.

De verandering in het sentiment en de toegenomen angst voor een recessie trof eind 2018 ook de creditmarkten. De Global High Yield Index (afgedekt naar euro's) verloor 5,5% in 2018. De wereldwijde markten voor investmentgradedcredits kregen ook te maken met de dynamiek van een vergevorderde creditcyclus en verloren 3,8% (afgedekt naar euro's). Er ontstonden zorgen over de hoge schuld niveaus, de liquiditeit en de zwakke convenantbescherming op de highyieldmarkten en die eisten hun tol. Dit leidde tot uitlopende creditspreads. Obligaties uit opkomende markten in lokale valuta's hielden beter stand en realiseerden in 2018 een vlak rendement (0,0%, niet afgedekt) in Euro's.

Gevoerd beleid

Per 1 februari 2018 is de allocatie naar Noord-Amerikaanse aandelen gedeeltelijk afgebouwd ten gunste van Europese aandelen. Doordat Amerikaanse aandelen in de jaren voor 2018 een relatief goed rendement hebben gerealiseerd, was het totale gewicht van deze regio in de totale aandelenportefeuille opgelopen tot meer dan 60%. Vanuit diversificatie-overwegingen vond het fonds het prudent om een deel van deze aandelen te verkopen en te alloceren naar Europa. Het fonds verwachtte bovendien dat Europese aandelen een beter rendement zouden halen dan Amerikaanse aandelen. Door de aanpassing daalde het gewicht van Noord-Amerikaanse aandelen in de aandelenallocatie tot iets onder 50%.

Performance totale portefeuille

Over heel 2018 behaalde de portefeuille een rendement van -3,4%, wat ruim 0,5%-punt lager was dan het benchmarkrendement. Het maatwerk LDI-fonds, gericht op het afdekken van het renterisico ten opzichte van de verplichtingen, rendeerdde circa 3,5% als gevolg van oplopende rentes. De overige beleggingen behaalden een resultaat van -3,5%. Ook de valuta-afdekkingsportefeuille kende een negatief rendement (-1,7%). Bijna alle categorieën behaalden negatieve rendementen met als negatieve uitschieter de allocatie naar aandelen emerging markets (-13,7%). De positieve uitschieter met +9,7% was de categorie Private Equity terwijl ook de categorie hypotheek beleggingen positief rendeerdde (+1,7%).

Actief beheer in de liquide assetclasses had in 2018 een negatieve bijdrage van circa 1,3%-punt (na kosten). Vooral de managers van de allocatie naar wereldwijde aandelen droegen met ruim 0,7% negatief bij aan het relatieve rendement ten opzichte van de benchmark. Ook de managers van de obligaties uit opkomende landen en Europese bedrijfsobligaties behaalden een negatieve bijdrage aan het relatieve resultaat (resp. -0,2% en -0,1%). De allocatie naar aandelen uit emerging markets droegen met -0,2% eveneens negatief bij. Daartegenover stond het positieve resultaat van de Private Equity portefeuille (+0,8%) ten opzichte van de door BPL voor deze allocatie gekozen benchmark (MSCI Small/Midcap +2%).

Performance zakelijke waarden

Aandelen Ontwikkelde Markten

De Zakelijke Waarden bestaan voor een belangrijk deel uit beursgenoteerde aandelen van ontwikkelde markten ('Wereldwijd Aandelen'), met als benchmark de marktwaarde-gewogen MSCI Wereld Index. Tot en met januari 2018 is eveneens belegd in een allocatie naar Amerikaanse marktwaarde-gewogen aandelen. Deze allocatie passief werd ingevuld middels een fonds van SSGA. In februari 2018 is deze allocatie verkocht ten gunste van het NT Europe Custom ESG Index fonds. Verder is een gedeelte van de portefeuille ingevuld met Amerikaanse waarde-aandelen. Deze allocatie wordt passief belegd conform de FTSE RAFI US 1.000 index. Ook is sprake van een allocatie naar marktwaarde-gewogen aandelen Wereld ex Noord-Amerika. Deze allocatie wordt passief belegd conform de betreffende MSCI Index voor die regio. Daarnaast wordt belegd in aandelen met een laag-risico, of 'conservative', aandelen. Deze strategie beoogt het absolute rendement per eenheid absoluut risico te maximaliseren met beleggingen in solide ondernemingen met een lagere gevoeligheid voor beurschommelingen, een conservatief kasbeleid, een aantrekkelijke koers-winstverhouding en een goed momentum. Dit gedeelte heeft als benchmark de MSCI World Minvol Index.

Aandelen Opkomende Markten

Een gedeelte van de aandelenportefeuille wordt belegd in Opkomende Markten. Historisch gezien hebben deze een wat hoger risicoprofiel gehad dan de ontwikkelde markten. Als benchmark wordt de MSCI Emerging Markets Index gehanteerd.

De rendementen van de verschillende fondsen (na kosten) en de benchmarks zijn weergegeven in onderstaande tabellen.

Aandelen fondsen

	Wereldwijde aandelen	Conseervative Equity	US Value aandelen (passief)	Aandelen Noord-Amerika (passief)*	Aandelen EAFE (passief)**	Aandelen Europa ESG (passief)***	Opkomende markten
Fonds	-4,7%	-3,6%	-3,5%	1,7%	-9,5%	-8,5%	-13,7%
Benchmark	-4,2%	0,9%	-3,2%	1,6%	-9,5%	-8,5%	-10,4%
Excess return	-0,5%	-4,5%	0,3%	0,1%	0,0%	0,0%	-3,3%
In deze assetcategorie werd eind 2018 belegd (procenten van totaal belegd vermogen):							
	7,2%	7,9%	4,4%	-	5,5%	2,9%	4,6%

* Tot januari 2018

** Aandelen in ontwikkelde markten ex aandelen Noord-Amerika

*** Vanaf februari 2018

Private Equity

De waarde van de vijf beleggingen in Private Equity steeg van € 38,8 miljoen per eind 2017 naar € 39,5 miljoen per eind 2018. Er werden € 6,7 miljoen aan uitkeringen (distributions) ontvangen en er werd € 4,2 miljoen gestort (capital calls).

De beleggingen in Private Equity vinden plaats via vijf fondsen. Gezamenlijk behaalden deze fondsen in 2018 een rendement van 9,7%. De resultaten van de Private Equity worden tegen de MSCI Europe SMID (Small MidCap) index met een opslag van 2%. Het rendement van deze index over 2018 was -12,1%.

De rendementen gemeten van de vijf fondsen, zowel sinds start als over 2018:

Private Equity Fondsen	Netto rendement (IRR) sinds start	Rendement 2018
Robeco Inst. European Private Equity Fund I	15,0%	-8,9%
Robeco Inst. European Private Equity Fund II	4,9%	8,6%
Robeco Clean Tech Private Equity II	-15,1%	-13,9%
Robeco Responsible Private Equity	9,3%	16,6%
Robeco European Mid-Market PE IV	-10,1%	-4,7%

In deze assetcategorie werd eind 2018 belegd (van totaal belegd vermogen): 4,1%

Saldo nog openstaande commitments per 31 december 2018 en oproepen/uitkeringen gedurende 2018:

PE-Fondsen (bedragen in Euro's)	Commitment		Opgeroepen (Capital Calls)	Restant Commitment	Uitgekeerd (Distributions)	Valuta	Opgeroepen in 2018	Uitgekeerd in 2018
	Aangegaan	Bedrag						
Robeco Inst. European Private Equity Fund I*	29-4-2003	20.000.000	13.601.802	6.398.198	32.159.486	EUR	0	660.833
Robeco Inst. European Private Equity Fund II	25-2-2005	16.000.000	16.000.000	0	20.547.120	EUR	0	2.180.313
Robeco Clean Tech Private Equity II (USD)	22-12-2006	12.000.000	12.000.000	0	474.864	USD	0	121.014
Robeco Responsible Private Equity II	26-5-2009	20.000.000	20.000.000	0	5.776.795	EUR	0	3.765.229
Robeco European Mid-Market IV	4-6-2015	20.000.000	11.042.555	8.957.445	0	EUR	4.252.305	0

* Per ultimo boekjaar in liquidatie.

Performance vastrentende waarden

De vastrentende beleggingen zijn verdeeld in een 'matching' portefeuille en 'overige vastrentende waarden'.

Matching portefeuille

De matching portefeuille bestaat onder andere uit staatsobligaties uitgegeven door Nederland, Duitsland en Frankrijk, swaps en liquiditeit. Deze beleggingen zijn niet gekozen voor het behalen van extra rendement maar in eerste aanleg bedoeld ter afdekking van het renterisico dat het fonds loopt als gevolg van de marktwaardering van haar verplichtingen. Het rendement hierop bedroeg in 2018 3,5%.

Daarnaast wordt belegd in Nederlandse woninghypotheken, via fondsen van Syntrus Achmea en NN IP. Het rendement van deze fondsen wordt afgezet tegen een mandje van renteswaps met een vergelijkbare looptijd als de hypotheken. Het rendement van deze belegging bedroeg in 2018 1,7%. Het benchmarkrendement bedroeg 1,6%.

Matching portefeuille

	In Euro's	In procenten van totaal belegd vermogen
Staatsobligaties, Interest Rate Swaps en Liquiditeiten	244.842.377	25,5
SAREF Particuliere hypothekenfondsen	59.025.599	9,7
NN IP – dutch residential mortgage fund	41.203.970	4,3

Overige Vastrentende waarden portefeuille

De overige vastrentende waarden betreft onder andere obligaties die zijn uitgegeven door bedrijven die volgens kredietbeoordelaars een goede kredietkwaliteit hebben ('Investment Grade'). Daarnaast belegt BPL in obligaties van uitgevers met een lagere kredietkwaliteit. Dit betreft zowel bedrijven ('High Yield') als opkomende landen ('Emerging Debt'). Met het oog op spreiding over debiteuren wordt een gedeelte in USD-genoteerde obligaties belegd. De Emerging Debt obligaties zijn uitgegeven in lokale valuta. De rendementen van de verschillende fondsen zijn weergegeven in onderstaande tabellen. De benchmarks zijn representatieve (marktwaarde-gewogen) indices.

Investment Grade Credit Fondsen

Rendement	Bluebay Euro Investment Grade	Robeco Euro Credit
Fonds	-1,8%	-1,2%
Benchmark	-1,3%	-1,3%
Excess Return	-0,5%	0,1%
In deze assetcategorie werd eind 2018 belegd (procenten van totaal belegd vermogen):		
	8,9%	8,8%

Rendement	High Yield Fondsen		Emerging Debt Fonds
	Logan Circle Us High Yield	Robeco European High Yield	Stone Harbor
Fonds	-0,3%	-2,5%	-5,5%
Benchmark	2,9%	-3,6%	-1,5%
Excess Return	-3,2%	1,1%	-4,0%
In deze assetcategorie werd eind 2017 belegd (in procenten van totaal belegd vermogen):			
	2,5%	2,5%	4,9%

Algemene restricties

De beleggingen kunnen plaatsvinden in fondsen van de Fiduciair Beheerder, alsmede in fondsen van derde vermogensbeheerders en door de Fiduciair Beheerder of derde vermogensbeheerder discretionair beheerde directe beleggingen ("gesepareerd depot"). Het bestuur laat zich hierbij adviseren door de Integraal vermogensbeheerder. Het selectie- en monitoringsbeleid van de Integraal vermogensbeheerder is beschreven in de ABTN.

Het pensioenfonds heeft de portefeuille ingevuld met beleggingsfondsen. De keuze voor beleggingsfondsen is enerzijds gebaseerd op het feit dat mandaten in veel gevallen tot een kostenverhoging zouden leiden en anderzijds dat er bepaalde asset classes zijn waarbij de allocatie een zodanige (beperkte) omvang heeft dat een mandaat vanuit portefeuilleconstructie/risicobeheer niet wenselijk is.

Het pensioenfonds besteedt de keuze voor de fondsinvulling, met uitzondering de allocatie naar Private Equity, uit aan haar Integraal vermogensbeheerder. Deze laatste heeft van het pensioenfondsbestuur het mandaat gekregen om, binnen de risicolimieten van de totale portefeuille en gegeven de gekozen benchmarks fondsen te selecteren om voor te stellen. De integraal vermogensbeheerder doet daartoe een voorstel aan de balansmanagementcommissie. Deze commissie adviseert vervolgens het bestuur. Aanstelling van managers kan uitsluitend na goedkeuring van het bestuur. Daarmee blijft het bestuur verantwoordelijk voor de uiteindelijke selectie.

De integraal vermogensbeheerder draagt zorg dat iedere fondsmanager inzicht geeft in krediet-, valuta- en concentratierisico's waardoor ook het pensioenfonds kan beoordelen dat het totale portefeuillerisico niet wordt overschreden.

Eenzijds gaat het hierbij om een beoordeling per beleggingsfonds, maar uiteindelijk betreft het hier een integrale benadering van de hele pensioenfondsportefeuille, waarbij de risico's van de portefeuille onderdelen in samenhang met elkaar moeten worden beoordeeld. Bij voorkeur is op totaal portefeuilleniveau sprake van een evenwichtige verdeling van actief risico over de verschillende geselecteerde fondsen. De integraal vermogensbeheerder streeft naar een manager structuur die het risico evenwichtig spreidt over de managers en ook waar mogelijk over de verschillende beleggingscategorieën. Het doel dat de integraal vermogensbeheerder nastreeft is een stabiel patroon van de "excess return" te bereiken zonder grote "ups" maar met name ook zonder grote "downs". Daarvoor gebruikt de beheerder per categorie waar mogelijk een aantal complementaire managers. Dit wordt gedaan omdat managers afhankelijk van hun beleggingsstijl onder verschillende marktomstandigheden goede performance leveren. Bovendien moeten het beleggingsbeleid passen binnen het risicoprofiel van het pensioenfonds, maar tegelijkertijd voldoende ruimte overlaten voor het voeren van actief beleid.

De toegevoegde waarde van de gekozen managers wordt periodiek geëvalueerd. Indien de integraal vermogensbeheerder aanleiding ziet om een bepaalde manager te ontslaan (en een andere manager aan de portefeuille toe te voegen) zal dit aan de balansmanagementcommissie worden meegedeeld in de vorm van een onderbouwd advies. Deze commissie zal dit advies vervolgens evalueren en aan het bestuur voorleggen.

Geselecteerde vermogensbeheerders moeten bij voorkeur de PRI hebben ondertekend

Het gebruik van derivaten, zoals swaps, swaptions, futures en valutatermijncontracten, ten behoeve van de afdekking van het renterisico en de invulling van de afdekking van de valuta's wordt toegestaan.

Renteafdekking

Het BPL maakt gebruik van een dynamische renteafdekking, waarbij het beoogde renteafdekkingsniveau afhankelijk is van de 20-jaars swaprente en de actuele stand van de (UFR) dekkingsgraad.

Staffel dynamische renteafdekking

Actuele (UFR) dekkingsgraad									
20-jaars rente	100% (en lager)	105%	110%	115%	120%	125%	130%	135%	140% (en hoger)
1,0%	40%	30%	20%	20%	20%	20%	20%	30%	40%
1,5%	50%	40%	30%	20%	20%	20%	30%	40%	50%
2,0%	60%	50%	40%	30%	20%	30%	40%	50%	60%
2,5%	70%	60%	50%	40%	30%	40%	50%	60%	70%
3,0%	80%	70%	60%	50%	40%	50%	60%	70%	80%
3,5%	90%	80%	70%	60%	50%	60%	70%	80%	90%
4,0%	90%	90%	80%	70%	60%	70%	80%	90%	90%

De staffel geeft de normafdekking weer bij actuele (UFR) dekkingsgraad en 20-jaars swaprente. De staffel heeft een signaalfunctie, het bestuur beslist of en wanneer de normafdekking dient te worden gewijzigd.

De staffel dient als signaleringsniveau voor het vaststellen van de normafdekking.

De normafdekking bedroeg in 2018 30%.

Voor de renteafdekking wordt gebruik gemaakt van een LDI maatwerkfonds van Robeco. Dit fonds maakt daarvoor gebruik van Euro Staatsobligaties (AAA en AA) en swaps. Daarnaast dragen ook beleggingen in bedrijfsobligaties en Nederlandse woninghypotheken bij aan het afdekken van het renterisico.

Valutarisico

In de portefeuille worden de valuta-exposure in US Dollar (USD), Japanse Yen (JPY), Britse Pond (GBP) en de Zwitserse Frank (CHF) voor 100% afgedekt naar de euro op basis van de benchmarkexposure. Het resterende valutarisico in overige valuta's wordt niet afgedekt naar de euro. De afdekking van de genoemde valuta's geschiedt met behulp van valutatermijncontracten met een looptijd van 1 maand.

Leverage

Als basisuitgangspunt geldt dat opbouw van leverage in de portefeuille door middel van directe beleggingen in derivaten in beginsel niet wordt toegestaan. Uitzondering hierop vormen de beleggingen in instrumenten die als doel hebben het balansrisico uit hoofde van de langlopende verplichtingen te reduceren, zoals renteswaps. Beleggingen in fondsen die gebruik maken van leverage zijn toegestaan onder de volgende voorwaarden:

- Er kunnen hieruit voor het fonds geen verplichtingen ontstaan die de waarde van de deelneming in de betreffende fondsen te boven gaan (i.e. maximaal verlies = participatiewaarde);
- het gebruik van leverage heeft tot doel om op efficiënte wijze invulling te geven aan de beleggingsstrategie van de fondsmanager en past bovendien binnen het geldende risico-budget voor actief beheer.

Securities Lending

Het bestuur heeft de voorkeur voor fondsen die geen gebruik maken van securities lending. Indien toch is/wordt gekozen voor een fonds dat gebruik maakt van securities lending, dan is dat uitsluitend toegestaan onder een aantal strikte voorwaarden, die ten doel hebben het risico te beperken.

Tracking error

Het actief risico ten opzichte van de benchmark is voor de totale portefeuille exclusief de PE- beleggingen gemaximeerd op 1,0%. Bij overschrijding van de tracking error op portefeuilleniveau wordt het risico teruggebracht door herallocatie van asset classes of door een wijziging in de managersselectie.

Private Equity

Ten aanzien van de beleggingen in de genoemde categorieën gelden de volgende regels: Er wordt uitsluitend belegd in "fund of funds". Het pensioenfonds streeft er naar om voor 5% van het vermogen in Private Equity te beleggen. De opbouw van de Private Equity kan enige tijd in beslag nemen en zal uit meerdere aankopen bestaan. Wanneer besloten wordt het aanwezige belang in Private Equity uit te breiden, zullen de gelden hiervoor onttrokken worden uit de belegging in wereldwijde aandelen.

Leningen aan registerloosden

Een deel van het BPL-vermogen wordt gebruikt voor in het verleden aangegane leningen met (startende) registerloosden in verband met hun kapitaalinbreng in de maatschap(pen). Het vraagt daarvoor een rentevergoeding ten bedrage van de eurobasisrente plus 2%-punt (of een vergelijkbare rentemaatstaf). Er worden geen nieuwe leningen meer verstrekt.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Het BPL heeft in 2018 (opnieuw) aandacht besteed aan het beleid rond Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB). Door middel van verschillende kennissessies met het bestuur, de onafhankelijk adviseur en de Integraal vermogensbeheerder heeft het bestuur haar beleid met betrekking tot MVB verder aangescherpt. Het BPL ziet het ontwikkelen van het MVB-beleid als een iteratief proces, waarvan het uiteindelijke eindpunt nog niet is bereikt. Het MVB-beleid zal gedurende dit proces verder worden aangepast.

De visie van het BPL is dat maatschappelijk verantwoordelijk beleggen bijdraagt aan haar lange termijn doelstelling. BPL ziet maatschappelijk verantwoord beleggen als onderdeel van haar fiduciaire taak.

Beleid

Het MVB-beleid van het fonds is gebaseerd op de resultaten van een onderzoek onder bestuursleden en op basis van recente maatschappelijke trends. Het bestuur is voornemens om het MVB-beleid te toetsen bij de deelnemers in een toekomstig deelnemersonderzoek. De uitkomsten van dit onderzoek kunnen aanleiding zijn om het MVB-beleid aan te passen.

Binnen het ESG (Environmental, Social en corporate Governance)-raamwerk dat vaak gehanteerd wordt bij maatschappelijk verantwoord beleggen hanteert BPL een focus op de Sociale en Governance factoren. Belangrijke thema's binnen deze twee factoren zijn mensenrechten, arbeidsnormen en gezondheid.

Doelstellingen

Het MVB-doel van het BPL is tweeledig:

Portefeuilledoelstelling: Met maatschappelijk verantwoord beleggen wil het BPL rekening houden met ESG-maatstaven in de daadwerkelijke allocatie naar beleggingscategorieën, ondernemingen en landen. Het fonds heeft hiermee ten doel dat de portefeuille een betere risico-rendementsverhouding kent dan een portefeuille waarbij geen rekening wordt gehouden met ESG-factoren.

Invloed doelstelling: Anderzijds wil het BPL invloed uitoefenen op de bedrijven waarin het belegt. Ook hier geldt dat het BPL de S- en de G-criteria de belangrijkste factoren vindt. De instrumenten die hierbij worden ingezet zijn stemmen en het aangaan van gesprekken met het bedrijf/land over wat voor het fonds belangrijk is (engagement).

Uitvoering

Bij besluitvorming over het beleggingsbeleid wordt de impact van de keuze op het MVB-beleid meegenomen. Dit geldt voor elke stap in het beleggingsproces. Dit kan enerzijds worden gedaan op basis van de ESG-score (kwantitatief), maar dit kan ook beschrijvend (kwalitatief) worden weergegeven. ESG wordt toegevoegd aan de driehoek rendement-risico-kosten als onderdeel van de besluitvorming.

Principles for Responsible Investments

BPL onderkent de Principles for Responsible Investing (PRI). Per eind december hadden c.q. hebben alle geselecteerde vermogensbeheerders, inclusief de Integraal vermogensbeheerder, de PRI ondertekend. Deze managers committeren zich aan het meewegen van ESG-issues bij de beleggingsbeslissingen. Hiermee geeft het BPL uitdrukking aan het belang dat wordt gehecht aan MVB.

Uitsluitingsbeleid

Het BPL heeft maatregelen getroffen om te voorkomen dat wordt geïnvesteerd in ondernemingen die 'controversiële wapens' (zoals clustermunitie), of cruciale onderdelen daarvan, produceren, verkopen of distribueren. Hiertoe is een lijst vastgesteld van bedrijven die om die reden door het pensioenfonds worden uitgesloten. Daarnaast worden ondernemingen uitgesloten die zich -ook na een periode van intensieve 'engagement'- schuldig maken aan ernstige en structurele schendingen van de Global Compact Principles. Dit zijn door de Verenigde Naties opgestelde kernprincipes op het gebied van mensenrechten, arbeidsrechten, milieu en anti-corruptie.

De 'uitsluitingslijst' wordt toegepast op alle beleggingen van het BPL, met dien verstande dat bij beleggingen in fondsen een gecombineerd exposure naar alle uitgesloten bedrijven gezamenlijk wordt toegestaan van maximaal 5% per beleggingsfonds.

Stembeleid

Het stemrecht is een van de belangrijkste rechten van een aandeelhouder. Het actief uitoefenen van het stemrecht draagt bij aan het creëren van aandeelhouderswaarde en past bij een verantwoord beleggingsbeleid.

Omdat het BPL geen rechtstreekse aandelenbeleggingen heeft, maar via beleggingsfondsen, besteedt het BPL daarom aandacht aan het stembeleid van de manager bij de selectie van beleggingsfondsen.

Monitoring

De balansmanagementcommissie evalueert jaarlijks het MVB-beleid van de geselecteerde managers. Dit betreft een kwalitatieve analyse van de verschillende onderdelen van het MVB-beleid, zoals ten aanzien van het stembeleid, de engagement activiteiten en het uitsluitingsbeleid. In de evaluatie van 2018 is geconstateerd dat er grote verschillen bestaan in de manier waarop fondsbeheerders hierover rapporteren. Met behulp van de Integraal vermogensbeheerder en het delen van 'best practices' stimuleert BPL om de terugkoppeling te verbeteren. Daarnaast worden de portefeuilles ook elk kwartaal 'gescored' op ESG-factoren. De uitkomsten kunnen aanleiding zijn om met bepaalde managers in gesprek te gaan over het gevoerde beleid.

Ook in 2019 zal het fonds aandacht besteden aan een mogelijke verdere aanscherping van het MVB beleid.

Strategische assetmix en bechmarkverdeling

De strategische normportefeuille luidt eind 2018 als volgt:

		Strategische normportefeuille 2019	Bandbreedte portefeuille t.o.v. uitgangsnorm
Liability Hedging Portefeuille	Vastrentende Waarden	62,5%	+ en -/- 5,0%-pnt
	'Core' Liability Hedging Portfolio	24,5%	+ en -/- 5,0%-pnt
	Liquiditeit	0,5%	+ en -/- 1,0%-pnt
	Woninghypotheken	10,0%	+ en -/- 5,0%-pnt
	Bedrijfsobligaties	17,5%	+ en -/- 1,5%-pnt
Rendementsportefeuille	Emerging Market Debt (LC)	5,0%	+ en -/- 1,0%-pnt
	High Yield obligaties	5,0%	+ en -/- 1,0%-pnt
	Zakelijke waarden	37,5%	+ en -/- 5,0%-pnt
	Aandelen Wereldwijd Market Cap	7,5%	+ en -/- 1,5%-pnt
	Aandelen Wereldwijd Low Volatility	8,0%	+ en -/- 1,5%-pnt
	Aandelen US Value	4,5%	+ en -/- 1,0%-pnt
	Aandelen Wereld ex Noord-Amerika Market Cap	5,5%	+ en -/- 1,0%-pnt
	Aandelen Europe Market Cap	2,5%	+ en -/- 2,5%-pnt
	Aandelen Emerging Markets	4,5%	+ en -/- 1,0%-pnt
	Private Equity	5,0%	+ en -/- 2,5%-pnt
	Totaal	100,0%	

Rebalance beleid

Zodra de portefeuille per maandultimo de vermelde grenzen voor zakelijke waarden & alternatieve beleggingen enerzijds en vastrentende waarden anderzijds overschrijdt, wordt op de volgende maandultimo een portefeuille rebalancing uitgevoerd. Daarbij zal het gewicht van de categorie die de overschrijding betreft worden teruggebracht naar de helft van het verschil tussen het normgewicht en het minimum (bij onderschrijding) of het maximum (bij overschrijding) gewicht. De vrijkomende of benodigde gelden zullen op basis van de normweging en bandbreedtes op moment van overschrijding worden herbelegd in c.q. onttrokken aan de respectievelijke asset classes, met uitzondering van de illiquide asset classes Woninghypotheken en Private Equity. De Fiduciair Beheerder informeert BPL vervolgens over de genomen acties.

Indien de portefeuille zich op sub-categorieniveau buiten de vermelde bandbreedtes ten opzichte van de strategische normportefeuille beweegt, dan zal de integraal vermogensbeheerder binnen 8 werkdagen transacties initiëren om de portefeuille weer binnen de bandbreedte te brengen. Daarbij wordt eerst met BPL afgestemd of er op korte termijn kasstromen (bijvoorbeeld onttrekkingen) verwacht worden die benut kunnen worden om transactiekosten te beperken. Het gewicht van de categorie die de overschrijding betreft zal worden teruggebracht naar de helft van het verschil tussen het normgewicht en het minimum (bij onderschrijding) of het maximum (bij overschrijding) gewicht.

Uitzondering hierop vormen de beleggingen in Private Equity en Woninghypotheken. Gegeven het minder liquide karakter van deze categorieën geldt de bandbreedte als een 'trigger'; de Fiduciair Beheerder zal een overschrijding binnen 5 werkdagen aan BPL melden en mogelijke vervolgstappen bespreken.

Pensioenen

Premies

Premies (x 1.000 Euro)	2018	2017
Ontvangen premie	12.763	11.132
Gedempte kostendekkende premie	10.854	11.167
Zuivere kostendekkende premie	15.437	16.317

In onderstaande tabel wordt zowel de zuivere als de gedempte kostendekkende premie uitsplitst weergegeven:

Kostendekkende premie (x 1.000 Euro)	Zuiver	Gedempt
Actuarieel benodigd voor inkoop, incl. excassokosten	11.326	5.003
Risicopremie overlijden	521	356
Risicopremie arbeidsongeschiktheid	811	811
Opslag voor vereist eigen vermogen	2.633	1.283
Opslag voor uitvoeringskosten	146	146
Resultaat op kosten	0	3.225
Totaal	15.437	10.854

De pensioenregeling wordt gefinancierd door een voor iedere deelnemer gelijke jaarpremie. De premie wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld als het maximum van:

- De premie van het voorgaande jaar verhoogd met de ontwikkeling van de CBS-index "CPI alle huishoudens (niet afgeleid)", over de periode september tot september.
- De gedempte kostendekkende premie.

In de situatie dat BPL een vermogenstekort heeft en de premiedekkingsgraad lager is dan de dekkingsgraad, kan het bestuur besluiten om de onder a en b van dit artikel genoemde premie te verhogen met een extra premie.

In 2017 heeft het bestuur besloten om de premie voor 2018 te baseren op een premiedekkingsgraad per 31 december 2017 van 100%, om zo de dekkingsgraad achteruitgang door pensioenopbouw te beperken. De feitelijk ontvangen premie is derhalve lager dan de zuiver kostendekkende premie, maar hoger dan de gedempte kostendekkende premie

Ontwikkeling dekkingsgraad

Actuele dekkingsgraad

In 2018 is de actuele dekkingsgraad gedaald van 111,2% naar 104,6%. In onderstaande tabel wordt de ontwikkeling van de dekkingsgraad uitgesplitst naar de verschillende componenten.

Ontwikkeling actuele dekkingsgraad (in procenten)

01-01-2018	111,2
Premies	-0,1
Uitkeringen	0,4
Toeslagen	-0,2
Rendement	-4,2
Wijziging rente	-3,3
Overig	0,8
31-12-2018	104,6

- In 2019 is de feitelijke premie gebaseerd op een premiedekkingsgraad van 100% per 31 december 2017. Doordat de dekkingsgraad op 1 januari 2018 gelijk was aan 111,2%, heeft de betaalde premie in combinatie met de pensioenopbouw een negatief effect gehad op de dekkingsgraad van 0,1%.
- Omdat de dekkingsgraad gedurende 2018 hoger was dan 100%, heeft het verrichten van uitkeringen in 2018 een positief effect gehad op de dekkingsgraad van 0,4%.
- Op 31 oktober 2018 was de beleidsdekkingsgraad hoger dan 110%. Het bestuur heeft daarom besloten om per 1 januari 2019 een toeslag te verlenen van 0,15%. Deze toeslag is reeds opgenomen in de dekkingsgraad eind 2018 en veroorzaakt een daling van 0,2% in de dekkingsgraad.
- Door het in 2018 behaalde rendement (exclusief renteafdekking) is de dekkingsgraad per saldo afgenomen met 4,2%. Dit percentage is als volgt afgeleid: in 2018 is een netto rendement van -3,4% behaald. De afdekking van de rente heeft een positieve invloed gehad op het rendement. Wanneer geen rekening gehouden wordt met het resultaat door renteafdekking schatten wij het rendement op circa -4,0%. Dit percentage ligt lager dan de benodigde interesttoevoeging aan de voorziening (circa -/- 0,260%). Per saldo heeft het rendement, na aftrek van de benodigde interest toevoeging, een negatief effect op de dekkingsgraad gehad van -4,2%.
- Het BPL kent een dynamische staffel met betrekking tot de renteafdekking. De renteafdekking is afhankelijk van de 20-jaars rente en de actuele dekkingsgraad van het fonds. Gedurende 2018 was het renterisico voor 30% afgedekt. De renteafdekking is gebaseerd op de zuivere rentetermijnstructuur, terwijl de voorziening pensioenverplichtingen wordt vastgesteld op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur, waarbij rekening gehouden wordt met de Ultimate Forward Rate (UFR). De wijziging van de rente heeft naar schatting een negatief effect gehad op de dekkingsgraad van 3,3%.
- De "overige oorzaken" is een saldogpost van het resultaat op mutaties, het resultaat op kanssystemen (sterfte en arbeidsongeschiktheid) en correcties. De wijziging van de Prognosetafel AG2016 naar AG2018 heeft positief bijgedragen aan de dekkingsgraad (circa 0,7%).

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad is in boekjaar 2018 gestegen van 108,6% naar 110,1%.

De beleidsdekkingsgraad is vastgesteld als het gemiddelde van de actuele dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden. De actuele dekkingsgraad wordt maandelijks gepubliceerd op de website van BPL.

Bij de vaststelling van de beleidsdekkingsgraad is rekening gehouden met het totale vermogen en de totale technische voorzieningen.

Reële dekkingsgraad

Met ingang van boekjaar 2015 dienen pensioenfondsen naast de actuele dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad tevens de reële dekkingsgraad te rapporteren aan DNB. De reële dekkingsgraad van het pensioenfonds bedraagt per ultimo 2018 90,4%.

Bij de berekening van de reële dekkingsgraad wordt rekening gehouden met de verwachte stijging van de prijzen. De reële dekkingsgraad geeft de verhouding weer tussen de beleidsdekkingsgraad en de dekkingsgraad waarbij pensioenen volledig meestijgen met de prijzen. Een reële dekkingsgraad van 100% betekent dat een pensioenfonds de pensioenen kan verhogen met de verwachte stijging van de prijzen.

Ontwikkeling voorziening

De voorziening bedraagt eind 2018 € 907.967.000 en is daarmee t.o.v. de stand eind 2017 (€ 905.136.000) licht gestegen. Zie voor de ontwikkeling van de voorziening de jaarrekening op blz. 76.

Herstelplan

Per 1 april 2018 is een herstelplan ingediend naar de situatie eind 2017.

Uit dit herstelplan blijkt dat het BPL binnen 4 jaar (gemeten vanaf 1 januari 2018) een beleidsdekkingsgraad heeft die minimaal gelijk is aan vereist eigen vermogen. Dit is binnen de gekozen hersteltermijn van tien jaar. Hierdoor was er in 2018 geen korting van pensioenaanspraken en -rechten nodig. Uitgaande van de in het herstelplan gehanteerde veronderstellingen is naar verwachting vanaf 1 januari 2019 gedeeltelijke toeslagverlening mogelijk.

T.a.v. het herstelplan is verder nog het volgende geconcludeerd:

- De premie draagt negatief bij aan herstel van de dekkingsgraad. Dit komt omdat de premie wordt gedempt op basis van verwacht rendement. De premiedekkkingsgraad blijft achter op de dekkingsgraad, waardoor de premie negatief bijdraagt aan de dekkingsgraad. Als gevolg van de extra premie in 2018, zien we dat voor het jaar 2018 de negatieve bijdrage kleiner is dan in andere jaren.
- Het herstelplan is gebaseerd op de aannames zoals voorgeschreven door DNB. Hierin is onder andere sprake van een verwachte stijging van de rente en wordt er geen rekening gehouden met de verwachte daling of stijging van de UFR. De rentetermijnstructuren voor de komende jaren worden namelijk afgeleid van de forward rentes uit de DNB rentetermijnstructuur per 31 december 2017.

Op 1 april 2019 is een nieuw herstelplan ingediend naar de situatie eind 2018.

In 2018 is de actuele dekkingsgraad is gedaald van 111,2% naar 104,6%. De beleidsdekkingsgraad bedraagt eind 2018 110,1% (was eind 2017 108,6%).

Uit het nieuwe herstelplan blijkt dat het BPL binnen 6 jaar (gemeten vanaf 1 januari 2019) een beleidsdekkingsgraad heeft die minimaal gelijk is aan vereist eigen vermogen.

Indexatie- en kortingsbeleid

Uw pensioenfonds probeert ieder jaar uw pensioen/opgebouwde pensioen te verhogen met de prijsontwikkeling. De (opgebouwde) pensioenen zijn per 1 januari 2018 met 0,0% verhoogd. Het bestuur heeft besloten om per 1 januari 2019 een toeslag te verlenen van 0,15%. Deze toeslag is opgenomen in de dekkingsgraad ultimo 2018.

Of u in de toekomst nog evenveel kunt kopen met uw pensioen hangt af van de toeslagverlening en de stijging van de prijzen. De afgelopen jaren waren de toeslagverlening en de stijging van de prijzen (overgenomen van Centraal Bureau voor de Statistiek) als volgt:

Toeslagen (in procenten)									
2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,00	0,00	0,00

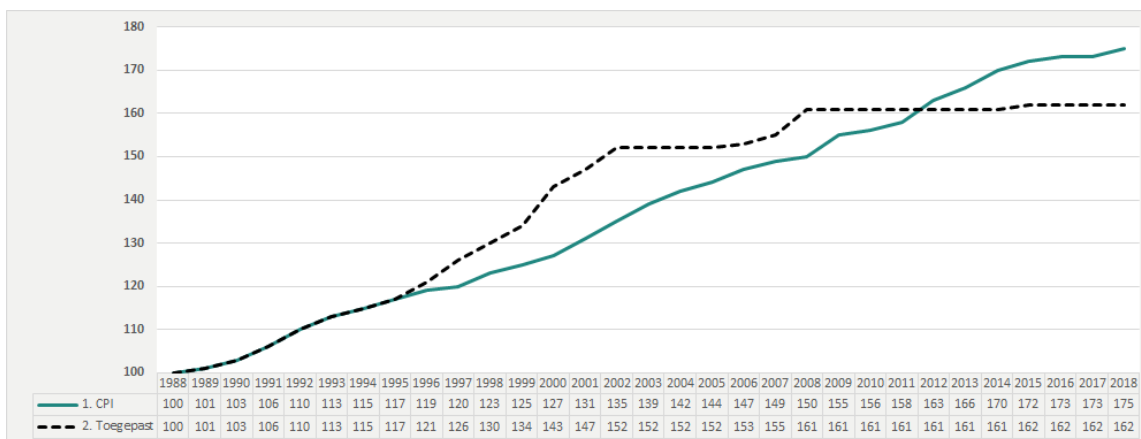
Consumentenprijsindex (CPI) (in procenten)									
2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
3,10	0,40	1,60	2,70	2,30	2,45	0,88	0,60	0,07	1,45

BPL betaalt de toekomstige verhogingen van uw (opgebouwde) pensioen uit beleggingsrendement. U heeft in geval van een verhoging en de verwachting voor de komende jaren niet meteen ook recht op verhogingen in de toekomst.

Het BPL verwacht dat de toeslagverlening de komende jaren zeer beperkt zal zijn.

Uw pensioen kan in uitzonderlijke gevallen ook worden verlaagd. De afgelopen jaren is uw pensioen niet verlaagd. Op grond van het geldende herstelplan zal naar verwachting in de komende 10 jaar uw pensioen niet hoeven te worden verlaagd.

Indexering 1988 t/m 2018 in vergelijking met stijging consumenten prijsindex (CPI)

Risicobeleid

Risicobeleid

Doelstellingen en uitgangspunten

Het risicomanagement van het BPL is gericht op het beheersen van risico's die het realiseren van de strategische doelstelling kunnen belemmeren. De missie, visie, kernwaarden en strategische doelstellingen van het BPL (zie hoofdstuk Algemeen) zijn het uitgangspunt voor de invulling van het risicomanagement. De risicohouding van het bestuur is kader stellend voor de inrichting en besturing van de interne organisatie. Deze risicohouding is nader geconcretiseerd door middel van risicobereidheidprincipes.

Integraal risicomanagement

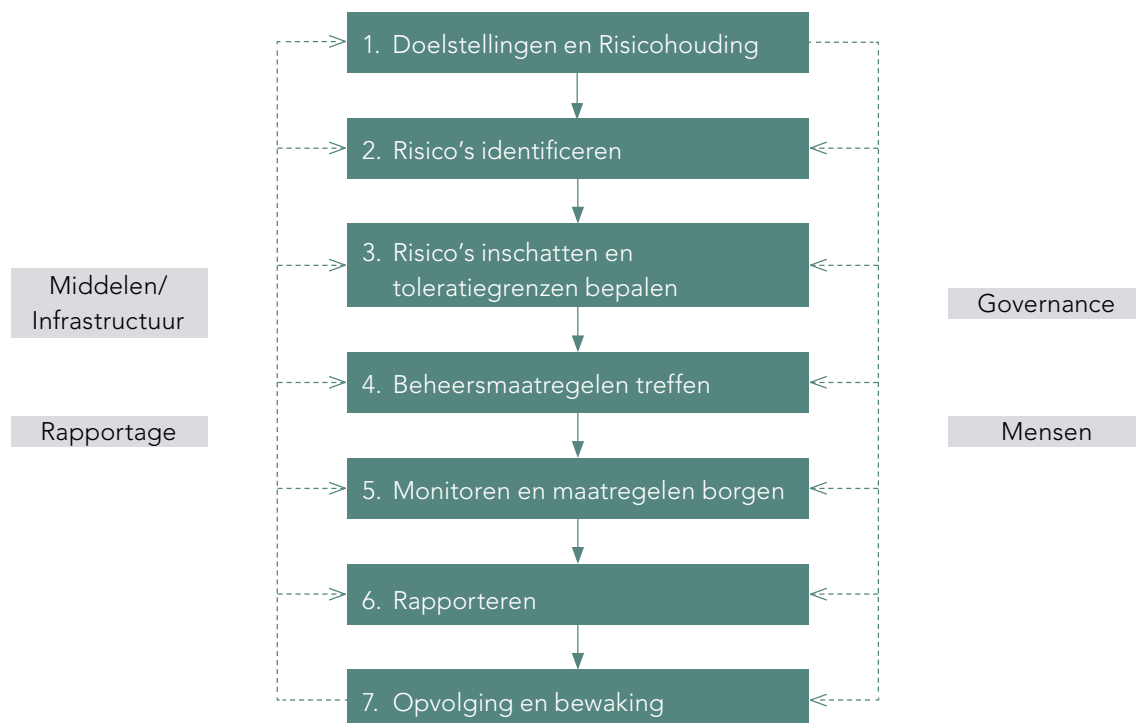
In 2017 heeft het bestuur de missie, visie, kernwaarden en strategie opnieuw beoordeeld en in lijn daarmee de strategische risico's van het BPL. Het bestuur heeft vervolgens de risicohouding vastgesteld voor de domeinen Kapitaalmanagement, Regeling & Uitvoering & ICT, Communicatie & Reputatie en Besturing. Per domein zijn ook risicobereidheidsprincipes gedefinieerd in lijn met de risicohouding.

In 2018 is de strategische beleidscyclus verder uitgewerkt door het herijken van het strategisch beleid en tevens het uitvoeren van een risk assessment op de strategische risico's. Daarnaast zijn de operationele risico's opnieuw beoordeeld en voor deze risico's tevens een risk assessment uitgevoerd. Verder is het risicomanagementproces besproken en verder ingevuld.

Het geformuleerde beleid is vastgelegd in het handboek voor integraal risicomanagement.

Proces

Het stappenplan van het integraal risicomanagement binnen het BPL is gebaseerd op de Handreiking integraal risicomanagement van de Pensioenfederatie. In de volgende figuur is dit stappenplan schematisch weergegeven:

Het BPL onderscheidt strategische en operationele risico's.

Strategische risico's

Onder strategische risico's worden de belangrijkste risico's verstaan die het behalen van de strategische doelstellingen van het BPL in de weg staan. Binnen de strategische risico's wordt onderscheid gemaakt naar:

- Risico's in relatie tot stakeholders.
- Risico's inzake uitvoerbaarheid.
- Risico's inzake de omgeving.

De strategische risico's kunnen het voortbestaan van BPL bedreigen.

Strategische risico's in relatie tot stakeholders

1.	Het verlies van draagvlak onder de deelnemers.
2.	Een afname van het aantal actieve loodsen.
3.	Het door de NLc-Ledenvergadering onderbrengen van de toekomstige pensioenopbouw bij een andere partij dan BPL, dan wel de introductie van een beschikbare premieregeling.

Strategische risico's inzake uitvoerbaarheid

4.	Een stijging van de (uitvoerings)kosten.
5.	Het niet kunnen vinden van geschikte bestuurders of leden van het verantwoordingsorgaan binnen de eigen beroepsgroep.
6.	Het niet waarmaken van de pensioenambitie, bijvoorbeeld door een langdurig lage dekkingsgraad.
7.	Ontoereikende risicobeheersing.
8.	Ontoereikende financiële opzet.
9.	Ontoereikende aanpassingsvermogen aan veranderende omstandigheden, bijvoorbeeld door het ontbreken van een veranderbudget.

Strategische risico's inzake omgeving

10.	Politieke besluitvorming, die van invloed is op de pensioenuitvoering, -waardering, het beleid of de regeling.
11.	Een verlaging van het fiscaal maximaal pensioengevend inkomen in relatie tot de toekomstbestendigheid van het pensioenfonds.

Operationele risico's

Onder de strategische risico's hangen de operationele risico's. Het BPL hanteert hiervoor de FIRM-risicocategorieën zoals destijds door DNB voorgeschreven. In 2018 zijn de operationele risico's meer toegesneden op de fondsspecifieke situatie. De onderstaande tabel toont de FIRM-risicocategorieën en de wijze waarop het BPL deze risicocategorieën beheerst ten opzichte van de fondsdoelstellingen.

FIRM-risicocategorie	Koppeling aan doelstelling
Matching-/ renterisico	Beheersen: enig risico is nodig om ambitie waardevast pensioen te kunnen waarmaken.
Marktrisico	Beheersen: enig risico is nodig om ambitie waardevast pensioen te kunnen waarmaken.
Kredietrisico	Beheersen: enig risico is nodig om ambitie waardevast pensioen te kunnen waarmaken.
Verzekeringstechnisch risico	Accepteren en beheersen in verband met solidariteit binnen de beroepsgroep.
Omgevingsrisico	Zoveel mogelijk beheersen en indien mogelijk vermijden. Dit risico draagt niet bij aan de doelstellingen van het BPL.
Operationeel risico	Zoveel mogelijk beheersen en indien mogelijk vermijden. Dit risico draagt niet bij aan de doelstellingen van het BPL.
Uitbestedingsrisico	Zoveel mogelijk beheersen en indien mogelijk vermijden. Dit risico draagt niet bij aan de doelstellingen van het BPL.
IT-risico	Zoveel mogelijk beheersen en indien mogelijk vermijden. Dit risico draagt niet bij aan de doelstellingen van het BPL.
Integriteitsrisico	Zoveel mogelijk beheersen en indien mogelijk vermijden. Dit risico draagt niet bij aan de doelstellingen van het BPL.
Juridisch risico	Zoveel mogelijk beheersen en indien mogelijk vermijden. Dit risico draagt niet bij aan de doelstellingen van het BPL.

Een nadere specificatie van de bovenstaande risico's is opgenomen in het handboek integraal risicomanagement.

Het integriteitsrisico is nader uitgewerkt in de systematische integriteitsrisicoanalyse. Per risico wordt als eerste stap het zogenaamde "brutorisico" bepaald. Dat gebeurt door vermenigvuldiging van de scores op kans en impact. Voor de inschatting van de kans en impact van het risico wordt onderstaande vijfpuntsschaal gehanteerd, zoals deze ook door DNB wordt gehanteerd:

Kans dat het risico zich voordoet	Weging	Impact van het risico t.o.v. doelstelling(en)
Zeer gering	1	Zeer gering
Laag	2	Laag
Middel	3	Middel
Hoog	4	Hoog
Vrijwel zeker	5	Catastrofaal

De vermenigvuldiging van de scores op kans en impact resulteert in het brutorisico. Vervolgens wordt in samenhang met de beheersmaatregelen het nettorisico bepaald.

De drie grootste strategische risico's worden getoond in onderstaande tabel.

Strategisch risico	Bruto risico	Beheersmaatregelen	Netto risico
Politieke besluitvorming, die van invloed is op de pensioenuitvoering, -waardering, het beleid of de regeling.	16 (hoog)	• Ontwikkelingen volgen en impact daarvan bepalen op het BPL • Gevolgen kwantificeren d.m.v. scenario-analyse • Invloed aanwenden via Pensioenfederatie. • Het op peil houden van de deskundigheid binnen de fondsorganen	16 (hoog)
Ontoereikende risicobeheersing.	16 (hoog)	• Risicomanagementcyclus op strategische en operationeel niveau • Het identificeren, monitoren en evalueren van risico's per aandachtsgebied door de BMC en de IRM-werkgroepen	6 (laag-middel)
Ontoereikende financiële opzet.	16 (hoog)	• Periodieke uitvoering van de ALM-studie • Premiestelling eens per 5 jaar evalueren	6 (laag-middel)

De twee grootste operationele risico's worden getoond in onderstaande tabel.

Operationeel risico	Bruto risico	Beheersmaatregelen	Netto risico
<u>Omgevingsrisico:</u> Het risico dat ontwikkelingen bij de beroepsgenoten de reputatie van het pensioenfonds (negatief) beïnvloeden.	16 (hoog)	• het bestuur is onafhankelijk (zonder financiële incentive) • het bestuur leeft het integriteitsbeleid na • de bestuursleden zijn zichtbaar en toegankelijk voor de beroepsgroep en weten derhalve wat er speelt. • Evenwichtige belangenafweging wordt in de besluitvorming betrokken.	12 (hoog)
<u>Marktrisico:</u> Het risico van veranderingen in de waarde van (verhandelbare instrumenten binnen) de portefeuille als gevolg van wijzigingen in marktprijzen.	12 (hoog)	• Gespreide portefeuille • De balansrisico's worden gemonitord in rapportage van de fiduciair en onafhankelijke adviseur	9 (middel)

Gemanifesteerde risico's

Risico niet voldoen aan Wet- en regelgeving

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG):

De uit hoofde van deze Verordening noodzakelijke aanpassingen zijn geïmplementeerd en de deelnemers en andere belanghebbenden zijn daarover d.m.v. een nieuwsbrief geïnformeerd. ORP II wetgeving: de eisen uit hoofde van deze wetgeving, voor zover nodig voor 13 januari 2019, zijn geïmplementeerd. Het bestuur heeft daarbij prioriteit gegeven aan de inrichting van de sleutelfuncties binnen de bestaande governancestructuur, de vormgeving van het beleid inzake Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB-beleid) en de aanpassing van de beleidsdocumenten, waar onder de ABTN.

Inflatierisico

De dekkingsgraad van het BPL was eind 2018 onvoldoende om een volledige toeslag te kunnen verlenen. Dit heeft geleid tot een verlaging van de koopkracht van de pensioenen.

Marktrisico

Wijzigingen als gevolg van ALM-studie:

- Reductie allocatie zakelijke waarden met 5%-punt van 42,5% naar 37,5%;
- Uitbreiding dynamische staffel voor de renteafdekking.

Wijzigingen uit hoofde van het beleggingsplan:

- Dynamische verlaging afdekking USD-risico van 100% (strategisch) naar 50% (dynamisch);
- Overige aanpassingen:
- Aanscherping MVB-beleid;
- Aanpassen richtlijnen LDI-fonds: reverse repo's toevoegen als instrument binnen het LDI-fond

Risico stijging uitvoeringskosten / risico dat key persons uitvallen

Door de uitbesteding van het bestuursbureau aan MN stijgen de uitvoeringskosten in 2019 per saldo met circa €100.000.

Door het onderbrengen van het bestuursbureau bij een externe partij is de continuïteit beter gewaarborgd.

Verzekeringstechnischrisico

De overgang naar de nieuwe overlevingstafel Prognosetafel AG2018 per 31 augustus 2018, hetgeen een verlagend effect heeft op de technische voorziening (voor risico van het fonds) en de gedempte kostendeekkende premie.

Werkzaamheden 2018

Besturing: 2018 is de strategische beleidscyclus verder uitgewerkt door het herijken van het strategisch beleid en tevens door het uitvoeren van een risk assessment op de strategische risico's. Daarnaast zijn de operationele risico's opnieuw beoordeeld en voor deze risico's tevens een risk assessment uitgevoerd. Verder is het risicomanagementproces besproken en verder ingevuld. Uitbesteding bestuursbureau en overdracht werkzaamheden frontoffice naar nieuw bestuursbureau.

Integriteitsrisico: het bestuur heeft onder begeleiding van de compliance officer een SIRA verricht en mede aan de hand daarvan het integriteitsbeleid geactualiseerd.

Juridisch risico: het uitvoeren van de compliance toets o.b.v. een herijkt overzicht van de geldende wet- en regelgeving. Implementatie AVG. Implementatie IORP II wetgeving.

IT-risico: het bestuur heeft het informatie- en informatieveiligheidsbeleid opgesteld en de uitbestedingspartijen hieraan getoetst. t bestuur heeft onder begeleiding van een externe deskundige een informatie- en beveiligingsbeleid opgesteld en een verzekering tegen cybercrime afgesloten.

Governance: aanpassing statuten en evaluatie geschiktheidsplan bestuur en verantwoordingsorgaan. Onderzoek naar vervullen functies in de toekomst. Een heisessie met het Verantwoordingsorgaan onder begeleiding van een externe deskundige. Jaarlijkse bestuursevaluatie onder begeleiding van een externe deskundige.

Niet-financiële risico's: uitvraag aan externe partijen om een volledige rapportage over de beheersing van de niet financiële risico's.

Uitvoering Pensioenstatuten: toezien op implementatie verbeterplan bij PGGM en werkzaamheden die daarmee samenhangen, o.a. het laten verrichten van Audits door external audit van PGGM m.b.t. het proces bij overlijden, scheiding en conversie. Start selectie nieuwe pensioenuitvoerder.

Vermogensbeheer: ALM-studie en implementatie van daaruit volgende wijzigingen. Opstellen van investment cases voor de verschillende beleggingscategorieën. Evaluatie Corstone (manager selecteur).

Focus 2019

In 2019 zullen naast de reguliere werkzaamheden de volgende punten worden opgepakt:

Communicatie risico's: het bestuur heeft voor eind 2019 een nieuw deelnemersonderzoek gepland. In dit onderzoek, gericht aan deelnemers en pensioengerechtigden, zullen onder andere de volgende onderwerpen worden uitgevraagd:

- a. risicohouding;
- b. beleid inzake maatschappelijk verantwoord beleggen;
- c. kwaliteit communicatie bestuur met deelnemers en gepensioneerden.

Operationeel risico: overdracht werkzaamheden manager pensioenen aan bestuursbureau.

Niet-financiële risico's: uitwerken plan van aanpak.

Juridisch risico: implementatie Verzamelwet pensioenen 2018, IORP-richtlijn en AVG.

IT-risico: follow up assessment onder uitbestedingspartijen.

Verzekeringstechnische risico's: in september 2019 bezien of de overlevingsgrondslagen van het BPL moeten worden aangepast.

Markt- en matchingrisico: implementatie beleggingsplan 2019 en opstellen beleggingsplan 2020.

Integriteitsrisico: nieuwe systematische integriteitsanalyse maken, verwerken van eventuele daaruit voortvloeiende actiepunten.

Uitbestedingsrisico: implementatie pensioenregeling bij nieuwe uitvoerder.

Crisisplan

Het bestuur heeft financieel crisisplan opgesteld en heeft dit plan in 2018 geactualiseerd. Dit plan bevat een beschrijving van maatregelen die het fonds op korte termijn zou kunnen inzetten indien de dekkingsgraad zich bevindt op of zich snel beweegt richting kritische waarden, waardoor het realiseren van de doelstelling van het BPL in gevaar komt.

De in dit financiële crisisplan beschreven maatregelen geven een mogelijke inzet van sturingsmiddelen tijdens een financiële crisis weer. In het geval van een financiële crisis zal het bestuur weloverwogen beslissen of en in welke mate uitvoering zal worden gegeven aan de maatregelen, zoals beschreven in dit plan. Het is immers vooraf onmogelijk om alle facetten van een financiële crisissituatie volledig in te schatten.

Het pensioenfonds heeft de volgende maatregelen ter beschikking om te voorkomen dat zij in een crisissituatie terechtkomt, of om uit een crisissituatie te herstellen:

- Het niet (volledig) toekennen van toeslagen.
- Het aanpassen van het beleggingsbeleid.
- Het verhogen van de premiemarge.
- Korting van pensioenaanspraken en -rechten.

In de onderstaande tabel zijn de verschillende financiële situaties opgesomd die het bestuur als financiële crisissituaties aanmerkt en per situatie zijn de consequenties aangegeven.

Financiële situatie	Consequenties	Crisis
a. Beleidsdekkingsgraad > maximum van VEV ¹ en dekkingsgraad waarbij volledige toekomstbestendige indexatie kan plaatsvinden. <i>Vereist Eigen Vermogen</i>		
b. 110% < beleidsdekkingsgraad < maximum van VEV en dekkingsgraad waarbij volledige toekomstbestendige indexatie kan plaatsvinden.	Herstelplan Beperkte toeslagverlening Mogelijkheid tot premieverhoging indien premiedekningsgraad lager is dan dekkingsgraad	
c. MVEV < beleidsdekkingsgraad < 110%	Conform b) Geen toeslagverlening	
d. 100% < beleidsdekkingsgraad < MVEV ²	Conform c) Korting van pensioenaanspraken- en rechten indien deze situatie zich vijf jaar achtereenvolgens voordoet	
e. Kritische DG ³ < beleidsdekkingsgraad < 100% <i>Kritische dekkingsgraad: dekkingsgraad waarbij het VEV naar verwachting niet meer binnen 10 jaar kan worden bereikt, zonder korten van pensioenaanspraken en -rechten</i>	Conform d) Door verrichten van uitkering verslechtert financiële positie	
f. Beleidsdekkingsgraad < kritische DG	Conform e) Korting van pensioenaanspraken- en rechten	

De kritische DG is de dekkingsgraad waarbij het Vereist Eigen Vermogen naar verwachting niet meer binnen de herstelperiode van 10 jaar kan worden bereikt, zonder inzet van noodmaatregelen. De kritische DG per eind 2018 is gelijk aan 93,9%. Deze kritische DG is vastgesteld op basis van het in het herstelplan 2019 gehanteerde verwacht rendement.

Het financieel crisisplan is laatstelijk geactualiseerd op 20 december 2018.

Het bestuur acht het aanpassen van het beleggingsbeleid alleen opportuun indien de economische omstandigheden naar de mening van het bestuur zodanig zijn gewijzigd dat aanpassing van het strategisch beleggingsbeleid noodzakelijk is. Een besluit tot aanpassing van het strategisch beleggingsbeleid kan door het bestuur worden genomen en dient vergezeld te gaan van een deugdelijke onderbouwing door middel van bijvoorbeeld een herijking van het beleggingsbeleid of een ALM-studie.

DG = Dekkingsgraad

¹ Vereist Eigen Vermogen

² Minimaal Vereist Eigen Vermogen

³ Kritische dekkingsgraad: dekkingsgraad waarbij het VEV naar verwachting niet meer binnen 10 jaar kan worden bereikt, zonder korten van pensioenaanspraken en -rechten

Het bestuur acht het aanpassen van het beleggingsbeleid alleen opportuun indien de economische omstandigheden naar de mening van het bestuur zodanig zijn gewijzigd dat aanpassing van het strategisch beleggingsbeleid noodzakelijk is. Het bestuur wil bij voorkeur niet onder een dekkinggraad van 85% komen en richt het beleggingsbeleid zodanig in dat de kans dat de dekkinggraad lager dan 85% wordt zeer beperkt is.

Bestuurszaken

Bestuurszaken

Bestuurlijke inrichting

De bestuurlijke inrichting van het fonds, die in 2016 is gewijzigd, is in 2017 geëvalueerd en naar aanleiding hiervan is in 2018 de RACI matrix in de ABTN verder aangescherpt. Tevens zijn de sleutelfuncties in het kader van de IORP-II wetgeving geïmplementeerd.

Deelnemersonderzoek

Het bestuur heeft in een 2014 rapport opgesteld over de toekomstbestendigheid van het fonds. De uitkomsten van dit rapport zijn d.m.v. een enquête voorgelegd aan deelnemers en gepensioneerden. Een grote meerderheid van deelnemers en gepensioneerden steunt het bestuur in het voornemen om zelfstandig te blijven. Uit de enquête blijkt dat 94% van de actieven en 96% van de gepensioneerden vindt dat BPL moet doorgaan als zelfstandig pensioenfonds. Met 533 ingevulde formulieren lag de response op 40%.

In het verslagjaar heeft het bestuur zich intensief bezig gehouden met:

- ALM-studie en daaruit volgende acties;
- Beleggingsbeleid (aanpassen beleggingsmix als gevolg van ALM-studie, opstellen investment cases, uitvoeren beleggingsplan);
- Selectie nieuwe pensioenadministrateur;
- Uitbesteding bestuursbureau;
- Implementatie verbeterplan PGGM en controles op de uitvoering;
- Implementatie IORP II en AVG;
- Vaststellen informatie-en beveiligingsbeleid en uitvoeren;
- Aanscherping beleid inzake maatschappelijk verantwoord beleggen;
- Verdere ontwikkeling integraal risicomanagement (assessment op de strategische en operationele risico's);
- Herijken cyclus risicohouding;
- Vervullen bestuursfuncties in de toekomst.

Toekomstparagraaf

Het bestuur heeft voor eind 2019 een nieuw deelnemersonderzoek gepland. In dit onderzoek, gericht aan deelnemers en pensioengerechtigden, zullen onder andere de volgende onderwerpen worden uitgevraagd:

- risicohouding;
- beleid inzake maatschappelijk verantwoord beleggen;
- kwaliteit communicatie bestuur met deelnemers en gepensioneerden.

Het contract met PGGM inzake en de pensioen- en financiële administratie zal met ingang van 1 januari 2020 worden beëindigd. Het bestuur heeft begin 2019 een nieuwe administrateur geselecteerd, te weten de Blue Sky Group (BSG). De toekomstbestendigheid van de uitvoering was bij de selectie een belangrijk criterium. Het bestuur heeft zich er van gewist dat BSG zich op de toekomst heeft voorbereid. Uit onderzoek is gebleken dat de systemen van BSG alle mogelijke toekomstontwikkelingen aan kunnen.

Geschiktheid

Geschiktheidsplan

Het fonds hanteert een geschiktheidsplan. Dit plan is aangepast aan bovenstaande wijziging in de bestuurlijke inrichting. Dit geschiktheidsplan is gebaseerd op de aanbevelingen van de Pensioenfederatie inzake geschikt pensioenfondsbestuur en geeft inzicht in de geschiktheid van het bestuur. Het plan wordt jaarlijks geëvalueerd.

Deelname AB-leden aan cursussen, studiedagen en seminars 2018

		De Jonge	Schoe	Kazemier	Van Kuik	Ruijten	Louwerens	Eggink	Wassdorp (aspirant)
Cursussen									
25/26-01-2018	SPO; Governance, communicatie en verantwoording	X	X	X					
21/22-06-2018									
05/06-04-2018	SPO; Boardroom dynamics	X		X			X		
01/02-02-2018	SPO; Vermogensbeheer & beleggingsbeleid							X	
09-03-2018									
08/09-02-2018	SPO; Risicomanagement & uitbesteding				X				
13/14-09-2018	Niet-financiële deskundigheidsgebieden (niveau A)								X
04/05-10-2018	SPO; Financiële aspecten & pensioenbeleid						X		
13/14-10-2018	Besturing, verantwoording & toezicht (niveau A)								X
28/29-11-2018	Financiële deskundigheidsgebieden (niveau A)								X
Seminars									
18-01-2018	DNB Seminar Informatiebeveiliging & Cybersecurity					X			
25-01-2018	S&V 'De Bestuurskamer'					X			
10-04-2018	Pensioenfederatie themabijeenkomst		X						
30-05-2018	Pensioenfederatie Internationaal pensioencongres		X						
27-06-2018	Robeco Annual Meeting Private Equity		X						
29-06-2018	DNB Seminar 'Werk in uitvoering'			X			X		
04-09-2018	SPO – Actuele invloeden op vermogensbeheer						X		
06-09-2018	Iphos bestuursders conferentie inzake vermogensbeheer				X		X		
11-09-2018	Pensioenfederatie themabijeenkomst				X				
13-09-2018	DNB IORP II seminar			X					
14-09-2018	DNB IORP II seminar							X	
21-09-2018	Robeco Factor Investing Forum						X	X	
02-10-2018	S&V sessie voor leden beleggingsadviescommissie		X					X	
04-10-2018	Pensioenfederatie jaarcongres			X					
30-10-2018	Financial Investigator inzake ESG en impact investing						X		
06-11-2018	Pensioenfederatie themabijeenkomst			X					
22-11-2018	Robeco Expected Returns Seminar			X	X	X			
12-12-2018	SPO – Langlevenrisico's ontrafeld			X					

Evaluatie functioneren bestuur

Elk jaar evalueert het bestuur de individuele leden.

In september 2018 heeft een zelfevaluatie van het bestuur plaatsvonden.

De bespreking is gestructureerd aan de hand van:

- a. vijf van te voren aangedragen onderwerpen;
- b. de uitkomsten van de schriftelijke zelfevaluatie;
- c. overgebleven aandachtspunten uit de Leidraad Bestuursevaluatie van de Pensioenfederatie
- d. verslag van de vorige zelfevaluatie.

De volgende punten kwamen daarbij aan de orde:

- Het functioneren van commissie en werkgroepen;
- Bemensing van de organen;
- Boardroom dynamics;
- Externe contacten;
- Evaluatie geschiktheidsplan.

Toezicht en verantwoording

Op het bestuur wordt toezicht uitgeoefend door het intern toezichtsorgaan (per 1 juli 2014 aangeduid als visitatiecommissie) en het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan. De inrichting van deze organen, alsmede hun taken, rechten en bevoegdheden zijn vastgelegd in de statuten van het pensioenfonds.

Zie voor het onderzoek van de visitatiecommissie over 2018 bijlage 1 en de reactie van het bestuur daarop in bijlage 2.

Zie voor het oordeel van het verantwoordingsorgaan over 2018 bijlage 3 en voor de reactie van het bestuur daarop bijlage 4.

Code pensioenfonds

Het bestuur heeft de nieuwe Code Pensioenfonds 2018 geanalyseerd en getoetst aan het huidige beleid van het BPL. Ten aanzien van de code geldt het principe van "pas-toe-of-leg-uit". De code kent 65 normen (de vorige 83).

Hieronder worden de normen weergegeven waar het fonds nog niet (geheel) aan voldoet.

Norm 30

Het eigen functioneren is voor het VO een continu aandachtspunt. Het VO evalueert met enige regelmaat het functioneren van het eigen orgaan.

Bij de evaluatie komt aan de orde of het VO voldoende deskundig en divers is en of voldaan wordt aan het competentieprofiel. Ook de betrokkenheid van de leden van het VO, het gedrag en de cultuur binnen het VO en de relatie tussen het VO en het bestuur maken deel uit van de evaluatie.

Norm 33

In zowel het bestuur als in het VO of het BO is er tenminste een vrouw en een man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen.

Het diversiteitsbeleid krijgt vorm als een groeimodel, waarin het bestuur concrete doelen stelt die binnen haalbare termijnen bereikt kunnen worden. Er kan bijvoorbeeld rekening gehouden worden met zittingstermijnen. Een jaarlijkse beoordeling is nodig, omdat de Pensioenwet voorschrijft dat het bestuur hierover rapporteert in het jaarverslag. Daarnaast is wenselijk dat het bestuur de doelstellingen en (effectiviteit van) de ingezette middelen ook evalueert over een langere termijn. De organen en voordragende en benoemende organisaties streven de doelstellingen van deze norm krachtig na.

Norm 34

De zittingsduur van een lid van het bestuur, het VO, het BO en raad van toezicht is maximaal vier jaar. Een bestuurslid en een lid van het BO kunnen maximaal twee keer worden herbenoemd, een lid van de raad van toezicht maximaal een keer. Leden van een visitatiecommissie zijn maximaal acht jaar betrokken bij hetzelfde fonds.

Herbenoeming van een lid van het VO is een verantwoordelijkheid van de benoemende partijen of vloeit voort uit (her)verkiezing. Een eventueel maximaal aantal herbenoemingen wordt door het VO reglementair vastgelegd.

Norm 39

Een bestuurslid wordt benoemd en ontslagen door het bestuur, na het horen van de raad van toezicht over de procedure. Een lid van de raad van toezicht of visitatiecommissie wordt benoemd door het bestuur na bindende voordracht van het verantwoordingsorgaan en wordt ontslagen door het bestuur na bindend advies van het verantwoordingsorgaan. Een lid van het verantwoordingsorgaan wordt benoemd door het bestuur en ontslagen door het verantwoordingsorgaan zelf. In uitzonderlijke situaties kan het bestuur in overleg met het intern toezicht een lid ontslaan.

Norm 57

Het bestuur beoordeelt vierjaarlijks het functioneren van de accountant en de actuaris en stelt het intern toezicht en VO of BO van de uitkomst op de hoogte.

Het bestuur zal in de loop van 2019 een plan van aanpak opstellen voor de realisatie van de normen waaraan het bestuur nog niet (geheel) voldoet.

Klachten- en geschillenprocedure

Het bestuur hanteert een klachten- en geschillenprocedure. Deze is te raadplegen op www.bplloodsen.nl.

In het verslagjaar heeft het bestuur een klacht ontvangen van een gepensioneerde over de correctie van zijn pensioen en de verdeling van de pensioenrechten i.v.m. scheiding. Aan belanghebbende is bericht dat de correctie en verdeling juist heeft plaatsgevonden. Deze klacht is door het bestuur gemotiveerd afgewezen.

Gedragscodes

Het bestuur hanteert een gedragscode. Deze is in 2018 geactualiseerd. Alle verbonden personen en tekenen jaarlijks een verklaring tot naleving.

Compliance

In 2015 heeft het bestuur het Compliance charter en het Compliance program geactualiseerd. Het Compliance Charter bevat de uitgeschreven principes, taken en verantwoordelijkheden inzake compliance voor de Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen (BPL). Het document belicht het belang dat het BPL hecht aan de inrichting en inbedding van compliance en sluit aan bij de kernwaarden van het BPL.

Onder het Compliance Charter, hangt het Compliance Program, dat de werkwijze van BPL en de bijbehorende structuur bevat.

Het bestuur zal in 2019 genoemde documenten actualiseren en een jaarplan van de compliance officer vaststellen.

Compliance officer

Het bestuur heeft het Nederlands Compliance Instituut (NCI) als compliance officer. De taken van de compliance officer zijn vastgelegd in het Compliance program. De compliance officer doet jaarlijks verslag van zijn werkzaamheden aan het bestuur. Zie bijlage 5.

Extern toezicht

In september 2018 heeft DNB bij het BPL een relatiebezoek verricht.

Daarbij zijn aan de orde gekomen:

- Opvolging bevindingen onsite visit 2015;
- Ontwikkelingen m.b.t. de governance van het fonds (w.o. IORP-II);
- Stand van zaken risicomanagement;;
- Plan van aanpak aanstellen nieuwe pensioenadministrateur;
- Opvolging Manager Pensioenen;
- Wijziging strategische mix;
- Consequenties afschaffen doorsneepremie.

Op verzoek van DNB heeft het fonds een beoordeling van een aantal strategische risico's ingevuld.

BPL heeft de uitvraag niet-fianciële risico ingediend.

Deze rapportages hebben verder niet tot een reactie van DNB geleid.

Het afgelopen jaar zijn aan het pensioenfonds geen dwangsommen of boetes opgelegd, noch is een bewindvoerder aangesteld of is bevoegdheidsuitoefening van organen van het BPL gebonden aan toestemming van de toezichthouder.

BTW-ontwikkelingen

De pensioensector heeft nog altijd te maken met de nodige turbulentie rondom het thema 'btw'.

Doordat de btw op kosten (voorbelasting) voor een pensioenfonds slechts zeer beperkt aftrekbaar is, vormt deze btw een aanzienlijke kostenpost. Als gevolg van wijzigingen in wet- en regelgeving en jurisprudentie in de voorbije jaren en een starre houding van het Ministerie van Financiën, is de voorbelasting bij pensioenfondsden nog altijd onverminderd hoog. Daarmee is het belang om de btw-positie van een pensioenfonds goed te analyseren nog altijd aanwezig.

De inperking per 1 januari 2015 van de btw-vrijstelling (de 'koepelvrijstelling') voor werkzaamheden met betrekking tot pensioenadministratie en de zeer beperkte toepassing van de btw-vrijstelling voor vermogensbeheerdiensten, dragen daaraan bij.

Desalniettemin is de sector strijdbaar om te komen tot een verlaging van deze btw-last. BPL heeft daartoe in samenwerking met de Kring van Beroepspensioenfondsden het afgelopen jaar weer de nodige stappen gezet. Alles gericht op het uiteindelijk verlagen van de (btw op) uitvoeringskosten naar de toekomst toe en mogelijk zelfs nog het realiseren van teruggave van de betaalde btw op pensioenuitvoerings- en vermogensbeheerdiensten voor een aantal jaren in het verleden. De verwachting is wel dat dit traject nog enkele jaren in beslag zal nemen.

Pensioenbeleid

Pensioenbeleid

Kenmerken pensioenregelingen

Het BPL kent eind 2018 twee verplichte pensioenregelingen:

- a. Pensioenstatuut 1988 (geldend van 1 januari 2018) in combinatie met een bijspaarmogelijkheid;
- b. Pensioenstatuut 2015 (geldend van 1 januari 2018).

Pensioenstatuut 1988 (geldend van 1 januari 2018)

In dit pensioenstatuut wordt ouderdoms- en partnerpensioen opgebouwd op basis van een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling. Deze pensioenovereenkomst heeft het karakter van een uitkeringsregeling.

Het ouderdomspensioen is gelijk aan 1,875% per deelnemersjaar van de vastgestelde pensioengrondslag uitgaande van een pensioenrekendatum van 68 jaar. Bij meer dan 30 deelnemersjaren op pensioendatum wordt de opbouw naar evenredigheid verlaagd. De pensioengrondslag is het fiscaal maximale pensioengevend inkomen minus de minimaal toegestane franchise. De pensioendatum is 65 jaar. Indien het op de pensioendatum te bereiken aantal deelnemersjaren meer is dan 30 jaren, wordt het opbouwpercentage naar rato verlaagd. De leeftijdsjaren van de deelnemer tussen 55 en 65 jaar tellen slechts voor 50% mee.

In deze regeling is naast 70% partnerpensioen en een tijdelijke partnerpensioen ook een wezenpensioen en een arbeidsongeschiktheidspensioen opgenomen.

De regeling heeft geen actieve deelnemers meer, waardoor er geen recht op arbeidsongeschiktheidspensioen meer kan ontstaan.

De pensioenregeling wordt gefinancierd door een voor iedere deelnemer gelijke jaarpremie. De premie wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld als het maximum van:

- De premie van het voorgaande jaar verhoogd met de ontwikkeling van de CBS-index "CPI alle huishoudens (niet afgeleid)", over de periode september tot september.
- De gedempte kostendeekkende premie.

In de situatie dat BPL een vermogenstekort heeft en de premiedekkingsgraad lager is dan de dekkingsgraad, kan het bestuur besluiten om de onder a en b van dit artikel genoemde premie te verhogen met een extra premie.

Indien de gedempte kostendeekkende premie hoger is dan de premie genoemd onder a) of indien het bestuur besluit tot extra premie, kan de NLc-Ledenvergadering binnen 30 dagen na de datum van een besluit van het bestuur tot verhoging van de feitelijke premie per 1 januari besluiten de premie lager vast te stellen. Indien door een besluit van de NLc-Ledenvergadering in enig jaar minder premie-inkomsten worden ontvangen dan noodzakelijk is voor de financiering van de pensioenopbouw, stelt het bestuur, gehoord het advies van de adviserend actuaire, binnen 14 dagen na een besluit van de

NLc-Ledenvergadering, zoals hiervoor bedoeld, voor het betreffende jaar een pensioengrondslag vast die met deze verminderde premie-inkomsten rekening houdt.

De bijspaarmogelijkheid in pensioenstatuut 1988 bestaat uit een gedeeltelijk verplichte premie(flexioen)regeling. Voor de uitvoering van de verplichte premie(flexioen)regeling is in 1993 door het BPL een contract gesloten met Robeco, laatstelijk gewijzigd in 2018.

De jaarlijkse premie van de verplichte premie(flexioen)regeling, waarvoor destijds aan diverse deelnemers ontheffing is verleend, was gelijk aan ongeveer 25% van de premie in de basisregeling. Met de invoering van BPL2004 op 1 april 2004 is deze bijspaarmogelijkheid voor deelnemers aan deze regeling vervallen. Elke deelnemer aan BPL2004 had in 2004 de éénmalige mogelijkheid zijn/haar Robeco-saldo in te brengen in de BPL2004-regeling. Degenen, die daar geen gebruik van hebben gemaakt, alsmede de BPL1988-deelnemers, kunnen voor belegging van het bij Robeco aanwezige saldo kiezen uit een aantal beleggingsmogelijkheden. De deelnemers ontvangen verdere informatie omtrent deze bijspaarregeling rechtstreeks van de Robeco-groep. Het saldo op deze rekening kan worden aangewend voor aanvullingen op pensioen(en) uit de basisregeling of op het FLP-pensioen.

De Robeco groep adviseert de (gewezen) deelnemer aan de premie(flexioen)regeling over een verantwoorde afbouw van het risico van zijn beleggingen naar mate de pensioendatum nadert (door middel van adviesmixin). Voorst biedt het reglement de (gewezen) deelnemer de mogelijkheid om de verantwoordelijkheid van zijn beleggingen geheel of gedeeltelijk over te nemen. De Robeco groep volgt voor elke (gewezen) deelnemer de samenstelling van de beleggingsportefeuille en beziet één keer per jaar of deze zich binnen de grenzen van genoemde adviesmixin bevindt en adviseert betrokkene daarover.

Pensioenstatuut 2015 (geldend vanaf 1 januari 2018)

In dit pensioenstatuut wordt ouderdoms- en partnerpensioen opgebouwd op basis van een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling. Deze pensioenovereenkomst heeft het karakter van een uitkeringsregeling.

Het ouderdomspensioen is gelijk aan 1,875% per deelnemersjaar van de vastgestelde pensioengrondslag uitgaande van een pensioenrekendatum van 68 jaar.

De pensioengrondslag is het fiscaal maximale pensioengevend inkomen minus de minimaal toegestane franchise.

De deelneming vangt aan op de eerste dag van de maand waarin betrokkene als registerloods is ingeschreven in het Loodsenregister en eindigt met ingang van de (vervroegde) pensioendatum.

De pensioendatum is de eerste dag van de maand waarin de inschrijving van de loods in het Loodsenregister uiterlijk wordt doorgehaald, thans 60 jaar.

In deze regeling is naast 70% partnerpensioen en een tijdelijke partnerpensioen ook een wezenpensioen en een arbeidsongeschiktheidspensioen opgenomen.

De pensioenregeling wordt gefinancierd door een voor iedere deelnemer gelijke jaarpremie. De premie wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld als het maximum van:

- De premie van het voorgaande jaar verhoogd met de ontwikkeling van de CBS-index "CPI alle huishoudens (niet afgeleid)", over de periode september tot september.
- De gedempte kostendekkende premie.

In de situatie dat BPL een vermogenstekort heeft en de premiedekkingsgraad lager is dan de dekkinggraad, kan het bestuur besluiten om de onder a en b van dit artikel genoemde premie te verhogen met een extra premie.

Indien de gedempte kostendekkende premie hoger is dan de premie genoemd onder a) of indien het bestuur besluit tot extra premie, kan de NLc-Ledenvergadering binnen 30 dagen na de datum van een besluit van het bestuur tot verhoging van de feitelijke premie per 1 januari besluiten de premie lager vast te stellen. Indien door een besluit van de NLc-Ledenvergadering in enig jaar minder premie-inkomsten worden ontvangen dan noodzakelijk is voor de financiering van de pensioenopbouw, stelt het bestuur, gehoord het advies van de adviserend actuaire, binnen 14 dagen na een besluit van de NLc-Ledenvergadering, zoals hiervoor bedoeld, voor het betreffende jaar een pensioengrondslag vast die met deze verminderde premie-inkomsten rekening houdt.

Wijzigingen in pensioenstatuten

Per 1 januari 2018 zijn de ruil- en vervroegingsfactoren gewijzigd.

Actuariële analyse

Actuariële analyse

Analyse van het resultaat (bedragen x 1.000 Euro)

In het boekjaar 2018 is een negatief resultaat behaald van -59.594. In de onderstaande tabel wordt het resultaat uitgesplitst naar de diverse bronnen.

Resultaat op	2018	2017
Beleggingen / marktrente	-66.671	71.613
Premies	-58	-2.490
FLP	-59	24
Flexioen	-47	74
Waardeoverdracht	-11	88
Kosten	41	34
Uitkeringen	7	45
Toeslagverlening	-1.341	0
Kanssystemen:		
- Arbeidsongeschiktheid	192	-1.489
- Overlijden	2.052	3.453
Herverzekering	-55	-52
Andere oorzaken:		
- Wijziging actuariële grondslagen	6.623	-2.597
- Mutaties en correcties	-267	-154
Totaal resultaat	-59.594	68.549

Resultaat op beleggingen/marktrente

Resultaat op	2018	2017
Mutatie TV door wijziging rentetermijnstructuur	-34.569	10.450
Toevoeging interest aan de TV	2.327	2.019
Directe beleggingsopbrengsten	10.066	17.347
Indirecte beleggingsopbrengsten	-44.648	42.436
Overige beleggingsopbrengsten	1.432	1.929
Vermogensbeheerkosten	-1.447	-2.077
Rendementsbijschrijving voorziening kapitaaldekking FLP	168	-491
Totaal resultaat	-66.671	71.613

Het resultaat op beleggingen/marktrente bestaat enerzijds uit het behaalde resultaat als gevolg van de wijzigingen in de rentetermijnstructuur en anderzijds uit de vergelijking tussen het behaalde beleggingsrendement en de interesttoevoeging aan de technische voorziening.

Resultaat op premies

Het resultaat op premies bedraagt -58 (x 1.000 Euro) en betreft het verschil tussen de voor pensioenopbouw beschikbare premie van 11.285 en de actuariel benodigde premie voor de basisregeling van 11.285. Het beperkte negatieve resultaat is het gevolg van de verhoging van de reguliere premie naar een premiedekkingsgraad van 100% per 31 december 2017 (ex-ante). Ex-post bedroeg de premiedekkingsgraad 99,7%.

Resultaat op flexioen

De gehanteerde omzettingfactoren zijn gebaseerd op de rentetermijnstructuur per 30 september 2017. In 2018 hebben dertien deelnemers op de (vervroegde) pensioendatum het flexioenkapitaal omgezet in tijdelijke pensioenen. Er wordt hierop een resultaat (negatief resultaat van 47) gemaakt, omdat de feitelijke rente in 2018 lager was dan de gehanteerde rekenrente bij de vaststelling van de omzettingfactoren.

Resultaat op waardeoverdracht

In 2018 hebben voor acht deelnemers inkomende waardeoverdrachten plaatsgevonden. De inkomende waardeoverdrachten betreffen ouderdoms- en partnerpensioenen met een pensioenrichtleeftijd van 68 jaar. Op deze inkomende waardeoverdrachten is een negatief resultaat van 11 behaald, omdat de wettelijke waardeoverdracht tarieven afwijken van de fondstarieven.

Resultaat op kosten

Op basis van de Wet verplichte beroepspensioenregeling dient in de premie een opslag voor uitvoeringskosten opgenomen te worden. Voor het BPL wordt deze bepaald op basis van een kostenraming aan het begin van het jaar. Vervolgens wordt er een inschatting gemaakt van de vrijval als gevolg van het doen van uitkeringen in het betreffende jaar. De opslag in de premie wordt berekend door de begrote kosten te verminderen met de vrijval uit de voorziening.

In onderstaande tabel wordt het resultaat op kosten uitgesplitst.

Resultaat op kosten	2018	2017
Vrijval uit premie	146	204
Vrijval uit voorziening	614	513
Uitvoeringskosten	-719	-683
Totaal	41	34

Resultaat op sterfte

Het afgelopen jaar is een positief resultaat op sterfte behaald. In het volgende overzicht wordt het resultaat op sterfte gesplitst in een resultaat op langlevens en een resultaat op kortlevens.

Het resultaat op langlevens geeft weer in hoeverre de feitelijke daling van de voorziening langlevens (ouderdomspensioen, ingegaan partnerpensioen en ingegaan arbeidsongeschiktheidspensioen) als gevolg van overlijden overeenkomt met de verwachting op basis van de gekozen overlevingsgrondslagen.

Het resultaat op kortlevens (uitgesteld partnerpensioen) wordt bepaald door de feitelijke toename van de voorziening als gevolg van toekenning partnerpensioen te vergelijken met de verwachte toename van de voorziening plus de betaalde risicopremies voor partnerpensioen.

Resultaat op sterfte

	2018	2017	2016
Verwachte vrijval voorziening	6.831	-7.147	-6.422
Feitelijke vrijval door overlijden (langlevende)	7.167	10.370	5.760
Resultaat langlevende	336	3.223	-662
Beschikbare risicopremie voorziening	2.863	2.946	2.836
Beschikbare risicokoopsom	512	504	428
Feitelijke vrijval voorziening latent partnerpensioen	2.399	4.223	2.472
Toename voorziening a.g.v. toekenning partnerpensioen	4.067	-7.443	-5.748
Resultaat kortleven	1.716	230	-12
Totaal sterfteresultaat	2.052	3.453	-674

- Op langlevende is het afgelopen jaar een winst gemaakt van 336. In 2018 zijn 14 gepensioneerd en 7 nabestaanden overleden. Dit is meer dan het verwachte aantal overlijdensgevallen voor 2018. Hierdoor is de feitelijke vrijval in de voorziening door overlijden hoger dan de verwachte vrijval in de voorziening door overlijden.
- Op kortleven is een winst gemaakt van 1.716. De toename in de voorziening als gevolg van toekenning van partnerpensioen is lager dan de beschikbare risicopremies en de vrijval van latent partnerpensioen.

Resultaat op arbeidsongeschiktheid

Het resultaat op arbeidsongeschiktheid van 192 wordt met name veroorzaakt doordat er in het verslagjaar een beperkt aantal deelnemers ziek is geworden en de in de premie begrepen opslag van 811 ruimschoots voldoende is voor dekking van de schade in 2018. Vier deelnemers zijn in 2018 daadwerkelijk beroepsongeschikt geworden. Voor deze deelnemers is een toevoeging aan de voorziening pensioenverplichtingen gedaan vanuit de schadereserve. Omdat de grondslagen voor de voorziening schadereserve ziekten gelijk zijn aan de grondslagen van de voorziening pensioenverplichtingen is het verschil per saldo beperkt.

	2018	2017
Mutatie voorziening	-3.653	-781
Vrijval schadereserve ziekten	3.595	881
Resultaat betaalde risicopremies	811	812
Opvoer schadereserve ziekten nieuwe ziekten	-183	-1.130
Opvoer schadereserve ziekten bestaande ziekten	-378	-1.271
Totaal resultaat op arbeidsongeschiktheid	192	-1.489

Resultaat aanpassing actuariële grondslagen

In 2018 is de overlevingstafel gewijzigd van Prognosetafel AG2016 naar AG2018. Het bestuur heeft besloten om de fonds specifieke ervaringssterfte niet te wijzigen. De overige grondslagen zijn ongewijzigd gebleven. Het resultaat op aanpassing van de actuariële grondslagen is in onderstaande tabel weergegeven.

Grondslag	Oude grondslag	Nieuwe grondslag	Resultaat
Overlevingstafel	Prognosetafel AG2016	Prognosetafel AG2018	6.623
Totaal resultaat			6.623

Mutaties en correcties

Het resultaat op correcties en mutaties en correcties ad -267 kent als belangrijkste oorzaken:

- Een resultaat van 82 op vervroegde pensionering.
- Een resultaat van -112 op conversies voor ex-partners.
- Een resultaat van -237 door overige oorzaken, waarbij -206 wordt veroorzaakt door herleving van partnerpensioenaanspraken, doordat een partner van een deelnemer is overleden (ontbinding huwelijk door overlijden). Dit betreft een mutatie uit 2017 die verwerkt is in 2018.

Code pensioenfondsen

Code pensioenfondsen

Door de invoering van de Wet verplichte beroepspensioenregeling per 1 januari 2007 zijn de STAR-principes voor goed pensioenfondsbestuur (Pension Fund Governance, 'PFG') verankerd in het wettelijke kader.

Deze Principes zijn per 1 januari 2014 vervangen door de Code Pensioenfondsen. De Code is laatstelijk gewijzigd in 2018.

In 2007 is een verantwoordingsorgaan en een intern toezichtorgaan (afzonderlijk orgaan) ingesteld. Het intern toezichtorgaan heet vanaf 1 juli 2014 visitatiecommissie.

Visitatiecommissie

Het intern toezicht wordt uitgeoefend door jaarlijkse visitatie door de visitatiecommissie.

De jaarlijkse visitatie vindt plaats door de visitatiecommissie die bestaat uit ten minste drie onafhankelijke leden. De leden van die visitatiecommissie worden benoemd door het bestuur op bindende voordracht van het verantwoordingsorgaan. De leden van de visitatiecommissie worden ontslagen door het bestuur op bindend advies van het verantwoordingsorgaan.

Leden van het bestuur en leden van het verantwoordingsorgaan zijn niet benoembaar als lid van de visitatiecommissie. Benoeming als lid van de visitatiecommissie vindt plaats voor een termijn van ten hoogste vier jaren. Na afloop van de benoemingstermijn is eenmaal herbenoeming mogelijk.

De visitatiecommissie heeft tot taak:

- a. toezicht te houden op het beleid van het bestuur en de algemene gang van zaken in de Stichting;
- b. toe te zien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur

De visitatiecommissie legt verantwoording af over de uitvoering van de taken aan het verantwoordingsorgaan en in het jaarverslag.

Voor de uitoefening van bovengenoemde heeft visitatiecommissie recht op:

- a. alle informatie die het nodig acht om zijn taak goed te kunnen uitvoeren;
- b. overleg met het bestuur, actuaris en accountant.

De visitatiecommissie rapporteert aan het bestuur en het verantwoordingsorgaan.

Zie voor het rapport van de visitatiecommissie bijlage 1.

Verantwoordingsorgaan

Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd. Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het door het bestuur vastgestelde concept van het jaarverslag, de jaarrekening, alsmede andere informatie, waaronder de bevindingen van de visitatiecommissie over het door het bestuur uitgevoerde beleid, alsmede over beleidskeuzes voor de toekomst. Dit oordeel wordt, samen met de reactie van het bestuur daarop, bekend gemaakt en in het jaarverslag van de Stichting opgenomen.

Het verantwoordingsorgaan heeft ten minste de volgende rechten:

- a. het recht op overleg met het bestuur en de visitatiecommissie;
- b. het recht op overleg met de externe accountant en de externe actuaar;
- c. het recht op informatie;
- d. het recht op een schriftelijke en beargumenteerde reactie op zijn oordeel over het door het bestuur uitgevoerde beleid.

Het verantwoordingsorgaan heeft het recht advies uit te brengen over:

- a. het beleid inzake beloningen, waaronder begrepen het vaststellen en wijzigen van de vergoedingsregeling voor bestuursleden;
- b. de vorm, inrichting en samenstelling van het interne toezicht;
- c. het vaststellen en wijzigen van een interne klachten- en geschillenprocedure;
- d. vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid;
- e. gehele of gedeeltelijke overdracht van pensioenverplichtingen van de Stichting of de overname van pensioenverplichtingen door de Stichting;
- f. liquidatie, fusie of splitsing van de Stichting;
- g. het sluiten, wijzigen of beëindigen van een uitvoeringsovereenkomst;
- h. het omzetten van het beroepspensioenfonds in een andere rechtsvorm, bedoeld in artikel 18 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek; en
- i. de samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten.

Het verantwoordingsorgaan heeft de verdere bevoegdheid advies uit te brengen over:

- a. het wijzigen van de statuten en pensioenreglementen (waaronder begrepen de pensioenstatuten) van de stichting;
- b. het vaststellen van het bestuursverslag;
- c. het verminderen van de verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten indien toepassing wordt gegeven aan artikel 129 van de wet;
- d. het vaststellen of wijzigen van het herstelplan;
- e. het wijzigen van het beleid ten aanzien van het verantwoordingsorgaan.

Het verantwoordingsorgaan heeft de verdere bevoegdheid overleg te hebben met de externe accountant en de externe actuaar.

Indien het verantwoordingsorgaan van oordeel is dat het bestuur niet naar behoren functioneert, kan het met twee/derde meerderheid van de stemmen besluiten tot het indienen van een verzoek bij de Ondernemingskamer van het gerechtshof te Amsterdam om:

- a. een onderzoek door een of meer onafhankelijke onderzoekers te bevelen naar het beleid van en de gang van zaken bij het pensioenfonds;
- b. het functioneren van het bestuur als zodanig te toetsen.

Het verantwoordingsorgaan kan ingevolge de wet bij de Ondernemingskamer van het gerechtshof Amsterdam beroep instellen tegen een besluit van het bestuur betreffende een aangelegenheid, waarvoor het verantwoordingsorgaan ingevolge de wet adviesgerechtigd is.

Het verantwoordingsorgaan bestaat uit zes leden.

De deelnemers en gepensioneerden zijn formeel vanaf 1 juli 2014 evenredig op basis van onderlinge getalsverhoudingen in het verantwoordingsorgaan vertegenwoordigd.

Deze evenredige samenstelling is conform afspraken met het verantwoordingsorgaan in de loop van 2015 gerealiseerd. Het verantwoordingsorgaan bestaat vanaf dat moment uit 2 leden vanuit de deelnemers, benoemd door de NLc en 4 leden vanuit de gepensioneerden, benoemd door de Vereniging van Nederlandse oud-Loodsen.

Het bestuur spreekt minimaal één keer per jaar met het verantwoordingsorgaan over acties om de competenties van het verantwoordingsorgaan te behouden en/of te verbeteren.

Adviezen verantwoordingsorgaan

In 2018 vergaderde het verantwoordingsorgaan 2x met het bestuur. In april 2018 vond tussen het bestuur en het VO een heisessie plaats onder begeleiding van een externe deskundige.

In 2018 werd door het verantwoordingsorgaan positief advies uitgebracht over:

- inrichting van de visitatie en samenstelling van de visitatiecommissie over het boekjaar 2017
- communicatiebeleidsplan- en jaarplan 2018-2020
- de vaststelling van de pensioenpremie 2018
- aanpassing van artikel 9 en 12 van de statuten in het kader van de Verzamelwet 2017
- herstelplan 2018
- evaluatie samenstelling visitatiecommissie boekjaar 2018

In 2018 werd door het VO negatief advies uitgebracht over een voorstel tot wijziging van artikel 6.2 en artikel 9.3 van de statuten. Het bestuur heeft dit negatieve advies gemotiveerd naast zich neer gelegd.

Oordeel verantwoordingsorgaan

Het oordeel van het verantwoordingsorgaan over gevoerde beleid in 2018 is opgenomen in bijlage 3 van dit jaarverslag. De reactie daarop van het bestuur is opgenomen in bijlage 4 van dit jaarverslag.

Nederlandse Loodsencorporatie (NLc), gelijkgesteld met een beroepspensioenvereniging

- In 2018 werd door de NLc de heer J.H.P. Waasdorp voordragen als kandidaat bestuurslid ter voorziening in de vacature H.J.T. Ruijten;
- In 2018 is aan de AR een voorstel voor wijziging van artikel 9 en 12.1 voor advies voorgelegd. Deze adviesprocedure is begin 2019 afgerond (positief advies);
- Begin 2018 heeft de AR positief geadviseerd over een voorstel voor aanpassing van de ruilfactoren in de betreffende bijlage bij de Pensioenstatuten;
- In de NLc-ledenvergadering op 6 februari is de premie voor 2018 vastgesteld op basis van een premiedekkingsgraad van 100%. Dit na een uitgebreide toelichting door de voorzitter van BPL;
- Het bestuur heeft in 2018 een voorstel aan de NLc gedaan voor wijziging van 6.2 en 9.3 van de Statuten. Dit met een positief advies van de AR. De NLc-ledenvergadering kwam op 6 juni 2018 niet tot een besluit omdat geen quorum aanwezig was. Het bestuur heeft toen een onderbouwd besluit genomen om de beoogde wijzigingen door te voeren, dit met een uitgebreide schriftelijke toelichting, die aan alle deelnemers is gezonden;
- De voorzitter van BPL heeft in de NLc-ledenvergadering op 6 november 2018 een uitgebreide presentatie gegeven over de governance structuur van BPL.

Compliance

Beleid

Compliance is het geheel van maatregelen dat zich richt op de implementatie, handhaving en naleving van externe wet- en regelgeving, alsmede van interne procedures en gedragsregels om te voorkomen dat de reputatie en integriteit van het BPL wordt aangetast.

Met compliance beoogt het BPL de integriteit van de verbonden personen (waaronder het bestuur van het BPL, de manager en medewerker van het BPL), het BPL zelf en de verbonden partijen, evenals de naleving van interne regels en externe wet- en regelgeving, te waarborgen en bij te dragen aan een goede reputatie en betrouwbaarheid.

De missie van het BPL is het optimaal behartigen van de belangen van haar deelnemers, gepensioneerden en andere pensioengerechtigden. Daarnaast wordt er nadrukkelijk belang gehecht aan een gestructureerde inbedding van compliance. Compliance is volgens BPL een onmisbare schakel daarin.

Het BPL heeft dan ook als doelstelling het handhaven van de goede reputatie van het BPL binnen het maatschappelijk verkeer door een adequate beheersing van onder andere compliance risico's. Dit brengt specifieke compliance doelstellingen met zich mee voor het bestuur zelf en de externe partijen aan wie het BPL haar primaire processen heeft uitbesteed, mede op het gebied van het voldoen aan interne regelgeving en externe wet- en regelgeving.

Het bestuur van het BPL is en blijft eindverantwoordelijk voor het compliant zijn van het BPL, ook voor de onderdelen die zijn uitbesteed. Het bestuur van BPL legt hierover verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan. Het intern toezichtsorgaan houdt toezicht op de wijze waarop compliance is ingericht en wordt uitgevoerd.

Het bestuur stelt alles in het werk om aan de transparantie- en informatieverplichtingen tegenover de deelnemers, gepensioneerden en andere pensioengerechtigden te voldoen. Dat betekent dat op verschillende gebieden een aantal waarborgen door het bestuur dient te worden ingebouwd. Het betreft het inregelen van "goed bestuur", inhoudende:

- Het beschikken over voldoende deskundigheid door bestuursleden (aantoonbaar);
- Het waarborgen van de integriteit en de betrouwbaarheid. Dit is bijvoorbeeld het geval indien een screeningsbeleid is ingesteld of bij maatregelen inzake belangenverstrengeling of anti-corruptie, inclusief de controle daarop;
- Het afleggen van duidelijke en aantoonbare verantwoording aan de deelnemers, gepensioneerden en andere pensioengerechtigden middels een verantwoordingsorgaan;
- Het borgen van de complianceaspecten van uitbesteede activiteiten door heldere afspraken ten aanzien van compliance te maken met contractpartijen;
- Het opstellen van beleid en procedures over de communicatie aan deelnemers, gepensioneerden en andere pensioengerechtigden (het inbouwen van kwaliteitswaarborgen).

Belegging compliance taken

De functie van compliance officer wordt vervuld door het Nederlands Compliance Instituut, in de persoon van A. de Jong.

De taken van de compliance officer

- **Uitbesteding**
 - De compliance officer wordt geraadpleegd bij de totstandkoming van uitbestedingscontracten, betrekking hebbende op de primaire processen.
- **Ten aanzien van de gedragscode**
 - Er is een gedragscode vastgesteld en ingevoerd;
 - Deze gedragscode is bekend bij alle verbonden personen;
 - De bestuurders verklaren jaarlijks schriftelijk aan de compliance officer de Gedragscode na te leven en informeren hem door middel van het invullen van verklaringen;
 - Overtredingen van de Gedragscode worden gemeld bij de compliance officer.
- **Uit te voeren acties**
 - De compliance officer dient de volgende documenten te verzamelen en te administreren:
 - Verklaring gedragscode (jaarlijks, ondertekend door de verbonden personen);
 - Namenlijst verbonden personen (jaarlijks of bij in-/uitdiensttreding door de compliance officer te actualiseren);
 - Verklaringen van nevenfuncties (jaarlijks) aan te leveren door de verbonden personen;
 - Verklaringen over uitnodigingen en relatiegeschenken >€50,- (jaarlijks of tussentijds gemeld door de verbonden personen);
 - Gemelde incidenten;
 - In de bestuursvergadering van het pensioenfonds wordt het onderwerp nevenfuncties en andere mogelijke belangenverstrengelingsissues regelmatig besproken.

De compliance officer brengt jaarlijks verslag uit van zijn werkzaamheden. Een samenvatting daarvan is opgenomen in bijlage 5.

Communicatie

Het BPL heeft zijn communicatiebeleid beschreven in het communicatiebeleidsplan- en jaarplan 2018-2020.

In 2018 is aan deelnemers en pensioengerechtigden maandelijks via een nieuwsbrief informatie verstrekt over:

- verhoging pensioenen met 0,15% per 1-1-2019;
- (beleids)dekkingsgraad;
- wijziging invulling en aanpak visitatie vanaf 2018;
- nieuw herstelplan;
- premie 2018;
- status uitbesteding bestuursbureau;
- uitbesteding bestuursbureau bij MN-Services;
- verbeterplan PGGM geïmplementeerd;
- bestuur op zoek naar nieuwe pensioenuitvoerder;
- privacybeleid;
- verlagen beleggingsrisico;
- bestuursbeleid maatschappelijk verantwoord beleggen;
- planning uniform pensioenoverzicht (UPO) 2018;
- herbenoemingen.

Nevenfuncties

Het BPL dient verantwoording af te leggen over de door bestuursleden vervulde nevenfuncties. Zie hiervoor de tabel op blz.18.

Kostentransparantie

In navolging van de Aanbevelingen Uitvoeringskosten van de Pensioenfederatie - herziene versie 2016 - geeft het BPL hieronder inzicht in de uitvoeringskosten over het boekjaar 2018.

Er wordt in genoemde publicaties onderscheid gemaakt tussen de volgende kostensoorten:

1. Kosten van pensioenbeheer;
2. Kosten van vermogensbeheer: dit betreft de integrale kosten voor vermogensbeheer, inclusief kosten begrepen in onderliggende fondsen, advieskosten en een deel van de algemene kosten;
3. Performance fee;
4. Transactiekosten: er worden drie categorieën onderscheiden, te weten:
 - in- en uitstapkosten van fondsen;
 - aan- en verkoopkosten bij directe beleggingen;
 - acquisitiekosten.

De gegevens zijn hieronder weergegeven in de door de Pensioenfederatie aanbevolen format.

Uitvoeringskosten

	2018	2017
Kosten pensioenbeheer in Euro's per deelnemer*	564	536
Kosten vermogensbeheer in % van het gemiddeld belegd vermogen**	0,52	0,50
Kosten vermogensbeheer in Euro's (incl. kosten bewaarbank)***	5.209.659	4.971.798
Performance fee (Private Equity) in % van het gemiddeld belegd vermogen**	0,07	0,05
Performance fee (Private Equity) in Euro's	657.289	514.852
Transactiekosten in % van het gemiddeld belegd vermogen (geschat) **	0,11	0,11
Transactiekosten in Euro's	1.069.442	1.079.347
Totaal kosten vermogensbeheer in % van gemiddeld belegd vermogen**	0,70	0,66
Totaal kosten vermogensbeheer in Euro's	6.936.390	6.565.998
Totaal kosten vermogensbeheer per deelnemer in Euro's	5.440	5.149
Totaal kosten vermogensbeheer in Euro's, uitgesplitst naar beleggingscategorie:		
• Zakelijke waarden	3.100.234	820.211
• Vastrentende waarden	2.320.025	2.344.801
• Vastgoed beleggingen	56.680	44.458
• Overige beleggingen	1.459.451	1.356.528
Totaal kosten vermogensbeheer	6.936.390	6.565.998
Rendement:		
• Fonds (netto)	6,2	6,3
• Benchmark (bruto)	6,1	6,1

* Hierbij is uitgegaan van de kosten pensioenbeheer van € 719.000 over het boekjaar 2018 en € 683.000 over het boekjaar 2017.
Bij de bepaling van de pensioenuitvoeringskosten in Euro's per deelnemer is uitgegaan van de som van deelnemers, gepensioneerden en ex-partners met een ingegaan ouderdomspensioen (2018:1275; 2017:1.275).

** Gemiddeld belegd vermogen in 2018: € 999.629.383
Gemiddeld belegd vermogen in 2017: € 994.216.311

*** Kosten bewaarbank waren in 2018 € 140.498, respectievelijk € 132.000 in 2017.

Kosten vermogensbeheer, verschil tussen bestuursverslag en jaarrekening

	2018		2017	
	In Euro's	In %*	In Euro's	In %*
Kosten zoals vermeld in de jaarrekening	1.447.000	0,15	2.077.000	0,21
Kosten vermogensbeheer verwerkt in de waarde van de beleggingen	5.489.390	0,55	4.488.998	0,45
Totale kosten vermogensbeheer, vermeld in bestuursverslag	6.936.390	0,70	6.565.998	0,66

* Van gemiddeld belegd vermogen.

Toelichting

Kosten pensioenbeheer

Het BPL is een klein beroepspensioenfonds met een relatief klein aantal deelnemers en gepensioneerden, waarbij alle kosten pensioenbeheer ten laste komen van het BPL.

Kosten vermogensbeheer

Ten opzichte van de jaarcijfers 2017 is in 2018 sprake van hogere kosten, zowel in absolute termen als procentueel (Eur 0,4 mio respectievelijk 0,04% meer). Dit heeft te maken met de allocatie naar woning-hypotheken (die nu voor het hele kalenderjaar meetelt), een grotere portefeuilleomvang, hogere performance fee's voor Private Equity en hogere toerekening van kosten vermogensbeheer pensioenfonds en bestuursbureau.

Later in 2018 is gebleken dat de in het bestuursverslag over 2017 vermelde totale kosten vermogensbeheer lager waren dan uit latere gegevens is gebleken. De in het bestuursverslag 2017 vermelde totale kosten vermogensbeheer bedroegen € 6.565.998 (0,66% van het gemiddeld belegd vermogen). Op basis van de latere gegevens in 2018 bedroegen de totale kosten vermogensbeheer over 2017 € 7.166.423 (0,72% van het gemiddeld belegd vermogen)

Ten opzichte van deze definitieve cijfers over 2017 is sprake van een lichte daling in de kosten uitgedrukt in % (van 0,72% aangepast 2017 naar 0,70% schatting 2018). In absolute bedragen zijn de vermogensbeheerkosten licht gedaald (met Euro 230.000).

Transactiekosten

De transactiekosten voor 2018 zijn berekend conform de aanbevelingen van de Pensioenfederatie.

Kosten in relatie tot rendement

Het fonds streeft naar een goede pensioenvoorziening, met waar mogelijk jaarlijks geïndexeerde uitkeringen. Voor het realiseren van deze doelstelling is het behalen van beleggingsrendement een belangrijke voorwaarde, uiteraard binnen een bij het fonds passend risicoprofiel. Het fonds is zich ervan bewust, dat kosten een drukkend effect hebben op het beleggingsrendement. In de afweging van de verschillende beleggingsalternatieven speelt daarom de hoogte van de bijkomende kosten een belangrijke rol. Tegelijkertijd is het fonds van mening, dat hogere kosten in sommige gevallen acceptabel zijn als daarmee een naar verwachting hoger (netto) rendement kan worden gerealiseerd. Dit is bijvoorbeeld de reden waarom een aanzienlijk deel van de beleggingsportefeuille 'actief' wordt beheerd. Over het algemeen resulteert dit weliswaar in hogere vermogensbeheerkosten dan indien de portefeuille geheel 'passief' zou worden ingericht, maar daar staat naar verwachting van het bestuur een hoger netto (na kosten) rendement tegenover. Ook kunnen bepaalde beleggingscategorieën uitsluitend tegen relatief hoge kosten worden ingevuld, maar vanuit rendements- en/of diversificatieredenen toch aantrekkelijk zijn. Een voorbeeld hiervan is Private Equity. Ondanks de relatief hoge kosten verwacht het bestuur dat de beleggingen in deze categorie over de hele looptijd een hoge rendement (na kosten) opleveren dan vergelijkbare beleggingsmogelijkheden. Het fonds is van mening, dat er in de portefeuille samenstelling een goede balans is gevonden tussen het verwachte rendement, de risico's en de kosten van vermogensbeheer.

Hoek van Holland, 13 juni 2019

Origineel getekend door:

R. de Jonge
Voorzitter

P.B. Schoe
Secretaris / penningmeester

Jaarrekening

JAARREKENING

Balans per 31 december 2018 (x 1.000 Euro)

Na bestemming van het saldo van baten en lasten.

Activa	2018	2017
4. Beleggingen voor risico fonds		
Zakelijke waarden	350.154	439.547
Vastrentende waarden	601.858	564.822
Derivaten	226	3.444
Overige beleggingen	5.863	9.316
Totaal	958.101	1.017.129
Leningen aan loodsen	23	57
Totaal	958.124	1.017.186
5. Beleggingen voor rekening en risico deelnemers		
Vastgoedbeleggingen	23	12
Zakelijke waarden	431	627
Vastrentende waarden	2.056	43
Overige beleggingen	60	2.561
Totaal	2.570	3.243
6. Vorderingen en overlopende activa	1.220	42
7. Liquide middelen		
ABN-AMRO Bank / Robeco	1.672	581
Totaal Activa	963.586	1.021.052

Passiva	2018	2017
8. Stichtingskapitaal en reserves		
Minimaal vereist eigen vermogen	39.703	39.858
Algemene reserve	2.010	61.449
Totaal	41.713	101.307
9. Technische voorzieningen		
Voorziening pensioenverplichting	907.967	905.136
Overige voorzieningen	84	84
Totaal	908.051	905.220
10. Voorziening voor rekening en risico deelnemers		
Premie(flexioen)regeling	2.570	3.243
Totaal	2.570	3.243
11. Overige voorzieningen		
Voorziening kapitaaldekking FLP	8.633	9.036
Totaal	8.633	9.036
12. Overige schulden en overlopende passiva	2.619	9.036
Totaal Passiva	963.586	1.021.052

Staat van baten en lasten over 2018

Baten	2018	2017
15. Beleggingsopbrengsten		
Directe beleggingsopbrengsten	10.066	17.347
Indirecte beleggingsopbrengsten	-44.648	42.436
Beleggingskosten	-1.447	-2.077
Overige beleggingsopbrengsten	1.433	1.929
Totaal	-34.596	59.635
16. Bijdragen van loodsen	12.904	11.716
Totaal Baten	-21.692	71.351
Lasten	2018	2017
17. Pensioenuitkeringen	35.372	35.204
18. Pensioenbeheer	719	683
19. Mutatie balanspost voorziening pensioenverplichtingen	2.832	-32.364
20. Mutatie balanspost overige voorzieningen	0	0
21. Mutatie balanspost voorziening voor risico deelnemers	-673	-176
22. Voorziening kapitaaldekking FLP	-403	-597
23. Herverzekeringen		
Premies herverzekering inclusief rente	55	52
Totaal Lasten	37.902	2.802
Saldo Lasten/Baten	-59.594	68.549
Bestemming saldo		
Toevoeging minimaal vereist eigen vermogen	155	-486
Onttrekking/toevoeging algemene reserve	-59.749	69.038
Saldo Lasten/Baten	-59.594	68.549

Kasstroomoverzicht 2018

Kasstroomen uit pensioenactiviteiten	Ref.	2018	2017
Ontvangen premies	16	12.090	10.956
Ontvangen i.v.m. overdracht van rechten	16	814	760
Betaalde pensioenuitkeringen	17	-35.372	-35.204
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	18	-719	-683
Ontvangen uitkeringen van herverzekeraars	17	-	-
Betaalde premies herverzekering	23	-55	-52
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten		-23.242	-24.223
Kasstroomen uit beleggingsactiviteiten		2018	2017
Verkopen beleggingen		23.900	24.700
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten		1.880	1.704
Aankopen beleggingen		-	-
Betaalde kosten vermogensbeheer		-1.447	-2.077
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten		24.333	24.327
Netto kasstroom		1.091	104
Mutatie liquide middelen		1.091	104
Saldo liquide middelen per 1 januari		581	477
Mutatie liquide middelen		1.091	104
Saldo liquide middelen per 31 december		1.672	581

Analyse van het resultaat

In het boekjaar 2018 is een negatief resultaat behaald van € 59.594. In de onderstaande tabel wordt het resultaat uitgesplitst naar de diverse bronnen.

Resultaat op	2018	2017
Beleggingsopbrengst versus benodigde interest	-66.671	71.613
Premies	-58	-2.490
FLP	-59	24
Flexioen	-47	54
Waardeoverdracht	-11	88
Kosten	41	34
Uitkeringen	7	45
Toeslagverlening	-1.341	0
Sterfte	2.052	3.453
Arbeidsongeschiktheid	192	-1.489
Herverzekering	-55	-52
Aanpassing actuariële grondslagen	6.623	-2.597
Mutaties en correcties	-267	-154
Totaal resultaat	-59.594	68.549

Het resultaat is ontstaan door enerzijds de ontwikkeling van de technische voorziening en anderzijds de ontwikkeling van het vermogen.

Toelichting op de balans en staat van baten en lasten

1. Algemeen

1. Activiteiten

Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen (BPL), statutair gevestigd in Rotterdam, is opgericht op 1 september 1988. De Stichting is ingeschreven bij het stichtingenregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 41130603. De statuten zijn laatstelijk gewijzigd op 17 juli 2018.

Het pensioenfonds is een beroepspensioenfonds. Op basis van twee uitkeringsregelingen, pensioenstatuut 1988 (geldend vanaf 1 januari 2015) en pensioenstatuut 2015 verwerven de deelnemers een financiële aanspraak ten behoeve van de gevolgen van (vervoegde) pensionering en overlijden. Deze regelingen bieden ook een dekking in geval van arbeidsongeschiktheid. Het pensioenfonds voert tevens een premie(flexioen)regeling uit, welke onderdeel is van pensioenstatuut 1988.

Het fonds draagt zorg voor uitbetaling van het functioneel leeftijdspensioen. De kosten daarvan worden in mindering gebracht op de Voorziening kapitaaldekking FLP.

2. Missie, visie en strategie

Het BPL heeft zijn missie, visie en strategie beschreven. Het beleid van het bestuur is hiermee in overeenstemming. Dit beleid is vastgelegd in beleidsdocumenten, waarvan de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN) de belangrijkste is. Hierin zijn het te voeren beleid, waaronder de financiële opzet en de grondslagen waarop het beleid berust, gemotiveerd beschreven. Het beleid is erop gericht met een bij het karakter van het BPL passend risico een optimaal resultaat te behalen, mede in aanmerking genomen de voorwaardelijk geïndexeerde verplichtingen van het BPL. De ABTN is het laatst gewijzigd op 20 december 2018.

3. Toelichting op het kasstroomoverzicht

Voor de opstelling van het kasstroomoverzicht is de directe methode gehanteerd. Hierbij worden alle ontvangsten en uitgaven als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en kasstromen uit beleggingsactiviteiten.

4. Verbonden partijen

Als verbonden partijen worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partijen. Ook sleutelfunctionarissen in het management van het BPL en nauwe verwanten zijn verbonden partijen. Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

2. Grondslagen voor waardering van activa en passiva

1. Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving. De jaarrekening is opgesteld in Euro's.

De beleggingen worden gewaardeerd op reële waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen waarmee wordt verwezen naar de toelichting.

2. Vergelijking met voorgaand jaar

In 2018 is de overlevingstafel gewijzigd van Prognosetafel AG2016 naar AG2018. Het bestuur heeft besloten om de fonds specifieke ervaringssterfte niet te wijzigen. De overige grondslagen zijn ongewijzigd gebleven. Het resultaat op aanpassing van de actuariële grondslagen is in onderstaande tabel weergegeven.

Grondslag	Oude grondslag	Nieuwe grondslag	Resultaat
Overlevingstafel	Prognosetafel AG2016	Prognosetafel AG2018	6.623
Totaal resultaat			6.623

3. Schattingen en veronderstellingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het bestuur van het pensioenfonds zich verschillende oordelen en maakt schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

4. Opname van actief, verplichting, bate of last

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

5. Vreemde valuta

De jaarrekening is opgesteld in Euro's, zijnde de functionele en presentatievaluta van het pensioenfonds. Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum. Monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden om- gerekend tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de staat van baten en lasten.

6. Beleggingen voor risico pensioenfonds

Vastgoedbeleggingen

Voor beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen is de marktwaarde de per balansdatum geldende beurskoers. De marktwaarde van niet-beursgenoteerde vastgoedbeleggingen is gebaseerd op het aandeel dat het pensioenfonds heeft in het eigen vermogen van de niet-beursgenoteerde vastgoedbelegging per balansdatum.

Onroerend goed in ontwikkeling wordt gewaardeerd op basis van gedane uitgaven, inclusief bouwrente, waarbij wordt getoetst of die uitgaven tot waardewijzigingen leiden. Na oplevering worden (her)ontwikkelde objecten naar actuele waarde geherwaardeerd.

Zakelijke waarden

Zakelijke waarden zijn gewaardeerd op marktwaarde per balansdatum.

De marktwaarde van niet-beursgenoteerde aandelen en participaties in beleggingsinstellingen is gebaseerd op het aandeel dat het pensioenfonds heeft in het eigen vermogen van het niet-beursgenoteerde aandeel per balansdatum.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd op marktwaarde, zijnde de beurswaarde per balansdatum.

De marktwaarde van niet-beursgenoteerde participaties in beleggingsinstellingen is gebaseerd op het aandeel dat het pensioenfonds heeft in het eigen vermogen van het niet-beursgenoteerde aandeel per balansdatum.

De lopende interest op vastrentende waarden wordt gepresenteerd als onderdeel van de marktwaarde van de vastrentende waarden.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd op marktwaarde, zijnde herbeleggingen van ontvangen onderpand uit hoofde van uitstaande derivaten.

Derivaten

Derivaten worden in de jaarrekening opgenomen tegen marktwaarde. Indien geen marktwaarde beschikbaar is, wordt de waarde bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen. Indien een derivatenpositie negatief is wordt het bedrag onder de schulden verantwoord.

7. Beleggingen voor risico deelnemers

De grondslagen voor de waardering van de beleggingen voor risico van deelnemers zijn gelijk aan die voor de beleggingen die voor risico van het pensioenfonds worden aangehouden.

8. Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

9. Liquide middelen

Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

10. Stichtingskapitaal en reserves

Het Minimaal Vereist Eigen Vermogen is vastgesteld conform artikel 11 van het Besluit Financieel Toetsingskader.

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actief-posten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderinggrondslagen in de balans zijn opgenomen.

De statutaire reserves en de overige wettelijke reserves die het pensioenfonds conform artikel 2:389 en artikel 2:390 BW vormt, blijken op grond van artikel 2:373 lid 1 BW afzonderlijk uit de balans.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden over de afgelopen 12 maanden.

11. Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

De voorziening voor pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds (VPV) wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (indexatie)-toezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de marktrente, waarvoor de actuele rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB wordt gebruikt.

De VPV komt volledig voor risico van het BPL. Er vindt geen herverzekering plaats van in de VPV verwerkte pensioenverplichtingen.

Bij de berekening van de VPV is uitgegaan van de op de balansdatum geldende pensioenregelingen en de opgebouwde en ingegane pensioenen. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of de opgebouwde pensioenen en ingegane pensioenen worden geïndexeerd. Alle per balansdatum doorgevoerde indexaties zijn in de berekening begrepen. Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met beroepsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt rekening gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De voor de VPV geldende technische grondslagen staan vermeld in paragraaf 9.1.

12. Voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers

Dit betreft de verplichtingen uit hoofde van de beschikbare-premieregeling voor deelnemers. Het beleggingsrisico ligt bij de deelnemers. De voorziening voor rekening en risico deelnemers is gewaardeerd volgens dezelfde grondslagen die gelden voor de waardering van de corresponderende beleggingen risico deelnemers.

13. Overige voorzieningen

Hieronder valt de voorziening kapitaaldekking FLP. Deze is opgenomen tegen de oorspronkelijke stortingen, inclusief het daarover toe te rekenen rendement.

14. Overige schulden en overlopende passiva

Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de schulden in de winst-en-verliesrekening als interestlast verwerkt.

3. Grondslagen voor bepaling van het resultaat

1. Algemeen

De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorzieningen pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

2. Premiebijdragen

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan deelnemers in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

3. Premiebijdragen risico deelnemers

Dit betreft ontvangen (vrijwillige spaar)bijdragen van deelnemers in het kader van de beschikbare (flexioen)premieregeling. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

4. Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardewijzigingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. (In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten. Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Beleggingskosten

Onder beleggingskosten worden de externe kosten verstaan die direct zijn afgerekend en niet zijn betaald via de beleggingsfondsen.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen e.d..

5. Beleggingsresultaten risico deelnemers

De grondslagen voor bepaling van het resultaat betreffende beleggingsresultaten risico deelnemers zijn gelijk aan de grondslagen voor bepaling van het resultaat betreffende beleggingsresultaten risico pensioenfonds.

6. Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan de pensioengerechtigden uitgekeerde bedragen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

7. Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

8. Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

De mutatie pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds betreft de wijzigingen in de waarde van de technische voorziening.

9. Mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

De mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers betreft de wijzigingen in de waarde van de technische voorziening voor risico deelnemers.

4. Beleggingen voor risico fonds

Bedragen (x 1.000 Euro)	Zakelijke waarden	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige	Totaal
Stand per 1 januari 2017	444.274	526.739	3.091	5.587	979.691
Aankopen	158.898	79.670	26.249	159.383	424.200
Verkopen	-182.652	-34.200	-51.459	-158.818	-427.128
Overige mutaties	-	-	-5.278	3.209	-2.069
Waardeontwikkeling	19.027	-7.387	30.841	-46	42.436
Stand per 31 december 2017	439.547	564.822	3.444	9.316	1.017.129
Aankopen	41.455	85.829	41.585	-	168.869
Verkopen	-103.117	-49.207	-29.255	-	-181.579
Overige mutaties	-	-	1.620	-270	1.350
Waardeontwikkeling	-27.731	414	-17.168	-3.183	-47.668
Stand per 31 december 2018	350.154	601.858	226	5.863	958.101

Het fonds baseert de financiële verslaglegging op de direct op de balans staande beleggingen. Het 'look-through' principe wordt uitsluitend toegepast in de risicoparagraaf.

Zakelijke waarden (x 1.000 Euro)	2018	2017
Private Equity aandelen	39.550	38.797
Beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde aandelenbeleggingsfondsen	310.604	400.750
Stand per 31 december	350.154	439.547

Vastrentende waarden (x 1.000 Euro)	2018	2017
Obligaties	-	-
Niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen	601.858	564.822
Stand per 31 december	601.858	564.822

Het pensioenfonds heeft in totaal € 0 (2017: € 0) aan aandelen uitgeleend. De onderliggende fondsen doen wel aan uitlening. Het pensioenfonds heeft in totaal € 0 (2017: € 0) aan vastrentende waarden uitgeleend.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per 31 december 2018:

Derivaten (x 1.000 Euro)	Contract-omvang	Activa	Passiva	Netto
Valutaderivaten	-1.394	226	-1.620	-1.394
Stand per 31 december	-1.394	226	-1.620	-1.394

Leningen aan loodsen (x 1.000 Euro)	2018	Aantal loodsen
Loodsen Noord	-	-
Loodsen IJmond	-	-
Loodsen Rijnmond	23	2
Loodsen Scheldemonden	-	-
Stand per 31 december	23	2

Leningen aan loodsen (x 1.000 Euro)	2018	2017
Stand per 1 januari	57	113
Aflossingen	-34	-57
Stand per 31 december	23	57

Leningen aan loodsen zijn persoonlijke leningen (kapitaal inbreng) die verstrekt zijn aan loodsen, die lid zijn van een van de maatschappen van registerloodsen. De leningen hebben een oorspronkelijke looptijd tot 1 december 1997 en kunnen stilzwijgend telkenmale voor 60 maanden worden verlengd. Indien de betreffende loods uit de associatie treedt is de lening direct opeisbaar. Vanaf 2006 is het ook mogelijk om de lopende lening tussentijds af te lossen. De rente is gelijk aan de eurobasisrente plus 2%-punt per 1 januari van elk jaar (2018: 5,45%).

Methodiek bepaling marktwaarde

Voor de meerderheid van de beleggingen van het pensioenfonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen (direct of afgeleid). Echter, bepaalde beleggingen zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingsmodellen en -technieken. Onderstaand een overzicht van de beleggingen, uitgesplitst naar methode van waardebeoordeling

2018 (x 1.000 Euro)	Genoteerde marktprijzen	Contante waarde berekening	Intrinsieke waarde berekening	Waardering o.b.v. modellen	Totaal
Zakelijke waarden	-	-	310.604	39.550	350.154
Vastrentende Waarden	-	-	601.858	-	601.858
Derivaten	-	-1.394	-	-	-1.394
Overige	-	-	8.087	-	8.087
Stand per 31 december	-	-1.394	920.549	39.550	958.705

2017 (x 1.000 Euro)	Genoteerde marktprijzen	Contante waarde berekening	Intrinsieke waarde berekening	Waardering o.b.v. modellen	Totaal
Zakelijke waarden	-	-	400.750	38.797	439.547
Vastrentende Waarden	-	-	564.822	-	564.822
Derivaten	-	3.444	-	-	3.444
Overige	-	-	8.486	-	8.486
Stand per 1 januari	-	3.444	974.889	38.797	1.016.299

5. Beleggingen voor risico deelnemers

Mutaties (x 1.000 Euro)	2018	2017
Stand per 1 januari	3.243	3.419
Stortingen	3	3
Onttrekkingen	-612	-296
Resultaat	-64	117
Stand per 31 december	2.570	3.243

De beleggingen - volgens de persoonlijke 'asset-mix' van de loodsen - van hun individuele deel van de pensioenopbouw worden op een aparte totaalrekening van het BPL bijgehouden. Per balansdatum zijn de totaalbedragen:

Categorieën (x 1.000 Euro)	2018	2017
Noord	182	185
IJmond	413	681
Rijnmond	973	1.177
Scheldemonden	581	721
FLP- gerechtigden	128	127
Overige (Verevenings flexioen)	293	352
Totaal	2.570	3.243

Ingedeeld in:	Aantal deelnemers	Waarde (in Euro's)
Mix 8	1	12
Mix 9	3	4
Mix 10	14	147
Mix 11	37	813
Mix 12	14	623
Mix 13	9	459
Vrije mix	14	512
Totaal	92	2.570

6. Vorderingen en overlopende activa

Bedragen (x 1.000 Euro)	2018	201
Te ontvangen dividendbelasting	-	-
Cash Collateral	1.220	-
Overige vorderingen en overlopende activa	0	42
Stand per 31 december	1.220	42

Alle overige vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

7. Liquide middelen

Bedragen (x 1.000 Euro)	2018	2017
ABN-AMRO Bank	669	548
Northern Trust	1.003	33
Stand per 31 december	1.672	581

De liquide middelen bestaan uit direct opeisbare kas- en banksaldi ultimo 2018.

8. Stichtingskapitaal en reserves

Stichtingskapitaal (x 1.000 Euro)	2018	2017
Minimaal Vereist Eigen Vermogen	39.703	39.858
Algemene reserve	2.010	61.449
Stand per 31 december	41.713	101.307

Minimaal Vereist Eigen Vermogen (x 1.000 Euro)	2018	2017
Stand per 1 januari	39.858	40.347
Mutatie Minimaal Vereist Eigen Vermogen	-155	-489
Stand per 31 december	39.703	39.858

Algemene reserve (x 1.000 Euro)	2018	2017
Stand per 1 januari	61.449	-7.589
Resultaatsbestemming	-59.712	69.038
Stand per 31 december	1.737	61.449

Minimaal Vereist Eigen Vermogen

Het Minimaal vereist eigen vermogen wordt berekend conform het Besluit Financieel Toetsingskader en bedraagt 4,4% van de voorziening pensioenverplichting en 1% van de voorziening voor risico deelnemers, te weten € 39.703.

Algemene reserve

De algemene reserve is bedoeld als extra waarborg om aan de verplichtingen te kunnen blijven voldoen. Het saldo van de algemene reserve van € 2.010 en het Minimaal Vereist Eigen Vermogen van € 39.703, te weten € 41.713 ligt lager dan het (strategisch) vereist eigen vermogen van € 168.237 per 31-12-2018 (is 18,5% van de voorziening pensioenverplichting).

Ontwikkeling dekkingsgraad

In procenten	Actuele dekkingsgraad	Beleidsdekkingsgraad
Eind 2018	104,6%	110,1%
Begin 2018	111,2%	108,6%

Minimaal Vereist Eigen Vermogen

Het Minimaal vereist eigen vermogen wordt berekend conform het Besluit Financieel Toetsingskader en bedraagt 4,4% van de voorziening pensioenverplichting, te weten € 39.703.000.

Herstelplan

Per 1 april 2018 is een herstelplan ingediend naar de situatie eind 2017.

Uit dit herstelplan blijkt dat het BPL binnen 4 jaar (gemeten vanaf 1 januari 2018) een beleidsdekkingsgraad heeft die minimaal gelijk is aan vereist eigen vermogen. Dit is binnen de gekozen hersteltermijn van tien jaar. Hierdoor was er in 2018 geen korting van pensioenaanspraken en -rechten nodig. Uitgaande van de in het herstelplan gehanteerde veronderstellingen is naar verwachting vanaf 1 januari 2019 gedeeltelijke toeslagverlening mogelijk.

T.a.v. het herstelplan is verder nog het volgende geconcludeerd:

- De premie draagt negatief bij aan herstel van de dekkingsgraad. Dit komt omdat de premie wordt gedempt op basis van verwacht rendement. De premiedekkkingsgraad blijft achter op de dekkingsgraad, waardoor de premie negatief bijdraagt aan de dekkingsgraad. Als gevolg van de extra premie in 2018, zien we dat voor het jaar 2018 de negatieve bijdrage kleiner is dan in andere jaren.
- Het herstelplan is gebaseerd op de aannames zoals voorgeschreven door DNB. Hierin is onder andere sprake van een verwachte stijging van de rente en wordt er geen rekening gehouden met de verwachte daling of stijging van de UFR. De rentetermijnstructuren voor de komende jaren worden namelijk afgeleid van de forward rentes uit de DNB rentetermijnstructuur per 31 december 2017.

Op 1 april 2019 is een nieuw herstelplan ingediend naar de situatie eind 2018.

In 2018 is de actuele dekkingsgraad is gedaald van 111,2% naar 104,6%. De beleidsdekkingsgraad bedraagt eind 2018 110,1% (was eind 2017 108,6%).

Uit het nieuwe herstelplan blijkt dat het BPL binnen 6 jaar (gemeten vanaf 1 januari 2019) een beleidsdekkingsgraad heeft die minimaal gelijk is aan vereist eigen vermogen.

9. Technische voorzieningen

9.1: Grondslagen voorziening pensioenverplichtingen risico fonds

Technische grondslagen voorziening pensioenverplichtingen pensioenfonds ultimo 2018 in vergelijking met ultimo 2017

	Ultimo 2018	Ultimo 2017
Overlevingstafel	Prognosetafel AG2018, startjaar 2019.	Prognosetafel AG2016, Startjaar 2018
Ervaringssterfte	Fondsspecifiek (WO/HBO 2016).	Fondsspecifiek (WO/HBO 2016).
Interest	DNB rentetermijnstructuur per 31 december 2018.	DNB rentetermijnstructuur per 31 december 2017
Kostenopslagen	1,75% voor excassokosten	1,75% voor excassokosten
Partnersysteem	Onbepaald man/vrouw	Onbepaald man/vrouw
Gehuwdheidsfrequenties	100% tot de pensioenleeftijd, daarna bepaalde partner systeem	100% tot de pensioenleeftijd, daarna bepaalde partner systeem
Leeftijdsverschil man -/- vrouw	3 jaar.	3 jaar.
Vaststelling leeftijd	Werkelijke leeftijd	Werkelijke leeftijd
Uitkeringen	Continu	Continu
Uitkering van wezenpensioen	Tot 21 jaar. Indien conform reglement recht op wezenpensioen blijft bestaan na leeftijd 21 tot 27.	Tot 21 jaar. Indien conform reglement recht op wezenpensioen blijft bestaan na leeftijd 21 tot 27.
Eindleeftijd AO pensioen	Tot 60 jaar	Tot 60 jaar
Uitruilfactoren	Sekseneutraal, vastgesteld o.b.v. de grondslagen van het fonds.	Sekseneutraal, vastgesteld o.b.v. de grondslagen van het fonds.

Technische grondslagen kostendekkende premie en verloop technische voorziening in 2018

Overlevingstafel	Prognosetafel AG2016, startjaar 2018.
Ervaringssterfte	Fondsspecifiek (WO/HBO 2016, zie tabel blz. 65).
Interest	DNB rentetermijnstructuur per 31 december 2017.
Aannames voor verwacht rendement in bruto verwachrendementscurve voor gedempte kostendekkende premie	
Vastrentende waarden	DNB rentetermijnstructuur per 30 september 2015
<u>Meetkundig rendement (na afslag voor kosten)</u>	
Aandelen	5,5%
Niet beursgenoteerd vastgoed	5,2%
Private Equity	7,25%
Afslag voor toeslagverlening bij gedempte kostendekkende premie	Voor de afslag op de bruto rendementscurve is een afslag ter grootte van de looninflatie gehanteerd, waarbij rekening is gehouden met het ingroeipad voor de looninflatie zoals gepubliceerd door DNB voor Q4 van 2015.
Solvabiliteitsopslag	20,8%
Opslag voor excassokosten	1,75%
Opslag in de premie	146.000 (in Euro's)
Partnerfrequenties en wezenpensioen	100% tot de pensioenleeftijd, daarna bepaalde partner systeem. Er wordt rekening gehouden met wezenpensioen op opbouwbasis.

Fondsspecifieke ervaringssterfte WO/HBO 2016 (Hoofdverzekerde = medeverzekerde)

Leeftijd	Man	Vrouw	Leeftijd	Man	Vrouw
< 25	0,619	0,670	65	0,676	0,654
30	0,619	0,670	70	0,695	0,649
35	0,619	0,670	75	0,714	0,644
40	0,619	0,670	80	0,734	0,639
45	0,619	0,670	85	0,753	0,634
50	0,619	0,670	90	0,772	0,628
55	0,638	0,664	95	0,886	0,814
60	0,657	0,659	>100	1,000	1,000

9.2: Voorziening pensioenverplichtingen naar categorieën

Voorziening pensioenverplichtingen naar categorieën (x 1.000 Euro)	2018	2017
Actieve deelnemers	302.968	301.582
Arbeidsongeschikte deelnemers	15.739	7.623
Gewezen deelnemers	2.960	3.661
Pensioengerechtigden	586.113	589.053
Schadereserve Zieken	187	3.217
Totaal technische voorzieningen voor risico fonds	907.967	905.136
Technische voorzieningen voor risico deelnemers	2.570	3.243
Overige voorzieningen	84	84
Totale technische voorzieningen	910.621	908.463
Voorziening kapitaaldekking FLP	8.633	9.036
Totaal	919.254	917.499

In aantallen	2018	2017
Per groep risico fonds:		
• Deelnemers	438	445
• Arbeidsongeschikten	8	4
• Gewezen deelnemers	8	8
• Pensioengerechtigden (incl. ex-partners met ingegaan pensioen)	821	818
Totaal	1.275	1.275
Per groep risico deelnemers:		
• Deelnemers	1	1
• Gewezen deelnemers	92	103
Totaal	93	104

9.3: Verloop technische voorzieningen

	2018	2017
Technische voorzieningen voor risico fonds begin boekjaar	905.136	937.500
Benodigde interest	-2.327	-2.019
Wijziging rentetermijnstructuur	34.569	-10.450
Actuarieel benodigd voor pensioenopbouw	11.343	12.102
Inkomende waardeoverdrachten	213	351
Uitgaande waardeoverdrachten	0	0
Flexioen	659	247
Uitkeringen (inclusief afkopen)	-35.085	-34.185
Vrijgevallen voor kosten	-614	-513
Arbeidsongeschiktheid	3.653	781
Schadereserve zieken	-3.034	1.520
Overlijden	-1.531	-2.949
Wijziging actuariële grondslagen	-6.623	0
Wijziging pensioenregeling	0	2.597
Toeslagverlening (0,15%)	1.341	0
Overige mutaties en correcties	267	154
Technische voorzieningen voor risico fonds einde boekjaar	909.985	907.153

9.4: Schadereserve zieken

In het verloopoverzicht van de technische voorzieningen is een mutatie schadereserve zieken opgenomen van 3.064. In onderstaande tabel is een nadere uitsplitsing van dit bedrag opgenomen. Tevens blijkt uit onderstaande tabel de totale reservering ultimo boekjaar, rekening houdend met overige mutaties welke toegerekend behoren te worden aan de schadereserve zieken.

Schadereserve zieken (x 1.000 Euro)	2018	2017
Schadereserve zieken begin boekjaar	3.217	1.758
Opvoer schadereserve nieuwe zieken	183	1.130
Opvoer schadereserve bestaande zieken (verstrijken wachttijd)	378	1.271
Vrijval schadereserve zieken	-3.595	-881
Mutatie schadereserve zieken	-3.034	1.520
Wijziging rentetermijnstructuur	5	-21
Verhoging pensioenrichtleeftijd van 67 jaar naar 68 jaar	-1	-42
Verhoging excasso opslag van 1,5% naar 1,75%	0	8
Overige mutaties	0	-6
Stand per 31 december	187	3.217

9.5: Overige voorzieningen

Overige voorzieningen (x 1.000 Euro)	2018	2017
Stand per 1 januari	84	84
Stortingen	0	0
Onttrekkingen	0	0
Stand per 31 december	84	84

De overige voorzieningen betreft de door het pensioenfonds overgenomen verplichting van de NLBV voor de betaling van een FLP uitkering na 2018. Ultimo 2018 is de waarde van de overige voorziening naar verwachting nog steeds toereikend.

10. Voorziening voor risico deelnemers

Voorziening voor risico deelnemers (x 1.000 Euro)	2018	2017
Stand per 1 januari	3.243	3.419
Spaarbijdragen	0	0
Stortingen	3	3
Beleggingsopbrengsten	-64	117
Overgenomen pensioenverplichtingen	0	0
Uitkeringen	-612	-296
Stand per 31 december	2.570	3.243

De voorziening voor risico deelnemers is gelijk aan de waarde van de beleggingen voor rekening risico deelnemers.

11. Overige voorzieningen

Voorziening kapitaaldekking FLP (x 1.000 Euro)	2018	2017
Stand per 1 januari	9.036	9.633
Onttrekking loodsen	-235	-1.060
Rendement	-168	491
Uitruil	0	-28
Stand per 31 december	8.633	9.036

Vanaf 2014 zijn door de NLBV geen stortingen meer gedaan en worden de lopende uitkeringen en kosten ten laste gebracht van de voorziening. Per 31 december 2018 bedraagt de kortlopende voorziening kapitaaldekking FLP € 8.633.443 welke in 2019 afloopt.

Op 15 april 2019 heeft een ex-registerloods een dagvaarding gezonden omdat hij van mening is dat zijn FLP uitkering, die hij in de periode 1999-2009 ontvangen heeft, ten onrechte is verminderd met het bedrag van zijn WAZ-uitkering. Over deze zaak is eerder gecorrespondeerd namens betrokkene en BPL in de periode 2011-2015. BPL heeft de eisen daarbij steeds afgewezen. Vanwege het feit dat er geen correspondentie meer volgde in 2015 e.v. werd aangenomen dat de zaak hiermee was afgedaan. Echter de betrokkene heeft in juni 2018 aangekondigd tot een dagvaarding te willen overgaan en heeft hieraan op 15 april 2019 uitvoering gegeven. BPL is van mening dat de gestelde eis niet terecht is en zal hier verweer tegen voeren. Indien de eis zou worden toegekend dient aan betrokkene alsnog een bedrag aan FLP nabetaald te worden die dan ten laste komt van de voorziening kapitaaldekking FLP.

12. Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva (x 1.000 Euro)	2018	2017
Rekening-courant loodsenorganisaties	-	-
Crediteuren	-	38
Af te dragen loonbelasting en sociale lasten	631	1.162
Te betalen actuariskosten	43	30
Te betalen bewaarloon	32	33
Derivaten met een negatieve waarde	1.620	-
Cash Collateral*	-	830
Overige schulden en overlopende passiva	293	153
Stand per 31 december	2.619	2.246

Alle overige schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

* Ter dekking van de waarde van de derivatenposities heeft het fonds onderpanden ontvangen in de vorm van contanten. Deze onderpanden kunnen bij verkoop of waardedaling van de posities worden teruggevraagd door de tegenpartij.

13. Risicobeheer

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de verschillende financiële risico's die het fonds loopt en de beheersing daarvan. Dit is een aanvulling op het hoofdstuk risicobeleid.

Solvabiliteitstoets (bedragen x 1.000 Euro)

- *Basisgegevens*

In onderstaande tabellen zijn de voor de vaststelling van het Vereist Eigen Vermogen gehanteerde gegevens weergegeven. De strategische mix 2018 is als basis genomen voor het strategisch Vereist Eigen Vermogen.

Beleggingsmix per 31-12-2018 (in procenten)	Feitelijk	Strategisch
Aandelen ontwikkelde markten	26,8	28,0
Niet-beursgenoteerde aandelen (private Equity)	4,1	5,0
Aandelen opkomende markten	4,0	4,5
Vastgoed, beursgenoteerd	1,4	0,0
Vastgoed, niet-beursgenoteerd	0,0	0,0
Grondstoffen	0,0	0,0
Staatsobligaties + swaps	24,5	25,0
Bedrijfsobligaties (inclusief high yield obligaties en emerging market debt)	34,0	37,5
Liquide middelen (inclusief de posities in valutaderivaten)	4,1	0,0
Overig	1,1	0,0
Totaal	100,0	100,0

- *Berekening*

In het standaard model wordt de evenwichtssituatie van het BPL vastgesteld door middel van een iteratief proces, waarbij het Vereist Eigen Vermogen gelijk wordt gesteld aan de zogenaamde wortelformule:

$$\sqrt{(S_1^2 + S_2^2 + 2 \cdot 0,4 \cdot S_1 (S_2 + S_5) + 2 \cdot 0,5 \cdot S_2 S_5 + S_3^2 + S_4^2 + S_5^2 + S_6^2 + S_7^2 + S_8^2 + S_9^2 + S_{10}^2)}$$

Hierbij staat:

- S_1 voor het renterisico
- S_2 voor het risico zakelijke waarden
- S_3 voor het valutarisico
- S_4 voor het grondstoffenrisico
- S_5 voor het kredietrisico
- S_6 voor het verzekeringstechnisch risico
- S_7 voor het liquiditeitsrisico
- S_8 voor het concentratierisico
- S_9 voor het operationeel risico
- S_{10} voor het actief beheer risico

In het standaardmodel geldt dat het liquiditeitsrisico (S_7), het concentratierisico (S_8) en het operationeel risico (S_9) 0% bedraagt.

Het fonds heeft vastgesteld dat er geen reden is om af te wijken van het standaard model voor het VEV. Het standaardmodel van het VEV past voldoende bij het risicoprofiel van het BPL.

In het navolgende worden de diverse risico's vastgesteld.

S₁, renterisico

In de onderstaande tabel is de waarde­stijging van de voorziening en beleggingen weergegeven, die volgt wanneer de in de standaardmethode beschreven schokken op de rentetermijnstructuur worden toegepast. Hierbij is uitgegaan van de kasstroom van zowel de beleggingen als de verplichtingen.

Renterisico per 31 december 2018

Gevolgen rentedaling	Feitelijk	Strategisch
Toename technische voorziening (UFR)	51.149	51.149
Toename vastrentende waarden	15.102	16.251
S₁, Resultaat	36.047	34.898

S₂, risico zakelijke waarden

In de onderstaande tabel is het totale risico voor zakelijke waarden weergegeven.

Risico zakelijke waarden per 31 december 2018

Categorie	Daling	Feitelijk	Strategisch
Aandelen ontwikkelde markten	30,0%	86.652	90.406
Niet-beursgenoteerde aandelen (Private Equity)	40,0%	17.814	21.525
Aandelen opkomende markten	40,0%	17.194	19.374
Beursgenoteerd vastgoed	30,0%	4.630	0
Niet-beursgenoteerd vastgoed	15,0%	0	0
S₂, Resultaat	-	119.156	123.221

S₃, valutarisico

In de onderstaande tabel is het totale valutarisico weergegeven. Hierbij is uitgegaan van een valuta exposure op de totale beleggingen. Voor het strategische valutarisico is de strategische afdekking gehanteerd zoals opgenomen in het beleggingsplan 2019.

De daling is vastgesteld op basis van de voorgeschreven methodiek van DNB, waarbij correlatie mag worden meegenomen tussen de verschillende valuta exposures. Daarnaast wordt onderscheid gemaakt tussen valuta uit ontwikkelde en opkomende landen door een schok van respectievelijk 20% en 35% te hanteren. Per saldo komt het voorgenoemde neer op een daling van circa 19,4% over de totale vreemde valuta exposure. Voor het strategisch beleid is aangesloten op de kwartaalstaten eind 2018 met een correctie voor het USD-­risico.

Valutarisico per 31 december 2018

	Daling	Feitelijk	Strategisch
S₃, Resultaat valutarisico	19,4%	23.754	36.763

S₄, grondstoffenrisico

Het fonds belegt niet in grondstoffen, derhalve is S₄ gelijk aan 0.

S₅, kredietrisico

Het kredietrisico wordt vastgesteld door de daling van de waarde van de bedrijfsobligaties vast te stellen als gevolg van de toename van de credit spread. Deze toename in de credit spread is afhankelijk van de rating. In de onderstaande tabel is de waardedaling als gevolg van de veronderstelde toegenomen creditspread weergegeven.

	Stijging	Feitelijk	Strategisch
S₅, Resultaat kredietrisico	0,8%	33.525	33.100

S₆, verzekeringstechnisch risico

Het verzekeringstechnisch risico is vastgesteld conform de handreiking van DNB.

Hierbij is de volgende onderverdeling aangehouden:

Verzekeringstechnisch risico per 31 december 2018

	Aantal	VPV gewogen leeftijd	VPV
Alleen levenslang pensioen	151	68,3	57.506
PP o.b.v. opgebouwd OP, opbouw	686	68,1	547.306
PP o.b.v. uitzicht OP, opbouw	438	49,9	303.155
PP o.b.v. opgebouwd OP, risico	0	0	0
PP o.b.v. uitzicht OP, risico	0	0	0
Totaal	1.275	59,9	907.967

	Feitelijk	Strategisch
S₆, Resultaat verzekeringstechnisch risico	30.255	30.255

S₁₀, Actief beheer risico

Het actief beheer risico is vastgesteld conform de handreiking van DNB.

In de onderstaande tabel is de waardedaling als gevolg van de veronderstelde tracking error en bijbehorende kosten weergegeven.

Actief beheer risico per 31 december 2018

	Feitelijk	Strategisch
S₁₀, Resultaat actief beheer risico	8.698	9.394

Resultaat Vereist Eigen Vermogen

Het VEV ultimo 2018 bedraagt 18,5% op basis van het strategische beleggingsbeleid en 17,9% op basis van de feitelijke beleggingsmix per 31 december 2018 en bestaat uit de volgende componenten:

Vereist Eigen Vermogen per 31 december 2018

	Feitelijk	Strategisch
S ₁ renterisico	36.047	34.898
S ₂ risico zakelijke waarden	119.156	123.221
S ₃ valutarisico	23.754	36.763
S ₄ grondstoffenrisico	0	0
S ₅ kredietrisico	33.525	33.100
S ₆ verzekeringstechnisch risico	30.255	30.255
S ₁₀ actief beheer risico	8.698	9.394
<i>Diversificatie</i>	-88.418	-99.420
Totaal, rekening houdend met de wortelformule	163.017	168.211
Gespaarde kapitaal	2.570	2.570
Resultaat	26	26
Voorziening	910.621	910.621
Vereist eigen vermogen	17,9%	18,5%

Beleggingsrisico

Het BPL voldoet aan de eisen die de Wet verplichte beroepspensioenregeling stelt aan beleggingen.

De risicobeheersing bestaat uit de kaders die volgen uit het Asset Liability Management (ALM) model. Hier wordt de verdeling tussen zakelijke en vastrentende waarden gekozen die past bij het karakter van het BPL. Tevens wordt dan bezien welke risico's het fonds wil uitsluiten of beperken (de-risiken). Dit resulteert in vaststelling van de strategische benchmark en de opstelling van de beleggingsrichtlijnen van het BPL. Op basis van de richtlijnen zal de vermogensbeheerder overgaan tot implementatie van de portefeuille. De resultaten van beleggingen worden gemonitord op basis van periodieke rapportages.

De bepaling van de strategische benchmark wordt minimaal eenmaal per jaar opnieuw bezien.

Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de portefeuille vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen veranderen als gevolg van ongunstige veranderingen in de marktrente. Maatstaf voor het meten van rentegevoeligheid is de duration. De duration is de gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren van de kasstromen.

Modified duration	2018	2017
Vastrentende waarden (zonder derivaten)	5,5	6,9
Vastrentende waarden (met derivaten)	8,4	12,0
Totale beleggingen	5,3	6,7
(Nominale) pensioenverplichtingen	16,6	16,5

Bij de berekening van de modified duration van de totale beleggingen is aan equities en private equity een duration van "0" toegekend.

Het BPL heeft het renterisico eind 2018 strategisch voor 30 of 40% (op basis van markrente) afgedekt door gebruikmaking van investmentgrade bedrijfsobligaties, Nederlandse Woninghypotheken, Euro Staatsobligaties (AAA en AA) en swaps.

Obligaties naar looptijd (x 1.000 Euro)	2018	2017
Resterende looptijd ≤ 1 jaar	202.833	194.080
Resterende looptijd > 1 jaar en < 5 jaar	101.853	65.914
Resterende looptijd ≥ 5 jaar	264.808	273.165
Stand per 31 december	569.493	533.159

Valutarisico

In de portefeuille worden de valuta-exposure in US Dollar (USD), Japanse Yen (JPY), Britse Pond (GBP) en de Zwitserse Frank (CHF) voor 100% afgedekt naar de euro op basis van de benchmarkexposure.

Het resterende valutarisico in overige valuta's wordt niet afgedekt naar de euro. De afdekking van de genoemde valuta's geschiedt met behulp van valutatermijncontracten met een looptijd van 1 maand.

Eind 2018 wordt er voor circa 35,6% (2017: 43,1%) van de beleggingsportefeuille belegd buiten de euro zone, met name in de USD. Hiervan is 68,4% (2017: 68,3%) afgedekt naar de euro. De waarde van de per het einde van het verslagjaar uitstaande valutatermijncontracten bedroeg € 1,4 miljoen positief (2017: € 3,4 miljoen positief).

De valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten eind 2018 (x 1.000 Euro)	Voor afdekking	Valuta-derivaten	Nettopositie (na)
USD	166.921	-168.115	-1.194
Britse Pond	22.990	-28.234	-5.244
Japanse Yen	22.861	-24.196	-1.335
Overige	12.946	-14.918	-1.971

Prijsrisico

Prijsrisico is het risico dat door de ontwikkeling van marktprijzen waardewijzigingen plaatsvinden. Het prijsrisico wordt gedempt door spreiding binnen de portefeuille (diversificatie). Het prijsrisico kan ook afgedekt worden door gebruik te maken van afgeleide financiële instrumenten (derivaten), zoals opties en futures.

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het fonds. Er wordt door de vermogensbeheerder enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementsysteem functioneert. Posities van het BPL worden adequaat afgedekt door onderpand. Monitoring van dit risico vindt plaats door regelmatig te kijken naar de partijen met wie het BPL zaken doet en de daaraan verbonden risico's in kaart te brengen. Zo kan het BPL, waar nodig, tijdig actie ondernemen.

De verdeling* van de beleggingen naar sector

In procenten	2018	2017
Overheidsinstellingen	28,1	22,1
Financiële instellingen	14,5	17,3
Handels- en industriële bedrijven	57,4	60,6
Stand per 31 december	100	100

* De doorkijk geldt niet voor beleggingen in private equity, swaps en liquiditeiten.

De verdeling* van de beleggingen naar regio

In procenten	2018	2017
Mature markets	87,3	90,2
BRIC-landen	2,7	3,0
Andere opkomende markten	10,0	4,8
Andere	0,0	2,1
Stand per 31 december	100	100

* De doorkijk geldt niet voor beleggingen in private equity, swaps en liquiditeiten.

Verdeling vastrentende waarden (x 1.000 Euro)	2018	2017
AAA	223.612	138.390
AA	22.430	52.160
A	54.378	64.302
BBB	104.719	35.388
Lager dan BBB	59.120	126.211
Geen rating	105.234	116.708
Stand per 31 december	569.493	533.159

Bron: S&P, Moody's, Fitch (in volgorde van beschikbaarheid).

Concentratierisico

BPL hanteert bij beleggen een verdeling over verschillende assetcategorieën en vervolgens worden de beleggingen verdeeld over verschillende fondsen die bepaalde limieten aanhouden. Op deze wijze wordt het concentratierisico binnen verantwoorde grenzen gehouden.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van het BPL niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

Specifieke financiële instrumenten (derivaten)

Voor zover dat binnen de grenzen van het beleggingsbeleid van het BPL past maakt het fonds ook gebruik van financiële derivaten, voornamelijk bij het afdekken van het marktrisico. Het gebruik van derivaten brengt in veel gevallen kredietrisico met zich mee (het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen). Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met goed te boek staande partijen en te werken met onderpand.

Liquiditeitsrisico

In het verslagjaar waren de inkomende gelden lager dan het totaal van de betalingen (uitkeringen en kosten), waardoor elk maand beleggingen te gelde moesten worden gemaakt.

Beleggingsrisico alternatieve beleggingen

Het BPL belegt strategisch 5% van de totale beleggingen in private equity. Het risico wordt beperkt door niet rechtstreeks in ondernemingen te beleggen maar in vijf "fund of funds".

Verzekeringstechnische risico's (actuariële risico's)

De actuariële risico's zijn het langlevens-, overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico.

Langlevensrisico

Het fonds hanteert de Prognosetafel AG2018. Bij het vaststellen van de voorziening wordt rekening gehouden met de fondsspecifieke sterftekansen door leeftijdsafhankelijke correctiefactoren te hanteren.

Overlijdens- en het arbeidsongeschiktheidsrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor het fonds geen voorzieningen heeft getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een beroepsongeschiktheidspensioen ('schadereserve'). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien.

Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico op stop-loss basis herverzekerd bij een externe, onder toezicht van DNB staande verzekeringsmaatschappij. Het eigen behoud is 125% van de premie bij volledige herverzekering. Deze verzekering expireert eind 2019.

Nieuwe ALM-studie

Het BPL heeft in 2018 een ALM-studie uitgevoerd waarin het strategisch beleggingsbeleid is onderzocht. Er is onderzocht of het huidige beleggingsbeleid voldoende robuust is en of voldaan kan worden aan de ambities en risicohouding van het fonds.

Het fonds heeft aan de hand van genoemde ALM-studie beleidskeuzes gemaakt ten aanzien van

- de strategische portefeuille en
- de mate van renteafdekking.

Besloten is het risicoprofiel van de portefeuille te verlagen door de allocatie naar zakelijke waarden met 5%-punt te verlagen van 42,5% naar 37,5%. De vrije ruimte komt ten gunste van de allocatie naar vastrentende waarden. Tevens is besloten om de dynamische staffel voor de renteafdekking van het fonds uit te breiden voor dekkingsgraden boven 115%.

Operationeel risico

De operationele risico's zijn de risico's van onder andere een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, het opstellen van onjuiste rapportages en fraude. Het BPL beheerst deze risico's door het stellen van eisen aan de eigen organisatie, uitgebreid beschreven in de ABTN, en aan andere organisaties, waarmee het BPL zaken doet. Overeenkomsten met andere organisaties worden periodiek geëvalueerd.

Bij uitbesteding worden de richtlijnen van De Nederlandsche Bank in acht genomen.

14. Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Commitments Private Equity

In onderstaande tabel staan de per 31-12-2018 nog openstaande commitments:

PE-Fondsen (bedragen in Euro's)	Commitment		Opgeroepen (Capital Calls)	Restant Commitment
	Aangegaan	Bedrag		
Robeco Inst. European Private Equity Fund I *	29-4-2003	20.000.000	13.601.802	6.398.198
Robeco Inst. European Private Equity Fund II	25-2-2005	16.000.000	16.000.000	0
Robeco Clean Tech Private Equity II	22-12-2006	12.000.000	12.000.000	0
Robeco Responsible Private Equity II	26-5-2009	20.000.000	20.000.000	0
Robeco SAM European Mid-Market IV **	4-6-2015	20.000.000	11.042.555	8.957.445

* Per ultimo boekjaar in liquidatie.

** Betreft een secundaire positie aangekocht in 2016.

15. Beleggingsopbrengsten risico pensioenfondsen

Bedragen (x 1.000 Euro)	2018	2017
Interest, dividend, etc. (direct)	10.066	17.347
Koersresultaten (indirect)	-44.648	42.436
Beleggingskosten	-1.723	-2.077
Overige beleggingsopbrengsten	1.709	1.929
Totaal	-34.596	59.635

Koersresultaten (indirect) (x 1.000 Euro)

	2018	2017
Gerealiseerd beleggingsopbrengst	112	73.897
Ongerealiseerd beleggingsopbrengst	-44.760	-31.461
Totaal	-44.648	42.436

Beleggingskosten (x 1.000 Euro)

	2018	2017
Fiduciaire kosten en managersfee	854	1.316
Northern Trust (bewaarloon, FTK rapportage en accounting)	140	132
Beleggingsadvieskosten S&V	80	73
Algemene kosten vermogensbeheer	649	556
Totaal	1.723	2.077

De uitsplitsing van de beleggingskosten over de verschillende beleggingscategorieën is als volgt:

	2018	2017
Zakelijke waarden	1.040	1.228
Vastrentende waarden	660	814
Vastgoed beleggingen	14	14
Overige beleggingen	9	21
Totaal	1.723	2.077

	2018	2017
Beheerskosten	1.723	2.077
Performance fee	-	-
Transactiekosten	-	-
Totaal	1.723	2.077

Overige beleggingsopbrengsten (x 1.000 Euro)

	2018	2017
Rente lening loodsen	1	48
Korting op vermogensbeheerskosten	1.708	1.881
Totaal	1.709	1.929

16. Bijdragen van loodsen (x 1.000 Euro)

	2018	2017
Premies registerloodsen	12.727	11.092
Premies van FLP gerechtigden	36	40
Totaal premies	12.763	11.132
Mutatie voorziening flexioenspaarregeling	-673	-176
Flexioen ontvangsten	612	321
Inkomende waardeoverdrachten	202	439
Totaal	12.904	11.716

Premies	2018	2017
Ontvangen premie	12.763	11.132
Gedempte kostendeekkende premie	10.854	11.167
Zuivere kostendeekkende premie	15.437	16.317

Samenstelling kostendeekkende premie	Zuiver	Gedempt
Actuarieel benodigd voor inkoop nieuwe aanspraken	11.326	5.003
Risico premie overlijden	521	356
Risicopremie AOP	811	811
Opslag voor vereist vermogen	2.633	1.283
Opslag voor uitvoeringskosten	204	146
Resultaat op kosten	0	3.225
Totale kostendeekkende premie	15.437	10.854

Over het boekjaar 2018 is in totaal € 12.939.732 aan premie ontvangen (exclusief flexioenpremie). De feitelijk ontvangen premie is hoger dan de gedempte kostendeekkende premie maar lager dan de zuiver kostendeekkende premie.

17. Pensioenuitkeringen (x 1.000 Euro)

Bedragen	2018	2017
Pensioenuitkeringen FLP	294	1.064
Ouderdomspensioen	30.202	29.908
Nabestaandenpensioen	2.714	2.463
Wezenpensioen	51	51
Arbeidsongeschiktheidspensioen	441	203
Uitkering ANW-hiaat	144	125
Flexioenuitkering	824	767
Bijzonder nabestaandenpensioen	461	402
Uitkering 30+ regeling	241	221
Totaal	35.372	35.204

18. Pensioenbeheer (x 1.000 Euro)

	2018	2017
1. Management/secretariaat	115	105
2. Advieskosten actuaris	42	40
3. Jaarwerk actuaris	37	37
4. Certificering	0	3
5. Projectkosten	12	42
6. (Juridische) advieskosten	33	45
7. Drukwerk/publicatie	11	14
8. Accountant	19	21
9. Huisvestings- en kantoorkosten	22	22
10. Automatiseringskosten	4	4
11. Kosten financiële administratie	37	36
12. Deelnemersadministratie	177	164
13. De Nederlandsche Bank	13	12
14. Bestuurskosten	132	76
15. Scholing bestuur	32	30
16. Verantwoordingsorgaan en visitatiecommissie	28	23
17. Diverse kosten	5	9
Totaal	719	683

Toelichting

1. Stijging komt door parttime inzet externe bestuursondersteuning.
2. De hoogte van deze post is afhankelijk van de mate van ondersteuning aan het AB en DB en de gevraagde adviezen en kan daarom van jaar tot jaar verschillen.
5. Onder de projectkosten zijn opgenomen de kosten voor Risicomanagement.
6. De hoogte van deze post is afhankelijk van de mate van ondersteuning aan het AB en DB en de gevraagde adviezen en kan daarom van jaar tot jaar verschillen.
8. Betreft alleen de kosten voor controle van de jaarrekening en de jaarstaten.
Geen advieskosten.
12. Dit zijn de kosten van de deelnemers- en uitkeringenadministratie. In 2018 zijn extra kosten gemaakt voor de verwerkingen wijziging eindleeftijd TPP (circa 13k) en verwerkingen van de inhaalindexatie op individueel niveau in de deelnemersadministratie (circa 2k).
14. Onder deze post vallen de kosten voor AB- en DB-vergaderingen (vacatievergoeding, reiskosten en overige kosten). Deze post is onder andere hoger doordat in 2018 kosten voor werkgroepen onder bestuurskosten vielen die in 2017 onder 'projectkosten' verantwoord zijn (circa 13k), extra vacatiekosten wegens zoektocht nieuwe pensioenuitvoerder (circa 12k) en in 2018 is een nieuw, extra bestuurslid aangetreden (circa 8k).
15. Onder deze post vallen de kosten van het opleidingsinstituut plus de vacatievergoeding en reiskosten voor scholingsdagen.
17. Onder de diverse kosten vallen onder andere de kosten van de gecombineerde bestuurders- en beroepsaansprakelijkheidsverzekering.

In het boekjaar zijn de volgende bedragen aan accountants-honoraria ten laste van het resultaat gebracht:

Bedragen (x 1.000 Euro)	2018	2017
Controle van de jaarrekening	38	38
Andere controle werkzaamheden	3	-
Fiscale advisering	2	19
Andere niet-controlediensten	-	1
Totaal	43	58

19. Mutatie balanspost voorziening pensioenverplichtingen

	2018	2017
Technische voorzieningen voor risico fonds begin boekjaar	905.136	937.500
Benodigde interest	-2.327	-2.019
Wijziging rentetermijnstructuur	34.569	-10.450
Actuarieel benodigd voor pensioenopbouw	11.343	12.102
Inkomende waardeoverdrachten	213	351
Uitgaande waardeoverdrachten	0	0
Flexioen	659	247
Uitkeringen (inclusief afkopen)	-35.085	-34.185
Vrijgevallen voor kosten	-614	-513
Arbeidsongeschiktheid	3.653	781
Schadereserve zieken	-3.034	1.520
Overlijden	-1.531	-2.949
Wijziging actuariële grondslagen	-6.623	0
Wijziging pensioenregeling	0	2.597
Toeslagverlening (0,15%)	1.341	0
Overige mutaties en correcties	267	154
Technische voorzieningen voor risico fonds einde boekjaar	907.967	905.136

19.1 Mutatie balanspost schadereserve zieken

Schadereserve zieken (x 1.000 Euro)	2018	2017
Schadereserve zieken begin boekjaar	3.217	1.758
Opvoer schadereserve nieuwe zieken	183	1.130
Opvoer schadereserve bestaande zieken (verstrijken wachttijd)	378	1.271
Vrijval schadereserve zieken	-3.595	-881
Mutatie schadereserve zieken	-3.034	1.520
Wijziging rentetermijnstructuur	5	-21
Verhoging pensioenrichtleeftijd van 67 jaar naar 68 jaar	-1	0
Verhoging excasso opslag van 1,5% naar 1,75%	0	-34
Overige mutaties	0	-6
Totaal	187	3.217

20. Mutatie balanspost overige voorzieningen

(x 1.000 Euro)	2018	2017
Overgenomen FLP verplichting	0	0
Totaal	0	0

21. Mutatie balanspost voorziening voor rekening en risico deelnemers

(x 1.000 Euro)	2018	2017
Stortingen	3	3
Beleggingsopbrengsten	-64	117
Uitkeringen	-612	-296
Totaal	-673	-176

22. Mutaties van balanspost voorziening kapitaaldekking FLP

(x 1.000 Euro)	2018	2017
Onttrekking / Dotatie Loodsen	-235	-1.060
Rendement	-168	491
Uitruil	0	-28
Totaal	-403	-597

23. Herverzekeringen

Het overlijdensrisico voortvloeiende uit het reglementaire nabestaandenpensioen, alsmede uit het wezen- en arbeidsongeschiktheidspensioen en de eenmalige uitkering bij overlijden van een deelnemer of een pensioentrekkende, indien van toepassing, wordt op stop-loss basis gedekt bij een herverzekeraar. De met ingang van 1 januari 2015 van toepassing zijnde contractuele afspraak dienaangaande komt er op neer dat indien de totale schade tijdens de (5-jarige) contractperiode 125% van de totale risicopremie over genoemde periode bij volledige herverzekering zou overschrijden, het meerdere door de herverzekeraar aan het pensioenfonds wordt uitbetaald. Deze verzekering expireert eind 2019.

Bedragen (x 1.000 Euro)	2018	2017
Premies herverzekering	55	52
Rente herverzekering	-	-
Totaal	55	52

Vergoeding bestuurders (in Euro's)

Naam/functie	Presentiegelden *	Km-vergoeding *	Overige kostenvergoedingen **
R. de Jonge, voorzitter	77.250	10.208	1.254
P.B. Schoe, secretaris/ penningmeester	47.250	10.933	1.100
A.N.B. Eggink, lid	29.250	11.990	601
L. Kazemier, lid	33.750	14.023	560
M. van Kuik, lid	32.625	3.451	560
M. Louwerens, lid	31.125	3.020	560
H.J.T. Ruijten, lid	23.250	3.147	560
J.H.P. Waasdorp, aspirant lid	16.500	3.364	410
Totaal	291.000	60.136	5.605

* In het BPL als kosten opgenomen.

Presentiegelden van registerloodsen worden vergoed aan de betreffende maatschap.
KM-vergoedingen worden vergoed aan de desbetreffende bestuursleden zelf.

** Hieronder wordt verstaan een vergoeding voor het gebruik van een laptop, computer- en kantoorbenodigdheden.

Resultaat bestemming

Het bestuur heeft besloten het negatieve resultaat voor het jaar 2018 ten gunste te brengen van de algemene reserve.

Gebeurtenissen na balansdatum

Herstelplan

Op 1 april 2019 is een nieuw herstelplan ingediend naar de situatie eind 2018.

In 2018 is de actuele dekkingsgraad is gedaald van 111,2% naar 104,6%. De beleidsdekkingsgraad bedraagt eind 2018 110,1% (was eind 2017 108,6%).

Uit het nieuwe herstelplan blijkt dat het BPL binnen 6 jaar (gemeten vanaf 1 januari 2019) een beleidsdekkingsgraad heeft die minimaal gelijk is aan vereist eigen vermogen.

Overige gegevens

OVERIGE GEGEVENS

Actuariële verklaring certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen te Hoek van Holland is aan Triple A – Risk Finance Certification B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Wet verplichte beroepspensioenregeling over het boekjaar.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen, zoals vereist conform artikel 143 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie. Dit geldt tevens voor andere actuarissen en deskundigen die werkzaam zijn bij Triple A – Risk Finance Certification B.V.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 3.416.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 228.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 142 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-personregel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar niet lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij er van overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, met uitzondering van artikel 127 in verband met het vermogenstekort.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch ten minste gelijk aan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van de Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Amsterdam, 13 juni 2019

drs. R.E.V. Meijer AAG CERA
verbonden aan Triple A – Risk Finance Certification B.V.

Controle verklaring van de onafhankelijke accountant

Verklaring over de jaarrekening 2018

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Wat wij hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018 van Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen te Rotterdam ('de stichting') gecontroleerd. De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2018;
- de staat van baten en lasten over 2018; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- overige gegevens;
- bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW; en voor
- een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Ons controleoordeel beoogt een redelijke mate van zekerheid te geven dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Amsterdam, 13 juni 2019

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. H.C. van der Rijst RA

Bijlagen

BIJLAGEN

Bijlage 1

Rapport visitatiecommissie over beroepspensioenfonds loodsen 2018 (samenvatting)

Deze rapportage bevat de bevindingen van de visitatiecommissie (hierna: VC) naar aanleiding van haar onderzoek naar het functioneren van het bestuur van de Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen (hierna het fonds). De VC heeft de periode januari 2018 tot en met december 2018 onderzocht. De taak van de VC bestaat uit het toezicht houden op het beleid van het bestuur van het fonds, op de algemene gang van zaken in het fonds en het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur.

Op voorstel van het VO heeft het bestuur voor de visitatie over 2018 als specifiek onderwerp gevraagd aandacht te besteden aan de gevolgde procedure bij adviesaanvragen aan het VO en de onderbouwing van het bestuur in de reactie op de adviezen van het VO.

De VC volgt bij het uitvoeren van haar rol de toezichtcode van de Vereniging Intern Toezichthouders Pensioensector (hierna VITP) en de Code Pensioenfondsen.

De VC is door het bestuur benoemd, nadat het verantwoordingsorgaan (hierna VO) een positief advies heeft uitgebracht voor de benoeming van de leden van de VC. De VC legt jaarlijks haar bevindingen vast in een rapport aan het bestuur en legt verantwoording af over de uitvoering van de taken aan het VO en in het jaarverslag.

Het functioneren van de governance

De VC is van oordeel dat de adviesaanvragen tijdig worden ingediend bij het VO, met uitzondering van de adviesaanvraag betreffende het herstelplan 2018. Inmiddels zijn daarover procedure afspraken gemaakt tussen het bestuur en het VO zodat dit in de toekomst juist zal verlopen. De onderbouwing van de adviesaanvragen door het bestuur en de reactie daarop van het VO zijn over het algemeen duidelijk. De bestaande praktijk, dat twee organen over een aantal voorgenomen besluiten een adviesrecht hebben, namelijk de ledenvergadering NLc en het VO, maken het proces ingewikkeld. De VC vraagt zich af of de ledenvergadering NLc, in tegenstelling tot het VO, wel over voldoende pensioen kennis beschikt om over al deze onderwerpen een gefundeerd oordeel te geven. Een dubbel adviesrecht is in het kader van good governance ongewenst. Indien partijen deze gegroeide praktijk desondanks willen continueren, geeft de VC partijen in overweging over de volgorde van aanvraag en bekendmaking van de adviezen duidelijke procedureregels af te spreken.

De VC beveelt aan:

- de hiermee opgedane ervaringen uitgebreid te evalueren;
- bij de evaluatie aandacht te geven aan de governance effecten van de toekenning van verdere bevoegdheden aan het VO dan in de wet genoemd worden;
- het VO te stimuleren een zelfevaluatie te houden (zie ook nieuwe Code Pensioenfondsen).

Het functioneren van het bestuur

De VC heeft vastgesteld dat het bestuur en het dagelijks bestuur veelvuldig vergaderd hebben in 2018. De voor het fonds relevante onderwerpen stonden op de bestuursagenda en ter voorbereiding van de te bespreken agendapunten werden duidelijke memo's en voorleggers geleverd. De gehanteerde actiepuntenlijst geeft een overzichtelijk beeld van alle uitstaande acties bij het (dagelijks) bestuur, de commissies en werkgroepen. Ook de opvolging van de acties wordt daarop gemonitord. De bijbehorende roadmap geeft een overzicht van monitoring van de uitbestedingspartners, de jaarthema's en de DNB-toezichtthema's. De continuïteit en het op peil houden van de geschiktheid staan zichtbaar op de bestuursagenda. Het bestuur heeft in 2018 een zelfevaluatie gehouden onder begeleiding van een externe. De daaruit komende verbeterpunten worden door het bestuur opgepakt. De VC is van oordeel dat het bestuur serieus, deskundig en daadkrachtig bestuurt. De VC heeft geen aanbevelingen.

Het beleid van het bestuur

De VC heeft vastgesteld dat de missie, visie en risicohouding van het fonds duidelijk uitgewerkt en actueel is. Het bestuur heeft zich in het verslagjaar ingespannen om wetgeving zo snel mogelijk op te volgen en om aanpassingen in beleid, beleidsstukken en ABTN op correcte wijze vast te leggen en uit te voeren. De VC is van mening dat de onderbouwing waarom het fonds meent te voldoen aan de Prudent Person Rule in haar beleggingsbeleid, summier is. Tevens vindt zij het niet logisch om economische uitgangspunten vast te stellen bij een ALM-studie en vervolgens bij de bespreking van de uitkomsten deze uitgangspunten bij te stellen (risico's aandelenmarkten zijn sterk toegenomen).

De VC beveelt aan:

- nader te bezien, mede in overleg met de nieuwe certificerend actuaire, of de nu in de ABTN opgenomen onderbouwing waarom het fonds meent te voldoen aan de Prudent Person Rule voldoende is;
- een normenkader op te stellen ter toetsing van het beloningsbeleid van de uitbestedingspartners;
- de aanbevelingen van DNB uit de sectorbrief inzake uitbestedingsrelaties mee te nemen bij de jaarlijkse actualisering van het uitbestedingsbeleid.

Algemene gang van zaken in het fonds

De VC is van oordeel dat het bestuur 'in control' is. Het bestuur heeft in het afgelopen jaar adequaat en tijdig gehandeld bij de wijziging van uitbestedingspartners. Dit is niet ten koste gegaan van de lopende gang van zaken. Er wordt voldoende prioriteit gegeven aan het borgen van een integere en beheerste bedrijfsvoering. Het bestuur laat zien dat bij gevoelige dossiers zoals vaststelling premie er niet over een nacht ijs wordt gegaan, maar dat het zichzelf de ruimte geeft om de nodige tijd te nemen voor een besluit. Met betrekking tot het overdrachtsplan bestuursondersteuning is de VC van mening dat dit er gedetailleerd en zorgvuldig uit ziet. De VC constateert dat de vergaderfrequentie van de BMC hoog is in vergelijking met andere fondsen, gezien het fiduciaire uitbestedingsmodel. De VC beveelt aan de inrichting van het beleggingsproces te evalueren.

Adequate risicobeheersing

De VC is van oordeel dat het fonds de nodige aandacht besteedt aan het risicomanagement en dat daarbij ook gekeken wordt naar de niet-financiële risico's in termen van risicobereidheid. Het bestuur heeft pro-actief gereageerd op de invoering van IORP II per 13 januari 2019. Een aantal belangrijke en noodzakelijke zaken is geregeld. Met betrekking tot de DC-regeling is de indruk van de VC, dat hoewel sprake van een regeling van beperkte omvang met nog slechts één inleggende deelnemer, niet alle wettelijke aspecten op correcte wijze zijn uitgevoerd.

De VC beveelt aan:

- te (laten) beoordelen of alle noodzakelijke (wettelijke) activiteiten inzake de risicohouding DC-regeling zijn uitgevoerd;
- nog eens het risicoprofiel en risicohouding inzake de DB-regeling te bespreken en eventuele onduidelijkheden en inconsistenties te elimineren en daarmee niet te wachten tot 2020;
- in het kader van de invulling van sleutelfunctiehouder Risicobeheer, te evalueren of risicomanagement een vast punt op de bestuursagenda dient te worden.

Evenwichtige belangenafweging

De VC is van oordeel dat het bestuur zich inzet voor de belangen van het fonds als geheel en van alle betrokken belanghebbenden. Zij weegt daarbij alle belangen helder tegen elkaar af bij relevante besluitvorming en legt de afwegingen bij het besluit ook in voldoende mate vast. De VC heeft geen aanbevelingen.

Communicatie

Het fonds besteedt de nodige aandacht aan de communicatie met de deelnemer(s) en de vertegenwoordigende organen en is zich goed bewust van de specifieke karakteristieken in deze van dit beroepspensioenfonds. De VC beveelt aan in het beleidsplan de analyse van de communicatierisico's op te nemen.

Naleving Code Pensioenfondsen

De VC heeft vastgesteld dat het fonds nog niet voldoet aan alle normen van de Code Pensioenfondsen. In het jaarverslag 2017 heeft het bestuur verantwoording afgelegd over de toepassing van de normen en ook aangegeven aan welke van de zeven normen nog niet werd voldaan. Daarbij werd een verklaring gegeven waarom nog niet voldaan is aan een bepaalde norm dan wel welke acties er uitgezet zijn om daaraan wel te gaan voldoen. Het bestuur heeft inmiddels ook de nieuwe Code Pensioenfondsen 2018 geanalyseerd en vastgesteld dat het fonds nog niet voldoet aan zes normen.

Daarover zal ook in het bestuursverslag over 2018 verantwoording worden afgelegd. De VC heeft geen aanbevelingen.

Cultuur en gedrag

De VC is van oordeel dat het bestuur als team goed functioneert en in een kritische open en prettige sfeer met elkaar communiceert. De voorzitter krijgt en vervult daarin een belangrijke rol. Voor zover de VC heeft kunnen vaststellen, is er geen sprake van ongewenste groepsprocessen noch van het ontlopen van moeilijke onderwerpen. Om de rol van het VO te verhelderen onderschrijft de VC het voornemen om wettelijke en verdere dan in de wet genoemde bevoegdheden van het VO op hun uitwerking te onderzoeken. De eerder aangegeven wenselijkheid om de algehele governancestructuur van het fonds uitgebreid te evalueren, kan hierbij behulpzaam zijn. De VC heeft geen aanbevelingen.

Opvolging van eerdere aanbevelingen van het interne toezicht

De VC heeft vastgesteld dat het bestuur van de tien aanbevelingen twee aanbevelingen gemotiveerd terzijde heeft legt. Vier aanbevelingen zijn inmiddels opgevolgd en vier zijn of worden nog opgepakt maar zijn nog niet afgerond. De VC heeft geen aanbevelingen.

30 april 2019

De Visitatiecommissie:

Dhr. drs. H.J.J. Debrauwer

Dhr. A.Th.M. van Hulst

Mw. mr. M. Meijer-Zaalberg (voorzitter)

Bijlage 2

Reactie bestuur op rapport visitatiecommissie 2018

Het bestuur is ingenomen met het positieve rapport van de visitatiecommissie, waaruit blijkt dat het bestuur "in control" is.

Het bestuur dankt de visitatiecommissie voor de aanbevelingen. Het bestuur zal deze de komende periode gaan beoordelen en daarover een besluit nemen. Daarover zal het bestuur rapporteren aan de visitatiecommissie en het verantwoordingsorgaan ter zake informeren.

Bijlage 3

Oordeel van het verantwoordingsorgaan (VO) over het door het BPL-bestuur gevoerde beleid in 2018

Het VO heeft kennisgenomen van alle documenten waartoe zij inzage heeft over het boekjaar 2018, waaronder:

- Vergaderstukken m.b.t. vergaderingen, notulen van bestuursvergaderingen van het BPL, voorgenomen bestuursbesluiten, en alle verdere relevante documenten die voor het goed functioneren van het VO noodzakelijk zijn.
- Het concept jaarverslag over 2018, de onderliggende actuariële rapporten en het rapport van de visitatiecommissie van april 2019.

Het VO heeft deze documenten besproken met de bestuur BPL tijdens een vergadering op 9 mei 2019. Het VO heeft kennisgenomen van het negatieve resultaat van het fonds op beleggingen en heeft daar haar zorg over uitgesproken. Hier is door het bestuur voldoende toelichting op gegeven.

Het VO oordeelt over het beleid over het boekjaar 2018 als volgt:

- Het VO is ervan overtuigd dat het bestuur BPL in 2018 haar uiterste best heeft gedaan om de belangen van alle deelnemers goed en evenwichtig te behartigen.
- Het VO heeft er vertrouwen in dat het BPL-bestuur in control is, zoals van dit bestuur mag worden verwacht.
- Het VO is van mening dat het gevoerde beleid op een duidelijke en transparante wijze is weergegeven in het jaarverslag en beveelt dit aan bij de deelnemers.

Het Verantwoordingsorgaan van het BPL oordeelt derhalve positief over het beleid zoals gevoerd in het boekjaar 2018.

Namens het VO-BPL,

Hans Muntjewerff
Voorzitter

Herman Broers
Secretaris

Bijlage 4

Reactie van het bestuur op het oordeel van het Verantwoordingsorgaan over het gevoerde beleid in 2018

Het bestuur is verheugd over het positieve oordeel van het Verantwoordingsorgaan over het gevoerde beleid in 2018.

Bijlage 5

Verslag compliance officer 2018 (samenvatting)

Het Nederlands Compliance Instituut (NCI) is door het bestuur als externe compliance officer aangesteld. Vanuit die functie is het NCI verantwoordelijk voor de uitoefening van een deel van het toezicht op compliance en integriteit en met name de naleving van de gedragscode. Meer specifiek heeft het NCI beoordeeld of er sprake is geweest van enige (schijn van) belangenverstrengeling of integriteitsrisico's met betrekking tot nevenfuncties van verbonden personen, ontvangen danwel verstrekte relatiegeschenken en uitnodigingen en eventuele overige situaties van belangenverstrengeling als gevolg van bijvoorbeeld financiële belangen in zakelijke relatie van het pensioenfonds. Het pensioenfonds heeft in 2018 geen insiders aangewezen dus het toezicht op privé beleggingstransacties is in 2018 buiten scope van de compliance monitoring geweest.

De compliance monitoring heeft plaatsgevonden op basis van de overeenkomst tussen het pensioenfonds en het NCI van 1 januari 2017. Ten behoeve van de NCI compliance monitoring is conform een compliance beheerplan gebruik gemaakt van opgevraagde en/of ontvangen gegevens en overzichten van verbonden personen en van contacten met het bestuur en het pensioenbureau gedurende het jaar. Onze rapportage en bevindingen zien op de periode van 1 januari 2018 tot en met 31 december 2018. Wij concluderen dat er gedurende de rapportageperiode geen materiele bevindingen zijn gedaan met betrekking tot de naleving van de gedragscode van het pensioenfonds in het algemeen en de specifiek benoemde compliance onderwerpen in het bijzonder. Voor zover er sprake was van omissies betrof dit met name administratieve omissies die in overleg en in samenwerking met het pensioenfonds zijn opgepakt. In 2018 zijn er geen integriteitsincidenten bij het NCI gemeld.

Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen
Berghaven 16
3151 HB Hoek van Holland

Directeur bestuursbureau BPL
R.F. Grobbe

Voor vragen over uw pensioen
kunt u terecht bij PGGM
e-mail: bpl@pggm.nl
telefoon: 030-2775660

Het BPL heeft aan het opstellen van dit jaarverslag veel zorg besteed.
Toch is het mogelijk dat dit document onvolledig is, onjuistheden bevat.
Het BPL aanvaardt daarvoor geen enkele aansprakelijkheid.